

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO
W 2016 ROKU**

1.	KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA BGK	5
2.	WYNIKI FINANSOWE BGK ZA 2016 ROK	7
3.	GOSPODARKA I SEKTOR BANKOWY W 2016 ROKU	17
3.1	SYTUACJA MAKROEKONOMICZNA	17
3.2	RYNEK BANKOWY	19
4.	ZMIANY OTOCZENIA LEGISLACYJNEGO	20
5.	DZIAŁALNOŚĆ BANKU	21
5.1	STRATEGIA BANKU	21
5.2	DZIAŁALNOŚĆ KREDYTOWA	21
5.3	DZIAŁALNOŚĆ DEPOZYTOWA	25
5.4	DZIAŁALNOŚĆ NA RYNKU PIENIĘŻNYM I RYNKU DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH	26
5.5	DZIAŁALNOŚĆ PORĘCZENIOWA W RAMACH PROGRAMÓW RZĄDOWYCH	27
5.6	PORTFEL AKCJI I UDZIAŁÓW	30
5.7	TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI Z BANKIEM	32
5.8	KONSOLIDACJA FINANSÓW PUBLICZNYCH	32
5.9	WSPÓŁPRACA Z MIĘDZYNARODOWYMI INSTYTUCJAMI PUBLICZNYMI	33
5.10	BANKOWOŚĆ TRANSAKCYJNA	35
5.11	PROGRAMY SPOŁECZNEGO BUDOWNICTWA CZYNszOWEGO (SBC)	35
5.12	FUNDUSZ ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ (FŻŚ)	37
5.13	POZOSTAŁE PROGRAMY I ZADANIA ZLECONE	38
6.	DZIAŁALNOŚĆ FUNDUSZY PRZEPŁYWOWYCH I ICH WYNIKI FINANSOWE	44
6.1	KRAJOWY FUNDUSZ DROGOWY (KFD)	44
6.2	FUNDUSZ KOLEJOWY (FK)	46
6.3	FUNDUSZ DOPŁAT (FD)	47
6.4	FUNDUSZ POŻYCZEK I KREDYTÓW STUDENCKICH (FPIKS)	49
6.5	FUNDUSZ TERMOMODERNIZACJI I REMONTÓW (FTIR)	50
6.6	FUNDUSZ WSPARCIA KREDYTOBIORCÓW (FWK)	51
7.	BGK W SPOŁECZEŃSTWIE	52
8.	UJAWNIEŃ WYMAGANE PRAWEM BANKOWYM PODLEGAJĄCE BADANIU PRZEZ BIEGŁEGO REWIDENTA	54
9.	OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ZASAD ŁADU KORPORACYJNEGO	54
9.1	ZASADY OGÓLNE	54
9.2	ZADANIA, ZAKRES DZIAŁALNOŚCI ORAZ ORGANIZACJA BANKU	54
9.3	SKŁAD I ZASADY DZIAŁANIA ORGANÓW BANKU I KOMITETÓW, SPOSÓB REPREZENTACJI ORAZ UPRAWNIENIA PREZESA ZARZĄDU	56
9.4	SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ, ZARZĄDZANIE RYZYKIEM I KAPITAŁEM STOSOWANE W BANKU, SPORZĄDZANIE SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH BANKU	62
9.5	POZOSTAŁE ZASADY ŁADU KORPORACYJNEGO	63
10.	INFORMACJA O PODMIOCIE UPRAWNIONYM DO BADANIA SPRAWOZDAŃ	64
11.	REALIZACJA POLITYKI KADROWEJ W BGK	64
12.	ORGANIZACJA	66
13.	PROJEKTY	66
14.	ZARZĄDZANIE I OCENA RYZYKA KREDYTOWEGO, FINANSOWEGO, OPERACYJNEGO ORAZ INNYCH RYZYK	67
14.1	ORGANIZACJA PROCESU ZARZĄDZANIA RYZYKIEM KREDYTOWYM I KONCENTRACJI	67
14.2	CHARAKTERYSTYKA GŁÓWNYCH RODZAJÓW RYZYKA KREDYTOWEGO I KONCENTRACJI	68
14.3	ORGANIZACJA PROCESU ZARZĄDZANIA RYZYKIEM FINANSOWYM	69
14.4	CHARAKTERYSTYKA GŁÓWNYCH RODZAJÓW RYZYKA FINANSOWEGO	70
14.5	ORGANIZACJA PROCESU ZARZĄDZANIA RYZYKIEM OPERACYJNYM	72
14.6	CHARAKTERYSTYKA RYZYKA OPERACYJNEGO	73
14.7	INNE RYZYKA	73
14.8	ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA BANKU	73
15.	KIERUNKI ROZWOJU BGK	75

1. KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA BGK

Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK) jest jedynym bankiem państwowym w Polsce. Został powołany do życia w 1924 roku rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej. W okresie międzywojennym jego działalność koncentrowała się na wspieraniu instytucji państwowych i komunalnych, zakładów przemysłu zbrojeniowego oraz zarządzaniu przechodzącymi pod kontrolę państwa zakładami przemysłowymi. Bank administrował też funduszami celowymi rządu oraz w sposób istotny wspierał finansowo modernizację i rozbudowę polskiej gospodarki w tym okresie (Centralny Okręg Przemysłowy, port i miasto Gdynia). Po wojnie, w roku 1948, działalność operacyjna BGK została zawieszona. Bank reaktywowano w 1989 roku jako instytucję specjalizującą się w obsłudze sektora finansów publicznych. Działalność BGK reguluje ustawa z dnia 14 marca 2003r. o Banku Gospodarstwa Krajowego z późniejszymi zmianami oraz rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 16 września 2016r. w sprawie nadania statutu Bankowi Gospodarstwa Krajowego. Bank prowadzi działalność na terenie Rzeczypospolitej Polskiej i nie posiada zagranicznych podmiotów zależnych.

Obecnie BGK jest głównym partnerem Państwa w obsłudze rządowych programów społeczno-gospodarczych realizowanych w celu wsparcia przedsiębiorczości oraz inwestycji infrastrukturalnych i mieszkaniowych szczebla ogólnokrajowego, regionalnego i lokalnego. Zgodnie z przyjętą przez Radę Nadzorczą w roku 2014 strategią, Bank w latach 2014-2017 znaczną uwagę przykładła do realizacji swoich zadań w roli państwowego banku rozwoju. Dotyczy to przede wszystkim wzrostu aktywności Banku w obszarze finansowania przedsiębiorczości, wsparcia eksportu oraz działalności inwestycyjnej.

Bank Gospodarstwa Krajowego wraz z Polskim Funduszem Rozwoju (PFR), Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP), Agencją Rozwoju Przemysłu (ARP), Korporacją Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych (KUKE), Polską Agencją Inwestycji i Handlu (PAIH, d. PAIIZ), Towarzystwem Funduszy Inwestycyjnych BGK (TFI BGK), PFR Ventures i BGK Nieruchomości (BGK N) stanowią Instytucje Rozwoju, których zadaniem jest wspieranie działań realizowanych w ramach Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. BGK pełni istotną rolę przy realizacji kluczowych programów ogłoszonej w 2016 roku Strategii:

- wspiera dłużnie oraz kapitałowo strategiczne sektory polskiej gospodarki,
- kapitałowo uczestniczy w programie Mieszkanie Plus,
- obsługuje nową unijną perspektywę finansową na lata 2014-2020,
- realizuje programy gwarancyjne, umożliwiające rozwój małych i średnich przedsiębiorstw,
- finansuje eksport polskich przedsiębiorstw, również na rynki o podwyższonym ryzyku,
- wspiera dłużnie oraz kapitałowo ekspansję polskich przedsiębiorstw na zagraniczne rynki.

W 2016 roku Bank znacznie zwiększył zaangażowania w kluczowych, „misyjnych” obszarach działalności, w szczególności w obszarze finansowania strukturyzowanego i inwestycji kapitałowych oraz przygotował rozwiązania dla realizacji nowych zadań, m.in. programu Mieszkanie Plus oraz obsługi nowej unijnej perspektywy finansowej.

W obszarze wsparcia mieszkalnictwa Bank realizował pilotaż programu Mieszkanie Plus. W ramach tego programu realizowana będzie budowa mieszkań na wynajem o umiarkowanej stawce czynszu dla osób średniozamożnych z opcją dojścia do własności. Bank opracował wraz z Ministerstwem Rozwoju nowy program społecznego budownictwa czynszowego, który umożliwi zwiększenie liczby mieszkań na wynajem w mniejszych miejscowościach poprzez preferencyjne finansowanie dłużne TBS. Bank kontynuował także zadania w zakresie najmu komercyjnego w dużych miastach i podjął decyzję o ograniczeniu skali tej działalności, aby koncentrować się na działaniach w ramach programu Mieszkanie Plus (finansowanie kapitałowe) oraz nowego programu budownictwa społecznego (finansowanie dłużne TBS).

W obszarze współpracy europejskiej Bank zwiększył obszar swego działania w stosunku do poprzedniej perspektywy 2007-2013, (realizacja projektów w 6 województwach), do końca 2016 roku Bank podpisał umowy o finansowanie z 10 samorządami województw (pomorskie, wielkopolskie, łódzkie, zachodniopomorskie, podlaskie, lubelskie, dolnośląskie, podkarpackie, opolskie i małopolskie), a do końca I kwartału 2017 roku planowane jest podpisanie umów z kolejnymi 5 województwami (lubuskie, warmińsko-mazurskie, świętokrzyskie, kujawsko-pomorskie i mazowieckie).

W wielu obszarach partnerem do realizacji działań Banku są międzynarodowe instytucje finansowe, przede wszystkim z grupy Europejskiego Banku Inwestycyjnego. W 2016 roku część tej współpracy prowadzona była także w ramach

Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS) – czyli finansowego filara Planu Inwestycyjnego dla Europy, zwanego potocznie Planem Junckera. Krajowe banki rozwoju, takie jak BGK, zostały zidentyfikowane jako ważni partnerzy w tej inicjatywie.

W 2016 roku w zakresie wdrażania przez BGK projektów wspartych przez EFIS trwała alokacja programu COSME. Bank prowadził także rozmowy na temat transakcji indywidualnych i portfelowych, w których Bank występuje jako podmiot współfinansujący lub beneficjent gwarancji EBI. Pierwszą taką transakcją (w oknie Infrastruktura i Innowacje) było finansowanie zakupu taboru przez spółkę Przewozy Regionalne S.A. BGK był uczestnikiem konsorcjum bankowego, które dostarczyło 629 mln zł na ten cel. Realizacja kolejnych jest zaplanowana na 2017 rok. BGK był także intensywnie zaangażowany w działania promocyjne i informacyjne.

W obszarze gwarancyjnym Bank oferował produkty poręczeniowe dla małych i średnich przedsiębiorstw poprzez Fundusz Gwarancyjny dla rozwoju innowacyjności MŚP w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, jak również rozwijał ofertę gwarancji z regwarancją Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego (EFI). We współpracy z EFI Bank oferował gwarancje portfelowe dla banków komercyjnych udzielających małym i średnim przedsiębiorstwom kredytów w ramach programu COSME promującego konkurencyjność MŚP (bez komponentu pomocy publicznej).

W roku 2016 Bank zwiększył swoje zaangażowanie w finansowanie eksportu. Związane to było ze zwiększeniem zaangażowania Banku w finansowanie projektów inwestycyjnych polskich przedsiębiorstw za granicą, obok dotychczasowego wsparcia handlu.

Bank zwiększył również obszar potencjalnego wsparcia eksportu i inwestycji zagranicznych poprzez ustanowienie limitów na nowe rynki takie jak m.in. Chorwacja, Portugalia, Brazylia, Tajwan, Arabia Saudyjska, Zjednoczone Emiraty Arabskie.

Działalność Banku była też ukierunkowana na obsługę jednostek sektora finansów publicznych (w tym jednostek samorządu terytorialnego i spółek komunalnych), przedsiębiorstw z wybranych branż gospodarki (w tym w ramach finansowania strukturyzowanego) oraz pośrednio (przez system gwarancji i poręczeń we współpracy z bankami komercyjnymi) sektora małych i średnich firm.

W ramach swojej działalności BGK realizował także inne zadania powierzane mu przez Rząd. Były one na ogół prowadzone w formie specjalnych programów i wynikały z podpisanych umów pomiędzy zlecającym zadania organem państwowym i BGK. Przykładem takiej działalności była kontynuacja realizacji rządowego Programu Wspierania Eksportu oraz działalność w zakresie dystrybucji środków europejskich.

Najważniejsze zadania rządowe wypełniane były w znacznym stopniu poprzez realizowanie działań w ramach funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych Bankowi, dla których z mocy prawa BGK prowadzi wyodrębnione księgi rachunkowe i sporządza odrębne elementy sprawozdania finansowego.

Dotyczyły one:

- funduszy przepływowych – fundusze związane z zarządzaniem i administrowaniem przepływami środków finansowych, które nie są ujmowane w bilansie i rachunku zysków i strat Banku, tj.:
  - Krajowy Fundusz Drogowy (KFD),
  - Fundusz Kolejowy (FK),
  - Fundusz Termomodernizacji i Remontów (FTiR),
  - Fundusz Dopłat (FD),
  - Fundusz Pożyczek i Kredytów Studenckich (FPIKS),
  - Fundusz Wsparcia Kredytobiorców (FWK) utworzony pod koniec 2015 roku.
- funduszu kredytowego, którego ekspozycje są narażone na ryzyko kredytowe i ujmowane w bilansie i rachunku zysków i strat Banku, tj. Fundusz Żeglugi Śródlądowej (FŻŚ).

Wykazywane i przywoływane w niniejszym sprawozdaniu z działalności BGK szczegółowe dane i wielkości finansowe mogą się różnić w stosunku do danych wykazywanych w sprawozdaniu finansowym Banku za 2016 rok. Istniejące różnice mają charakter wyłącznie prezentacyjny i wynikają z faktu, iż w niniejszym sprawozdaniu z działalności Banku dane prezentowane są w układzie zarządczym, a nie księgowym.

2. WYNIKI FINANSOWE BGK ZA 2016 ROK

Rok 2016 Bank zamknął sumą bilansową w wysokości 67 258,2 mln zł. Była ona wyższa o 23 839,1 mln zł, tj. o 54,9% od stanu na koniec 2015 roku. Na wzrost sumy bilansowej złożyły się przede wszystkim:

- wzrosty związane z rozwojem działalności kredytowo-inwestycyjnej o 5 752,2 mln zł finansowane odpowiednim wzrostem depozytów podmiotów gospodarczych,
- dokapitalizowanie Banku w wysokości 2 893,2 mln zł na potrzeby realizacji nowych zadań w strategicznych sektorach,
- zarządzanie pozycją płynności związane z występującymi pod koniec roku w BGK wahaniami depozytów jednostek budżetu centralnego.

Największy wpływ na wzrost sumy bilansowej miało zwiększenie salda depozytów klientów. W odniesieniu do 2015 roku Bank odnotował wzrost tej pozycji o 17 725,6 mln zł, tj. o 89,2%. Dotyczył on głównie depozytów jednostek budżetu centralnego (JBC), w tym Ministerstwa Finansów oraz depozytów podmiotów gospodarczych.

Poziom bilansowych zaangażowań o charakterze kredytowym (kredyty, obligacje komunalne i komercyjne) zwiększył się w stosunku do stanu z końca 2015 roku o 4 470,6 mln zł do kwoty 32 345,3 mln zł. Portfel kredytowy wzrósł o 4 935,2 mln zł i wyniósł 27 352,4 mln zł. Wzrost ten był głównie wynikiem rozwoju finansowania przedsięwzięć infrastrukturalnych w ramach finansowania strukturyzowanego. Zmniejszyło się przy tym zaangażowanie Banku na rynku instrumentów finansowych w obligacje komunalne oraz komercyjne łącznie o kwotę 464,6 mln zł.

W 2016 roku Bank wypracował 349,2 mln zł wyniku netto, tj. o 13,5 mln zł mniej niż rok wcześniej. Na spadek wyniku główny wpływ miało wysokie saldo rezerw i aktualizacji (wzrost o 190,6 mln zł) związane głównie z uspojnieniem oceny ryzyka z podejściem wypracowanym w projekcie przejścia BGK na międzynarodowe standardy rachunkowości (MSR).

Wynik roku 2015 obciążony był jednorazową wpłatą do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (BFG) w wysokości 78,6 mln zł brutto (netto 63,7 mln zł) na wypłaty środków dla deponentów Spółdzielczego Banku Rzemiosła i Rolnictwa w Wołominie (SK Banku w Wołominie). Po wyeliminowaniu z wyników efektu zdarzeń jednorazowych (w tabeli nr 1 zaprezentowano wyniki z wyłączeniem zdarzeń jednorazowych takich jak: reklasyfikacja części portfela dawnego KFM w 2014 roku, wpłata do BFG środków dla klientów SK Banku w Wołominie w 2015 roku, efekt rozliczenia transakcji przejęcia Visa Europe Ltd. przez Visa Inc. oraz sprzedaż akcji PEKAES S.A. w 2016 roku) tak skorygowany wynik netto za 2016 rok był niższy od wyniku roku 2015 o 89,0 mln zł, tj. o 20,9%.

Podstawowe wskaźniki efektywności działania w 2016 roku były nieco niższe od uzyskanych w 2015 roku. Wskaźnik ROE spadł o 0,3 p.p., ROA o 0,1 p.p., natomiast wskaźnik C/I uległ poprawie i zmniejszył się o 11,8 p.p. r/r. Po wyeliminowaniu zdarzeń jednorazowych wskaźniki ROE i ROA zmniejszyły się i wyniosły odpowiednio ROE 3,5% (spadek o 1,1 p.p.), ROA 0,5% (spadek o 0,2 p.p.), a wskaźnik C/I uległ poprawie i osiągnął poziom 37,2% i obniżył się o 1,3 p.p.

Podstawowe parametry finansowe BGK osiągnięte w latach 2014-2016 przedstawiono w tabeli 1.

TABELA 1: Podstawowe parametry finansowe działalności BGK

Wyszczególnienie	Wykonanie			Zmiana 2016/2015
	2014	2015	2016	
Dochodowość				
Wynik działalności bankowej (mln zł)	792,1	790,6	853,2	7,9%
Wynik działalności bankowej (mln zł) bez zdarzeń jednorazowych	763,0	790,6	838,6	6,1%
Koszty działania i amortyzacja (mln zł)	267,5	382,8	311,9	-18,5%
Koszty działania i amortyzacja (mln zł) bez zdarzeń jednorazowych	267,5	304,2	311,9	2,5%
Różnica wartości rezerw i aktualizacji (mln zł)	70,5	0,9	191,5	-
Wynik brutto (mln zł)	472,2	413,8	353,1	-14,7%
Wynik brutto (mln zł) bez zdarzeń jednorazowych	432,1	492,5	338,4	-31,3%
Wynik netto (mln zł)	434,6	362,7	349,2	-3,7%
Wynik netto (mln zł) bez zdarzeń jednorazowych	394,5	426,4	337,3	-20,9%
Skala działania				
Zaangażowanie kredytowe brutto (mln zł) w tym:	22 614,4	27 874,7	32 345,3	16,0%
Kredyty brutto (mln zł)	17 971,5	22 417,2	27 352,4	22,0%
Depozyty klientów (mln zł)	30 238,0	19 874,1	37 599,7	89,2%
Fundusze Banku (mln zł) ¹	9 546,9	9 353,4	12 481,9	33,4%
Suma bilansowa (mln zł)	51 231,4	43 419,1	67 258,2	54,9%
Efektywność działania²				
Wskaźnik C/I ³	33,8%	48,4%	36,6%	p.p.
C/I - bez zdarzeń jednorazowych	35,1%	38,5%	37,2%	-1,3
ROE (wynik netto / śr. fundusze ogółem)	5,2%	3,9%	3,6%	-0,3
ROE bez zdarzeń jednorazowych	4,7%	4,6%	3,5%	-1,1
ROA (wynik netto / śr. aktywa)	0,7%	0,6%	0,5%	-0,1
ROA bez zdarzeń jednorazowych	0,6%	0,7%	0,5%	-0,2
Marża odsetkowa ⁴	1,0%	1,0%	0,9%	-0,1
Współczynnik wypłacalności ⁵	38,2%	32,3%	30,6%	-1,7

¹Fundusze Banku - statutowy, zapasowy, rezerwowany, ogólnego ryzyka, aktualizacji wyceny, wynik lat ubiegłych i wynik netto

²We wskaźnikach średnie stany bilansowe obliczono z końcowych stanów 13 miesięcy (np. grudzień2015 -grudzień2016)

³C/I (wskaźnik udziału kosztów w przychodach) = (koszty działania banku + amortyzacja) / wynik na działalności bankowej

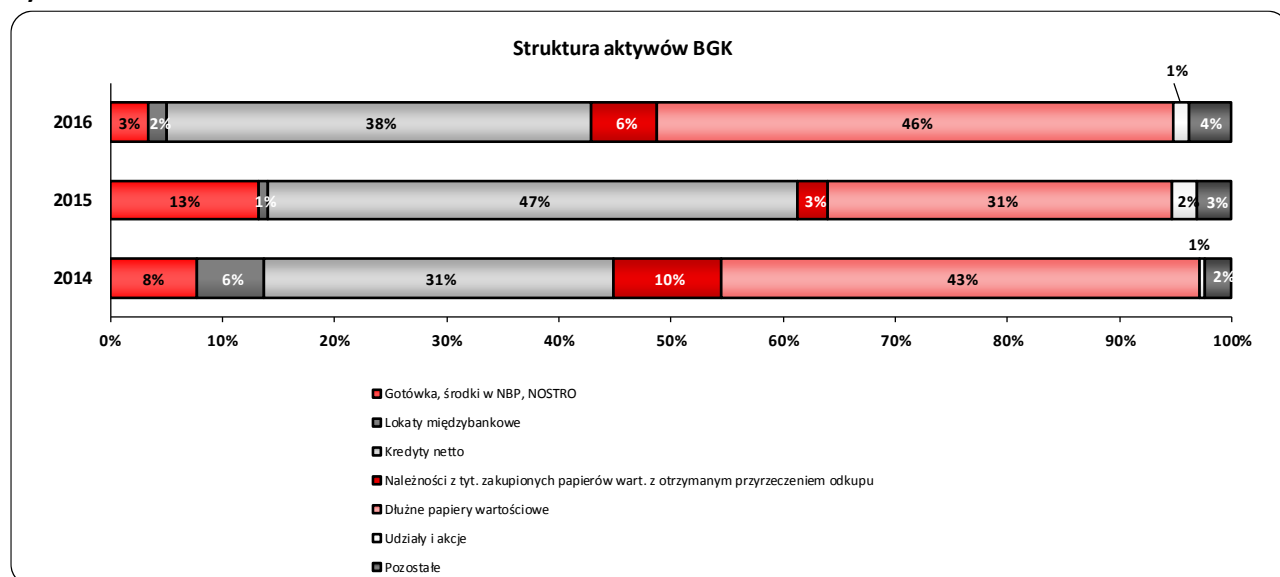
⁴Marża odsetkowa = wynik z tytułu odsetek / śr. aktywa odsetkowe

⁵Kalkulacja z wyłączeniem funduszy przepływowych

STRUKTURA BILANSU - AKTYWA

Zmiany w strukturze aktywów BGK przedstawiono na rys.1.

Rys. 1

Środki na rachunkach nostro (z wyłączeniem środków w NBP)

Na koniec 2016 roku stan środków na rachunkach nostro wyniósł 1 662,7 mln zł i był wyższy o 820,1 mln zł w porównaniu do stanu na koniec 2015 roku, co związane było ze wzrostem walutowych depozytów jednostek budżetu centralnego.

Lokaty międzybankowe, skarbowe papiery wartościowe i bony pieniężne NBP

Na koniec 2016 roku portfel dłużnych skarbowych papierów wartościowych wyniósł według cen nabycia 8 556,5 mln zł i był wyższy od stanu na koniec 2015 roku o 2 754,9 mln zł (o 47,5%). Odpowiednio bony pieniężne NBP wyniosły 15 803,1 mln zł, tj. o 15 566,1 mln zł więcej niż rok wcześniej. Saldo lokat międzybankowych na koniec 2016 roku wyniosło 1 103,0 mln zł, tj. o 729,0 mln zł więcej niż rok wcześniej. Zmiany w poziomach tych pozycji były efektem wzrostu pasywów Banku.

Portfel kredytowy i portfel komercyjnych dłużnych papierów wartościowych

Saldo kredytów brutto na koniec 2016 roku wyniosło 27 352,4 mln zł i zwiększyło się w stosunku do stanu na koniec poprzedniego roku o 4 935,2 mln zł (o 22,0%). Największy nominalny wzrost, o 5 354,5 mln zł, tj. o 34,5%, nastąpił w kredytach dla podmiotów gospodarczych. Na pełne zaangażowanie kredytowe brutto Banku składały się również obligacje JST (1 014,2 mln zł) oraz obligacje komercyjne wyemitowane w ramach finansowania projektów (3 978,8 mln zł). Łącznie ekspozycje o charakterze kredytowym wyniosły w 2016 roku 32 345,3 mln zł i były wyższe o 16,0% w stosunku do portfela z 2015 roku. Szczegółowy opis struktury portfela kredytów i komercyjnych papierów dłużnych oraz jego dynamiki znajduje się w rozdziale 5.2.

Zakup papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu

Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu na koniec 2016 roku wyniosły 3 946,9 mln zł i były wyższe od tej wielkości z końca 2015 roku o 2 773,2 mln zł (o 236,3%). Poziom tych należności związany jest z operacjami płynnościowymi i jest pochodną wyższych stanów depozytów na koniec 2016 roku.

Udziały, akcje i certyfikaty inwestycyjne

Portfel udziałów i akcji według wartości bilansowej zmniejszył się w 2016 roku w stosunku do roku poprzedniego o 5,9 mln zł.

W 2016 roku nastąpiło zwiększenie zaangażowania Banku związane z podwyższeniem kapitału spółek zależnych TFI BGK S.A. o 8,0 mln zł i BGK Nieruchomości S.A. o 4,0 mln zł.

Zwiększeniu uległo zaangażowanie Banku w Krajowy Fundusz Kapitałowy S.A. o 10,0 mln zł, do poziomu 43,8 mln zł. W roku 2016 dokonano szacunku aktywów netto KFK S.A. rozpoznając trwałą utratę wartości w wysokości 43,8 mln zł i zwiększając stan odpisu o 10 mln zł.

BGK Nieruchomości S.A. zarządza aktywami Funduszu Sektora Mieszkań na Wynajem FIZAN. Wartość aktywów netto funduszu na koniec 2016 roku wyniosła 722,5 mln zł.

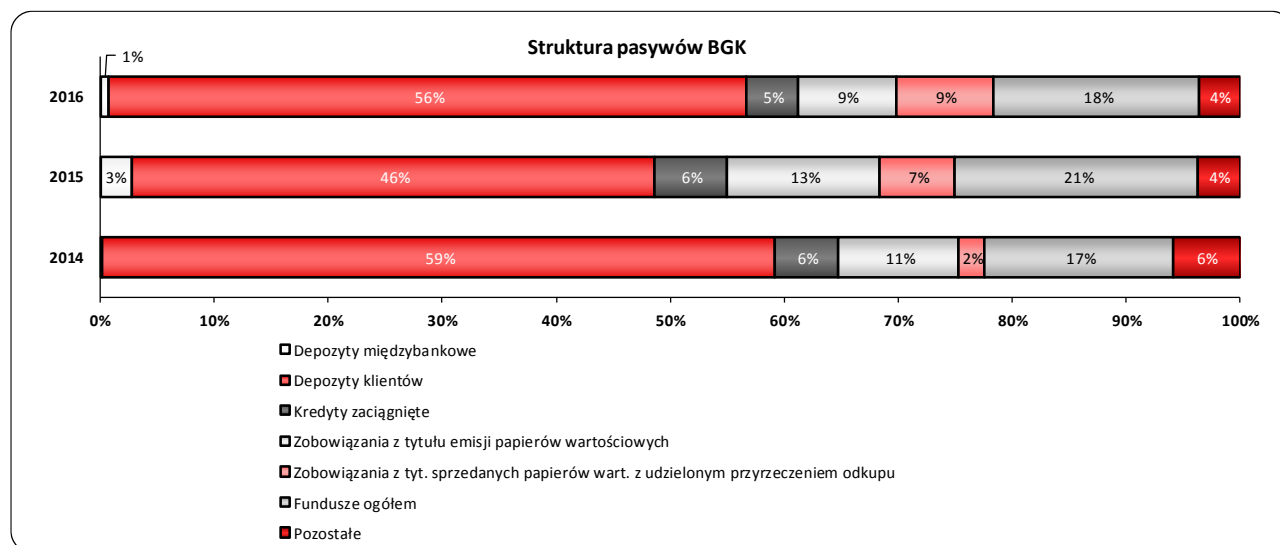
W 2016 roku Bank posiadał w portfelu certyfikaty inwestycyjne o wartości 545,8 mln zł następujących funduszy utworzonych przez Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych BGK S.A.:

- Fundusz Ekspansji Zagranicznej FIZAN,
- Fundusz Inwestycji Samorządowych FIZAN,
- Fundusz Inwestycji Polskich Przedsiębiorstw FIZAN,
- Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych – Kapitałowy FIZAN,
- Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych – Dłużny FIZAN,
- Fundusz Muncypalny FIZAN.

Szczegółowy opis poszczególnych funduszy znajduje się w podrozdziale 5.6 Portfel akcji i udziałów.

STRUKTURA BILANSU - PASYWA

W perspektywie trzech lat można zaobserwować bezpieczny i wysoki poziom kapitałów umożliwiający rozwój działalności kredytowej i inwestycyjnej Banku. Zmiany w strukturze pasywów BGK przedstawiono na rys.2.

Rys. 2**Baza depozytowa**

Baza depozytowa Banku w 2016 roku w stosunku do stanu na koniec poprzedniego roku wzrosła o 17 725,6 mln zł (o 89,2%) i związana była ze znaczącym wzrostem w pozycji środków pozyskiwanych od jednostek budżetu centralnego, których saldo wzrosło o 8 224,9 mln zł (o 73,0%). Stanowiły one nadal przeważającą część portfela depozytowego Banku i na koniec 2016 roku ich wartość wyniosła 19 485,1 mln zł, a ich udział we wszystkich depozytach stanowił 51,8%, wobec 56,7% na koniec 2015 roku. Depozyty sektora niefinansowego wzrosły adekwatnie do wzrostu portfela zaangażowań kredytowych. Szczegółowe informacje na temat struktury tego portfela znajdują się w rozdziale 5.3.

Sprzedż papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu

Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu na koniec 2016 roku wyniosły 5 752,2 mln zł, tj. o 2 868,4 mln zł więcej niż na koniec roku poprzedniego. Wyższy stan tych zobowiązań na koniec 2016 roku związany był ze zmianą struktury pasywów Banku, wynikającą z operacji płynnościowych i klientowskich.

Kredyty zaciągnięte

Poziom finansowania kredytami z międzynarodowych instytucji finansowych na koniec 2016 roku wyniósł 3 029,0 mln zł i był w porównaniu do stanu na koniec 2015 roku wyższy o 250,7 mln zł (o 9,0%).

BGK podpisał w marcu 2016 roku nową umowę finansową Multi-Beneficiary Intermediated Loan V z EBI o wartości 125 mln EUR. Środki pożyczki przeznaczone są na finansowanie inwestycji JST, MŚP oraz przedsiębiorstw o średniej kapitalizacji (mid-caps). Pierwsza transza pożyczki o równowartości 65 mln EUR uruchomiona została we wrześniu 2016 roku.

W grudniu 2016 roku uruchomiono pierwszą transzę pożyczki, która miała na celu finansowanie przedsięwzięć inwestycyjno-budowlanych w ramach nowego rządowego programu popierania budownictwa mieszkaniowego, na kwotę 240,0 mln zł. Wartość całkowita podpisanej rok wcześniej pożyczki wynosiła 800 mln zł.

W 2016 roku w wyniku spłat transz nastąpił spadek środków pozyskanych z EBI przeznaczonych na pożyczki w ramach programu kredytów na wspieranie rozwoju regionalnego o 122,3 mln zł oraz środków na realizację programu wspierania budownictwa mieszkaniowego pozyskanych z EBI oraz BRRE o 157,1 mln zł.

Emisja obligacji

W celu pozyskania stabilnych źródeł finansowania swojej działalności Bank kontynuował program emisji obligacji własnych.

W 2016 roku przeprowadzono jedną emisję obligacji 3-letnich w łącznej kwocie 500 mln zł. Obligacje zostały wyemitowane z oprocentowaniem zmiennym, opartym na stawce WIBOR 6M powiększonej o marżę. Jednocześnie w roku 2016 wykupiono obligacje o wartości 500 mln zł.

Obligacje BGK znajdujące się w obrocie na rynku CATALYST wg stanu na 31 grudnia 2016r. przedstawiono w tabeli 2.

TABELA 2: Stan emisji obligacji własnych na dzień 31.12.2016r. (w mln zł)

Obligacje własne	Data emisji	Data wymagalności	Kwota w mln zł	Oprocentowanie
BGK0219	19/02/2015	19/02/2019	1 392	WIBOR6M+30p.b.
BGK0118	20/11/2012	25/01/2018	1 000	WIBOR6M+44p.b.
BGK0517	19/05/2014	19/05/2017	1 370	WIBOR6M+30p.b.

Fundusze ogółem

Bank Gospodarstwa Krajowego jest jedynym w Polsce bankiem państwowym, którego właścicielem jest Skarb Państwa.

Na koniec 2016 roku wartość funduszy ogółem (z wynikiem roku bieżącego oraz lat ubiegłych) wyniosła 12 481,9 mln zł. Była to wielkość o 3 128,5 mln zł (o 33,4%) wyższa od stanu na koniec 2015 roku. Na wzrost ten złożyło się zasilenie funduszy własnych Banku przekazanymi przez Skarb Państwa obligacjami skarbowymi o nominale 3 000,0 mln zł (wartość bilansowa 2 893,2 mln zł) oraz kwotą 36,3 mln zł z podziału wyniku za 2015 rok. Fundusz statutowy Banku wyniósł 11 339,1 mln zł, tj. o 2 929,6 mln zł więcej niż na koniec 2015 roku.

Wielkość i strukturę funduszy BGK przedstawiono w tabeli 3.

TABELA 3: Wielkość i struktura funduszy Banku (w mln zł)

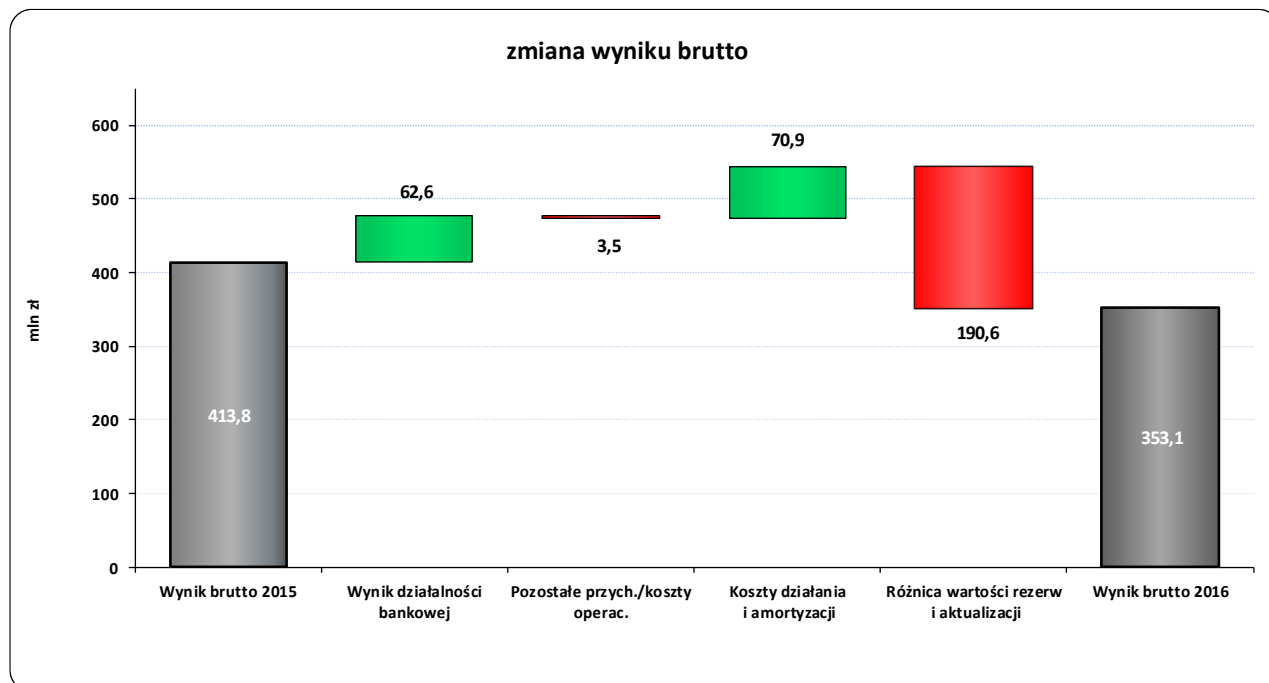
Wyszczególnienie	2015		2016		Zmiana do 2015	
	Wykonanie	Struktura	Wykonanie	Struktura	nominalna	%
Fundusze ogółem	9 353,4	100,0%	12 481,9	100,0%	3 128,5	33,4%
Fundusz statutowy	8 409,5	89,9%	11 339,1	90,8%	2 929,6	34,8%
Fundusz zapasowy	614,4	6,6%	643,5	5,2%	29,1	4,7%
Fundusz rezerwowy	76,8	0,8%	76,8	0,6%	0,0	0,0%
Fundusz ogólnego ryzyka	155,5	1,7%	155,5	1,2%	0,0	0,0%
Fundusz z aktualizacji wyceny	-13,5	-	-82,3	-	-68,8	-
Odpis z zysku netto w ciągu roku*	-252,1	-	0,0	0,0%	252,1	-
Wynik netto	362,7	3,9%	349,2	2,8%	-13,5	-3,7%

*w 2015 roku Bank dokonał zaliczkowej wpłaty do budżetu państwa

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

Wynik brutto wyniósł 353,1 mln zł, tj. o 60,8 mln zł (o 14,7%) mniej niż rok wcześniej. Wynik netto Banku wyniósł 349,2 mln zł i był niższy od osiągniętego w 2015 roku o 13,5 mln zł (o 3,7%).

Szczegółowe przyczyny zmiany wyniku brutto Banku za 2016 rok w stosunku do 2015 roku przedstawiono na rys. 3.

Rys. 3**Wynik na działalności bankowej**

Na koniec 2016 roku wynik na działalności bankowej wyniósł 853,2 mln zł i był wyższy o 62,6 mln zł (o 7,9%) od wyniku uzyskanego na koniec 2015 roku. Wzrost wyniku związany był głównie z większą skalą działalności kredytowo-depozytowej a także marżą na znacznie większą skalą realizowanych walutowych transakcji pochodnych. Ponadto zrealizowano dodatkowy wynik na sprzedaży papierów wartościowych (Peakes) oraz uzyskano przychód związany z rozliczeniem przejęcia Visa Europe Ltd. przez Visa Inc.

Wynik odsetkowy był wyższy o 27,1 mln zł od uzyskanego rok wcześniej. Wyższe od osiągniętych rok wcześniej były też wynik z pozycji wymiany o 12,7 mln zł, wynik na operacjach finansowych o 9,1 mln zł oraz wynik z tytułu prowizji o 8,7 mln zł.

Wynik z tytułu odsetek

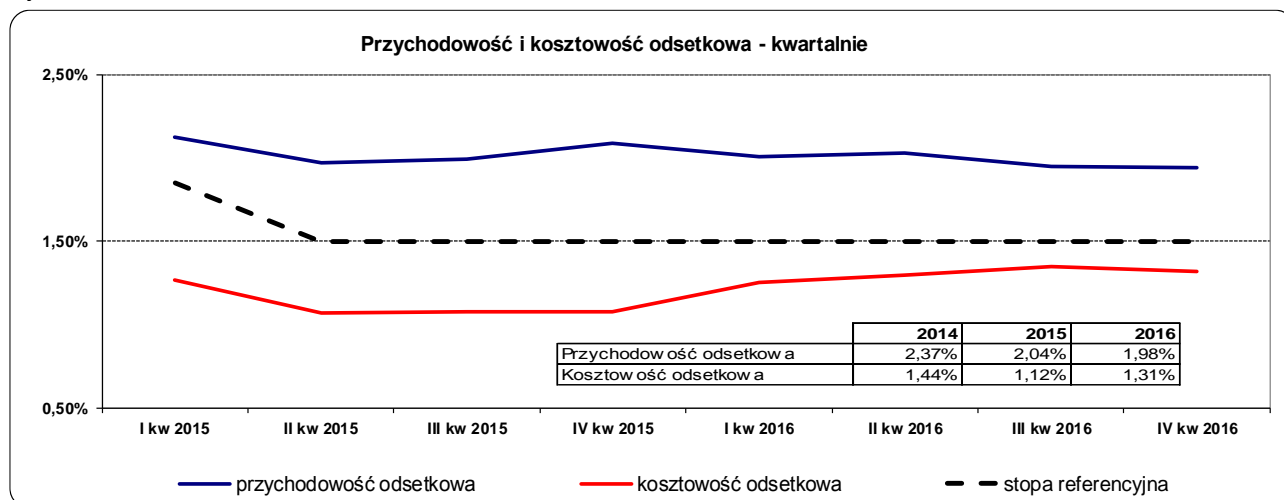
Największą składową wyniku na działalności bankowej stanowił wynik z odsetek, który na koniec 2016 roku wyniósł 638,2 mln zł i był wyższy od wielkości uzyskanej w 2015 roku o 27,1 mln zł (tj. o 4,4%). W sprawozdaniu z działalności w wyniku odsetkowym zarządczo ujmowane są punkty SWAP (w sprawozdaniu finansowym prezentowane w wyniku z wymiany) oraz odsetki OIS/IRS (w sprawozdaniu finansowym pokazywane w wyniku z operacji finansowych).

W porównaniu do 2015 roku nastąpił wzrost zarówno przychodów odsetkowych o 162,2 mln zł, jak i kosztów odsetkowych o 135,1 mln zł. Wzrost, zarówno przychodów jak i kosztów odsetkowych, związany był głównie ze wzrostem skali działalności kredytowo - depozytowej.

Średni poziom aktywów odsetkowych wyniósł 66,4 mld zł i był wyższy w stosunku do roku 2015 o 11,4 mld zł.

Średnia przychodowość aktywów w roku 2016 wyniosła 1,98% i była niższa o 6 p.b. w stosunku do roku poprzedniego. Poziom przychodowości i kosztowości odsetkowych przedstawiono na rys.4.

Rys. 4

Największą grupę przychodów odsetkowych stanowiły przychody od zaangażowań kredytowych, które wyniosły 839,5 mln zł i były wyższe w stosunku do roku poprzedniego o 122,1 mln zł (o 17,0%), pomimo spadku przychodowości o 17 p.b.

Główną przyczyną spadku przychodowości zaangażowań kredytowych (spadek z 2,93% do 2,76%) była zmiana struktury portfela (zastępowanie spłacanego portfela wysokomarżowego sprzed kilku lat transakcjami wysoko wolumenowymi w ramach finansowania strukturyzowanego) oraz znacznie mniejsza skala reklasyfikacji pozycji w portfolio kredytów d. KFM niż w poprzednich latach. Średnie saldo zaangażowań kredytowych wzrosło o 24,2% z 24,5 mld zł w roku 2015 do 30,4 mld zł w 2016 roku.

Średni poziom dłużnych papierów wartościowych w roku 2016 wyniósł 25,0 mld zł i był wyższy o 5,4 mld zł (tj. o 27,6%).

Średni poziom pozostałych aktywów odsetkowych (BSB, rachunki nostro i lokaty międzybankowe) w 2016 roku wyniósł 11 mld zł i był wyższy o 0,1 mld zł w porównaniu z rokiem 2015. Przychody z pozostałych aktywów odsetkowych wzrosły o 45,5 mln zł.

Średni poziom pasywów odsetkowych w 2016 roku wyniósł 55,7 mld zł i był wyższy o 11,6 mld zł, tj. o 26,3% w stosunku do roku poprzedniego.

Wzrost kosztów odsetkowych wynikał przede wszystkim z wyższej o 19 p.b. w porównaniu do roku 2015 kosztowości pasywów, która w 2016 roku wyniosła 1,31%. Wzrost ten spowodowany był głównie zmianą struktury produktowej (wzrost depozytów negocjowanych) i walutowej depozytów (wzrost depozytów złotych).

Średni poziom depozytów klientów w roku 2016 wyniósł 45,5 mld zł i był wyższy o 11,7 mld zł, tj. o 34,6% w porównaniu do roku 2015. Koszty odsetkowe od depozytów klientów były wyższe o 236,1 mln zł w stosunku do roku poprzedniego, co związane było z wyższym kosztem ich pozyskania.

Koszty odsetkowe od zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych spadły o 5,7 mln zł przy średnim saldzie tych zobowiązań na poziomie 5,8 mld zł, tj. o 0,1 mld zł wyższym od salda z 2015 roku.

Wynik z tytułu odsetek w niniejszym sprawozdaniu uwzględnia również przychody i koszty odsetkowe związane z transakcjami zabezpieczającymi strukturę walutową aktywów i pasywów odsetkowych.

Wynik z tytułu prowizji

Wynik z tytułu prowizji wyniósł 135,5 mln zł i był o 8,7 mln zł wyższy od wielkości osiągniętej w 2015 roku. Przychody prowizyjne wzrosły o 7,3 mln zł, co było głównie efektem uzyskania w 2016 roku wyższych o 13,5 mln zł przychodów od akredytyw, inkasa, gwarancji i poręczeń oraz przychodów od kredytów wyższych o 7,0 mln zł. Wzrost został zniwelowany spadkiem o 12,3 mln zł pozostałych przychodów prowizyjnych, które wyniosły 55,2 mln zł. Na tę pozycję złożyły się m.in. opłaty za zarządzanie środkami JESSICA, prowizje za usługi agencyjne wykonywane na rzecz Ministerstwa Finansów

oraz obsługę m.in. funduszu KFD. Koszty prowizyjne spadły o 1,4 mln zł. Strukturę wyniku prowizyjnego zaprezentowano w tabeli 4.

TABELA 4: Wynik z tytułu prowizji (w mln zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie		Zmiana do 2015	
	2015	2016	nominalna	%
Wynik z tytułu prowizji	126,8	135,5	8,7	6,9%
Przychody z tytułu prowizji	139,1	146,4	7,3	5,2%
- od kredytów i pożyczek	43,9	50,9	7,0	15,9%
- od operacjami papierami wartościowymi	6,8	5,9	-0,9	-13,2%
- od akredytyw, inkasa, gwarancji i poręczeń	20,9	34,4	13,5	64,6%
- pozostałe przychody prowizyjne	67,5	55,2	-12,3	-18,2%
Koszty prowizyjne	12,3	10,9	-1,4	-11,4%

W stosunku do sprawozdania finansowego wartość przychodów prowizyjnych w układzie zarządczym jest wyższa w 2016 roku o 15,4 mln zł i odpowiednio o 16,6 mln zł w 2015 roku. Wynika to z ujęcia w przychodach prowizyjnych wartości prowizji rozliczanych w czasie metodą efektywnej stopy procentowej.

Przychody z akcji lub udziałów

Przychody z akcji lub udziałów na koniec 2016 roku wyniosły 9,7 mln zł i były wyższe od wielkości z roku poprzedniego o 5,0 mln zł tj. o 106,3%, co było efektem głównie rozliczenia transakcji przejęcia Visa Europe Ltd. przez Visa Inc. w czerwcu 2016 roku (6,4 mln zł).

Wynik na operacjach finansowych

Na koniec 2016 roku wynik na operacjach finansowych wyniósł 24,4 mln zł i był wyższy od uzyskanego za 2015 roku o 9,1 mln zł, co było efektem wyższego o 1,2 mln zł wyniku zrealizowanego na operacjach papierami wartościowymi oraz o 7,9 mln zł wyniku z operacji instrumentami pochodnymi. Elementy wyniku na operacjach finansowych zaprezentowano w tabeli 5.

TABELA 5: Wynik na operacjach finansowych (w mln zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie		Zmiana do 2015	
	2015	2016	nominalna	%
Wynik na operacjach finansowych	15,3	24,4	9,1	59,5%
Papierami wartościowymi	12,2	13,4	1,2	9,8%
Innymi instrumentami finansowymi	3,1	11,0	7,9	254,8%

W niniejszym sprawozdaniu, w stosunku do danych wykazywanych w Sprawozdaniu finansowym Banku za 2016 rok, z pozycji wynik na operacjach finansowych zostało wyłączone saldo odsetek instrumentów IRS i OIS w wysokości -2,9 mln zł (-4,4 mln zł w 2015 roku) i zaprezentowane w szyku rozstawnym jako koszty i przychody odsetkowe odpowiednio w wysokości 4,0 mln zł (4,4 mln zł w 2015 roku) oraz 1,1 mln zł (0,01 mln zł w 2015 roku).

Zmiana prezentacji ma na celu ujawnienie części odsetkowej instrumentów pochodnych stosowanych jako zabezpieczenie łącznie z wynikiem rozpoznany na pozycjach zabezpieczanych.

Wynik z pozycji wymiany

Na koniec 2016 roku wynik z pozycji wymiany wyniósł 45,3 mln zł. Był on o 12,7 mln zł wyższy od osiągniętego w 2015 roku. W niniejszym sprawozdaniu, w stosunku do danych wykazywanych w Sprawozdaniu finansowym Banku za 2016 rok, z wyniku z pozycji wymiany zostały wyłączone punkty swapowe instrumentów FX swap w łącznej wysokości 58,8 mln zł (-4,2 mln zł w 2015 roku) i przeniesione w szyku rozstawnym na koszty i przychody odsetkowe odpowiednio w wysokości 8,7 mln zł (34,0 mln zł w 2015 roku) i 67,5 mln zł (29,8 mln zł w 2015 roku).

Zmiana prezentacji ma na celu ujawnienie części odsetkowej instrumentów pochodnych stosowanych jako zabezpieczenie łącznie z wynikiem rozpoznany na pozycjach zabezpieczanych.

Pozostałe przychody / koszty operacyjne

Na koniec 2016 roku wynik na pozostałych przychodach/kosztach operacyjnych wyniósł 3,3 mln zł. W porównaniu z 2015 rokiem był niższy o 3,6 mln zł. Główną przyczyną tej różnicy były niższe zmiany sald rezerw na sprawy sporne i na dłużników różnych. Strukturę pozostałych przychodów/kosztów operacyjnych zaprezentowano w tabeli 6.

TABELA 6: Pozostałe przychody / koszty operacyjne (w mln zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie		Zmiana do 2015	
	2015	2016	nominalna	%
Pozostałe przychody/koszty operacyjne	6,9	3,3	-3,6	-52,2%
Pozostałe przychody operacyjne	19,4	10,0	-9,4	-48,5%
Czynsz za wynajem lokali	0,4	0,3	-0,1	-25,0%
Pozostałe przychody	19,0	9,7	-9,3	-48,9%
Pozostałe koszty operacyjne	12,5	6,7	-5,8	-46,4%

Koszty działania i amortyzacji

Koszty działania i amortyzacji ogółem na koniec roku 2016 wyniosły 311,9 mln zł, co oznacza spadek w stosunku do roku poprzedniego o 70,9 mln zł (o 18,5%). Główną przyczyną zmniejszenia ogólnego poziomu kosztów była zmiana w pozycji opłat na rzecz BFG, KNF i Rzecznika Finansowego o 96,1 mln zł. Było to wynikiem przede wszystkim jednorazowego zdarzenia z roku 2015 związanego z wpłatą do BFG 78,6 mln zł środków dla klientów SK Banku w Wołominie w 2015 roku, a także zmianami w otoczeniu regulacyjnym i niższym obciążeniem BGK opłatami na rzecz BFG i KNF w roku 2016. Wzrosły natomiast koszty osobowe o 16,6 mln zł, głównie w wyniku zmian poziomu wynagrodzeń oraz zmiennych czynników wynagradzania. Było to związane z wysoką realizacją wyników sprzedażowych oraz wzrostem zakresu zadań realizowanych przez Bank, w szczególności przygotowanie do realizacji nowej perspektywy finansowej UE 2014- 2020. W 2016 roku wzrosły także koszty amortyzacji o 9,2 mln zł, co związane było z wprowadzeniem w Banku rozliczenia amortyzacji bilansowej i w efekcie uwzględnienie skróconego, w stosunku do amortyzacji podatkowej, okresu użytkowania składników majątku.

Strukturę kosztów działania zaprezentowano w tabeli 7.

TABELA 7: Koszty działania i amortyzacji (w mln zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie		Zmiana do 2015	
	2015	2016	nominalna	%
Koszty działania i amortyzacji	382,8	311,9	-70,9	-18,5%
Wydatki na personel	171,5	188,1	16,6	9,7%
Koszty rzeczowe	75,2	74,7	-0,5	-0,7%
Koszty realokowane funduszy	-9,6	-9,7	-0,1	1,0%
BFG, KNF i opłata na Rzecznika Finansowego	126,7	30,6	-96,1	-75,8%
w tym wpłata do BFG na SK Bank w Wołominie	78,6	0,0	-78,6	-100,0%
Amortyzacja	19,0	28,2	9,2	48,4%

Koszty osobowe różnią się od prezentowanych w Sprawozdaniu finansowym Banku kosztów wynagrodzeń i ubezpieczeń i innych świadczeń o wydatki związane ze szkoleniami, dodatkową opieką medyczną, kosztami usług rekreacyjno-sportowych dla pracowników oraz kosztami BHP i ryczałtów samochodowych przesuniętych w prezentacji zarządczej do pozycji kosztów rzeczowych. Koszty amortyzacji różnią się o wartość kosztów amortyzacji wspólnej stanowiącej element kosztów realokowanych funduszy wykazanych w sprawozdaniu z działalności w kosztach rzeczowych.

Różnica wartości rezerw i aktualizacji

Różnica wartości rezerw i aktualizacji na koniec 2016 roku wyniosła 191,5 mln zł (przewaga odpisów nad rozwiązaniem) i różniła się od wielkości na koniec 2015 roku o 190,6 mln zł.

Na zmianę tę wpływ miały: w największym stopniu przyjęcie parametrów ryzyka zbieżnych z podejściem MSR wypracowanych w projekcie wdrożenia w Banku sprawozdawczości opartej o międzynarodowe standardy

sprawozdawczości finansowej, wzrost wartości zaangażowań o charakterze kredytowym o 4,5 mld zł i związany z tym wzrost poziomu rezerw przy utrzymującym się wskaźniku ekspozycji zagrożonych do całego portfela na poziomie 8,9%, zmniejszenie skali odzysków w stosunku do poprzedniego roku. W mniejszym stopniu niż w roku 2016 dokonano odpisów w obszarze majątku finansowego, na który miał wpływ głównie odpis związany z Krajowym Funduszem Kapitałowym S.A. W roku 2016 nieznacznie zmniejszono poziom rezerwy ogólnej na co złożyły się m.in. poprawa parametrów ryzyka przyjmowanych w kalkulacji odpisu dla ekspozycji dawnego KFM, przy jednoczesnym pogorszeniu parametrów ryzyka dla dużych przedsiębiorstw. Szczegółowe informacje o jakości portfela kredytowego zostały opisane w sekcji działalność kredytowa.

Składowe różnice wartości rezerw i aktualizacji zaprezentowano w tabeli 8.

TABELA 8: Różnica wartości rezerw i aktualizacji (w mln zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie		Zmiana do 2015	
	2015	2016	nominalna	%
Różnica wartości rezerw i aktualizacji	0,9	191,5	190,6	-
saldo rezerw na należności (rezerwy celowe)	6,7	128,8	122,1	1822%
saldo rezerw na zobowiązania pozabilansowe	-21,2	70,8	92,0	-
saldo aktualizacji majątku finansowego*	22,4	11,0	-11,4	-50,9%
saldo rezerwy na ryzyko ogólne	-7,0	-19,1	-12,1	-

* aktualizacja wartości udziałów i akcji

Podatek dochodowy

Podatek dochodowy za 2016 rok wyniósł 3,9 mln zł i był niższy od podatku za 2015 rok o 47,3 mln zł. Efektywna stopa podatkowa wyniosła 1,1% wobec 12,4% na koniec 2015 roku, co jest związane z większym udziałem w zysku brutto Banku wyniku na działalności nieopodatkowanej.

PODSUMOWANIE WYNIKÓW I SYTUACJI FINANSOWEJ BGK

Rok 2016 był okresem dużej aktywności Banku w obszarze działalności kredytowej. Wartość łączna zaangażowania kredytowego wraz z udzielonymi zobowiązaniami (kredyty brutto, obligacje komercyjne i komunalne, zobowiązania kredytowe pozabilansowe) wzrosła w ciągu roku o 5 115,7 mln zł. Miało to związek z dynamiczną realizacją sprzedaży w ramach finansowania strukturyzowanego.

Sytuacja finansowa Banku na koniec 2016 roku była bardzo dobra. Adekwatność kapitałowa i płynność były na bezpiecznych, wysokich poziomach.

Wynik na działalności bankowej w roku 2016 był wyższy o 62,6 mln zł w porównaniu z rokiem 2015, a po wyłączeniu zdarzeń o charakterze jednorazowym (konwersja udziału w Visa Europe Ltd. na akcje Visa Inc. oraz sprzedaż akcji PEKAES S.A.) wynik ten był wyższy o 48,0 mln zł od poziomu roku 2015.

RATING BANKU

W dniu 1 marca 2016 roku agencja ratingowa Fitch utrzymała krajowy długoterminowy rating Banku na poziomie „AAA(pol)” z perspektywą stabilną oraz rating międzynarodowy długoterminowy na poziomie „A-” z perspektywą stabilną. Jednocześnie agencja potwierdziła także rating krótkoterminowy w walucie zagranicznej na poziomie F2, długoterminowy w walucie krajowej na poziomie A (perspektywa stabilna), rating wsparcia na poziomie 1 oraz minimalny rating wsparcia na poziomie A-. Krajowy rating krótkoterminowy został potwierdzony na poziomie F1+(pol). Rating ten potwierdzony został 21 lutego 2017 roku.

3. GOSPODARKA I SEKTOR BANKOWY W 2016 ROKU

3.1 SYTUACJA MAKROEKONOMICZNA

Gospodarka

Realne tempo wzrostu polskiej gospodarki w 2016 roku wyniosło 2,8%¹, a więc ukształtowało się na poziomie niższym od odnotowanego rok wcześniej, kiedy dynamika PKB wyniosła 3,9%. Jakkolwiek pierwsze trzy kwartały 2016 roku charakteryzowały się ujemną/niską dynamiką wzrostu PKB, to w ostatnim kwartale pojawiły się wyraźne oznaki przyspieszenia wzrostu, co uwidacznia wyrównana sezonowo kwartalna dynamika wzrostu PKB.

W strukturze wzrostu w ubiegłym roku zmniejszył się przede wszystkim udział inwestycji. Ich spadek może być łączony głównie z wolniejszym tempem absorpcji funduszy UE. Pozostałe komponenty wzrostu PKB nie zmieniły się aż tak znacząco. Odnotować można powoli wzrastającą dynamikę konsumpcji, wspieranej przez poprawę kondycji rynku pracy oraz świadczenia społeczne. Jednocześnie dobrze prezentują się dane dotyczące wymiany handlowej. Eksport pozostał na tyle silny, że zachowana została całoroczna nadwyżka handlowa i to pomimo wyraźnie rosnącego importu. Do wypracowania nadwyżki handlowej przyczyniło się postępujące ożywienie w strefie euro oraz niższe ceny surowców, szczególnie w pierwszym półroczu.

Wartość dodana w gospodarce rosła na poziomie zbliżonym do tempa wzrostu produktu krajowego brutto. Wyraźne różnice zachodziły jednak w podziale sektorowym. Głęboko bowiem spadła wartość dodana budownictwa. Natomiast w pozostałych sektorach wartość dodana rosła o wiele szybciej niż PKB.

Odnosić można także stabilizację poziomu deficytu budżetowego. Szacunkowe prognozy wskazują, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2016 roku pozostał poniżej 3,0%.

Dynamiki wskaźników makroekonomicznych osiągniętych przez polską gospodarkę w 2016 roku zaprezentowano w tabeli 9.

TABELA 9: Dynamika zmian wskaźników makroekonomicznych w ujęciu realnym r/r

Wyszczególnienie	2016				
	I-IV kw.	I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.
Produkt Krajowy Brutto	102,8	103,0	103,2	102,5	102,7
Popyt Krajowy	102,8	103,9	102,2	102,9	102,4
Spożycie ogółem	103,6	103,3	103,4	104,1	103,8
Spożycie indywidualne	103,6	103,2	103,3	103,9	102,7
Akumulacja brutto	99,7	107,6	97,2	98,3	99,2
Nakłady brutto na środki trwałe	94,5	97,8	95,0	92,3	94,2
Eksport	-	106,7	111,4	106,8	108,6
Import	-	108,7	110,0	107,8	108,5
PKB wyrównany sezonowo*	-	100,0	101,0	100,4	101,7
Wartość dodana brutto	102,7	102,8	102,9	102,4	102,7
Przemysł	103,5	103,2	105,1	103,6	102,7
Budownictwo	88,1	87,4	90,4	83,5	90,7
Handel i naprawa pojazdów samochodowych	105,4	104,3	105,5	106,0	105,8
Transport i gospodarka magazynowa	106,4	102,4	106,8	105,2	110,1

Źródło: dane GUS, szacunki BGK

*kwartał poprzedni =100

¹ Dane roczne i kwartalne dotyczące PKB i składowych stanowią oszacowanie BGK i mogą ulec zmianie.

Rynek pracy

Spowolnienie wzrostu i osłabienie inwestycji nie miało zauważalnego wpływu na kondycję rynku pracy. Perspektywy wzrostu konsumpcji oraz rozwijający się eksport zapewniły utrzymanie się popytu na pracę. W trakcie roku zatrudnienie rosło w około 3 procentowym tempie. Solidna pozostała też dynamika wynagrodzeń. Razem z niską inflacją oraz większym wsparciem fiskalnym (program 500 plus) kondycja rynku pracy zapewniała silny wzrost dochodów rozporządzalnych gospodarstw domowych. Można dodać, że poprawa kondycji rynku pracy znalazła odzwierciedlenie w wyraźnym obniżeniu się stopy bezrobocia rejestrowanego do 8,3% na koniec 2016 roku, wobec 9,7% na koniec roku 2015. Odnotowywane poziomy bezrobocia były najniższe od początku lat 90-tych.

Inflacja

Podobnie jak w poprzednich dwóch latach, również w 2016 roku bardzo słaba pozostawała presja inflacyjna. Roczne indeksy CPI przez większość roku pozostawały na ujemnych, a więc bardzo odmiennych od pożądanych przez RPP poziomach (cel inflacyjny wynosił 2,5% rdr z pasmem odchyień w wysokości +/- 1 pp.). Dopiero w ostatnich miesiącach 2016 roku indeks CPI ponownie stał się dodatni. Wzrost inflacji zapewniły w pierwszej kolejności zwwyżki cen surowców, w tym ropy naftowej na światowych rynkach. Jednocześnie silniejszy okazał się być impuls inflacyjny w sektorze producentów. Indeks PPI powrócił na dodatnie poziomy już w III kwartale 2016 roku. Oprócz rosnących cen surowców, zaważyły na tym zmiany w chińskim sektorze przemysłowym, gdzie już wcześniej wygasty silne impulsy deflacyjne.

Rynek międzybankowy

Poprawne wyniki gospodarki oraz utrzymujące się dobre perspektywy wzrostu gospodarczego spowodowały, że RPP nie zdecydowała się na jakiegokolwiek zmiany w polityce monetarnej, pomimo opisanego powyżej spowolnionego wzrostu indeksu CPI. Stabilizacja stopy referencyjnej na poziomie 1,5% miała przełożenie na niską zmienność stawek rynku międzybankowego. Niemniej wraz ze wzrostem inflacji pod koniec roku 2016 podniosły się kwotowania kontraktów FRA.

Skarbowe papiery wartościowe

Przez większą część 2016 roku ceny polskich obligacji skarbowych pozostawały relatywnie wysokie. Lokalne maksima ceny osiągały w miesiącach letnich. Wtedy też najsilniejsze były obawy dotyczące skutków Brexitu, po czerwcowym referendum. Budowały one oczekiwania na rozluźnienie polityk monetarnych przez najważniejsze banki centralne, co skutkowało wzrostem cen obligacji na rynkach bazowych. Ostatnie miesiące roku przyniosły jednak gwałtowną korektę cen. Przyczyniły się do niej działania najważniejszych banków centralnych, które nie sprostały oczekiwaniom inwestorów. Jednocześnie coraz silniejsze stawały się przesłanki mówiące o przyspieszeniu globalnej inflacji. Ponadto korektę cen wyzwolił wybór Donalda Trumpa na prezydenta USA. Zapowiadane w kampanii wyborczej ograniczenie podatków oraz podniesienie wydatków na infrastrukturę, a więc zwiększenie prognoz potrzeb pożyczkowych amerykańskiego budżetu oraz oczekiwań inflacyjnych przełożyło się na wzrosty dochodowości amerykańskiego długu. Na impulsy z USA wrażliwe pozostały polskie obligacje. Dodatkowo w górę rentowności polskiego długu pchały krajowe czynniki, w tym przede wszystkim obawy o szybki wzrost krajowej inflacji, a co za tym idzie zmiany kształtu polityki monetarnej.

Rynek walutowy

W 2016 roku podniósł się przedział wahań EURPLN. Do osłabienia złotego względem wspólnej waluty przyczyniały się między innymi takie wydarzenia, jak cięcie ratingu przez S&P, referendum w Wielkiej Brytanii oraz wybór Donalda Trumpa na prezydenta USA a także niepewność dotyczącą czynników o charakterze polityczno-legislacyjnym, w tym ustawy o przewalutowaniu kredytów nominowanych we frankach. W efekcie przejściowo EURPLN sięgał poziomu 4,50, a więc szczytów z końca 2011 roku. Jednocześnie złoty wyraźnie tracił do dolara. Amerykańska waluta mocno zyskała na wartości pod wpływem efektu Trumpa oraz oczekiwań dotyczących szybszych podwyżek stopy Fed. W efekcie USDPLN na trwałe podniósł się do poziomu przekraczającego 4,00. Trzeba także podkreślić, że czynnikiem ograniczającym przecenę złotego były dobre perspektywy wzrostu gospodarczego w Polsce i idące za tym oczekiwania dotyczące zachowania szerokiego spreadu poziomów krajowych i zagranicznych stóp procentowych.

3.2 RYNEK BANKOWY

Zobowiązania sektora bankowego (depozyty)

W 2016 roku utrzymywała się wysoka dynamika depozytów sektora bankowego wzrastając w stosunku do roku poprzedniego z 7,4% do 9,4%.

Podobnie jak rok wcześniej następował szybki przyrost depozytów osób fizycznych, co można łączyć z szybkim wzrostem dochodów rozporządzalnych gospodarstw domowych. Jednocześnie silnie rosły depozyty przedsiębiorstw. Było to efektem ich dobrych wyników finansowych, przy ograniczonej skłonności do dokonywania inwestycji. Sprzyjała im struktura inflacji, a przede wszystkim spadki cen surowców energetycznych. Ponadto, spowolnienie absorpcji europejskich funduszy znalazło odzwierciedlenie w wysokim wzroście depozytów sektora jednostek samorządu terytorialnego.

Dynamikę zobowiązań sektora bankowego według segmentów klienta zaprezentowano w tabeli 10.

TABELA 10: Roczne zmiany zobowiązań sektora bankowego wg segmentów klienta

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Sektor bankowy ogółem	9,3%	7,4%	9,4%
-osoby fizyczne	10,1%	9,7%	9,5%
-podmioty gospodarcze	9,5%	10,3%	8,9%
-sektor finansowy	1,1%	-3,7%	-3,3%
-jednostki samorządu terytorialnego	-1,2%	2,0%	27,1%
-jednostki budżetu centralnego	16,2%	-28,5%	22,7%

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych NBP

Należności sektora bankowego (kredyty)

Rok 2016 był okresem osłabienia wzrostu należności kredytowych sektora bankowego z 7,0% rok wcześniej do 4,7% w 2016 roku. Nominalny spadek dynamiki był przy tym częściowo ograniczany przez efekty kursowe związane z osłabieniem złotego względem euro i franka szwajcarskiego. Źródłem mniejszego wzrostu akcji kredytowej było przede wszystkim zmniejszenie potrzeb inwestycyjnych oraz liczby i wielkości projektów w budowie, zarówno w segmencie podmiotów gospodarczych, jak i jednostek samorządu terytorialnego. Wpływ na to miało zmniejszenie tempa realizacji projektów współfinansowanych ze środków UE. Natomiast w segmencie osób fizycznych istotne było zwiększenie dochodów rozporządzalnych, co mogło osłabić popyt na kredyt konsumpcyjny, jak również w wypadku kredytów hipotecznych zaostrożenie norm ostrożnościowych.

Dynamikę należności sektora bankowego według segmentów klienta w latach 2014-16 zaprezentowano w tabeli 11.

TABELA 11: Roczne zmiany należności kredytowych sektora bankowego wg segmentów klienta

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Sektor bankowy ogółem	7,2%	7,0%	4,7%
-osoby fizyczne	5,5%	7,0%	5,6%
-podmioty gospodarcze	7,3%	7,6%	5,0%
-sektor finansowy	29,0%	8,7%	0,7%
-jednostki samorządu terytorialnego	3,7%	-3,7%	-7,1%
-jednostki budżetu centralnego	-10,1%	62,7%	-14,8%

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych NBP

4. ZMIANY OTOCZENIA LEGISLACYJNEGO

Funkcjonowanie Banku Gospodarstwa Krajowego, którego misją jest wspieranie rządu w realizacji rozwoju społeczno-gospodarczego, w większym stopniu od pozostałych podmiotów sektora bankowego jest regulowane przez przepisy prawa. Najistotniejsze zmiany w tym zakresie zostały przedstawione w niniejszym rozdziale.

W dniu 29 lutego 2016r. w Dzienniku Ustaw opublikowane zostało Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 26 lutego 2016r. w sprawie finansowego wsparcia na tworzenie lokali socjalnych, mieszkań chronionych i lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy niestanowiących lokali socjalnych. Rozporządzenie określiło szczegółowy tryb i terminy składania oraz rozpatrywania wniosków o udzielenie finansowego wsparcia na tworzenie lokali socjalnych, mieszkań chronionych i lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy niestanowiących lokali socjalnych przez BGK.

W dniu 22 czerwca 2016r. w Dzienniku Ustaw opublikowana została Ustawa z dnia 10 czerwca 2016r. o zmianie ustawy o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych oraz niektórych innych ustaw. Ustawa wprowadziła szereg istotnych zmian odnośnie Rady Nadzorczej i Zarządu BGK w tym m. in. wprowadziła zmianę sposobu powoływania tych organów, a także zmiany w ich składzie, które uwzględniły rolę ministra właściwego do spraw gospodarki w zarządzaniu BGK. Zmienione zostały również regulacje związane z wykonywaniem kompetencji ujętych w ustawie o BGK w tym nadawanie statutu BGK oraz sposób reprezentacji Banku (brak samodzielnej reprezentacji Banku przez Prezesa Zarządu).

W dniu 8 lipca 2016r. w Dzienniku Ustaw opublikowana została Ustawa z dnia 10 czerwca 2016r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji, która wyłączyła Bank Gospodarstwa Krajowego spod działania ww. ustawy.

W dniu 15 września 2016r. w Dzienniku Ustaw opublikowane zostało Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 1 września 2016r. zmieniające rozporządzenie w sprawie udzielania przez Bank Gospodarstwa Krajowego pomocy *de minimis* w formie gwarancji spłaty kredytów. Powyższy akt prawny przedłużył do końca 2017 roku program pomocy *de minimis* dla małych i średnich firm w formie gwarancji udzielanych przez BGK.

W dniu 22 września 2016r. w Dzienniku Ustaw opublikowane zostało Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 16 września 2016r. w sprawie nadania statutu Bankowi Gospodarstwa Krajowego. Zmiany dokonane w statucie miały przede wszystkim charakter dostosowujący do zmian, które zostały dokonane ustawą o zmianie ustawy o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych oraz niektórych innych ustaw.

W dniu 2 listopada 2016r. w Dzienniku Ustaw opublikowane zostało Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 13 października 2016r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o Banku Gospodarstwa Krajowego.

W dniu 30 grudnia 2016r. w Dzienniku Ustaw opublikowana została Ustawa z dnia 16 grudnia 2016r. - Przepisy wprowadzające ustawę o zasadach zarządzania mieniem państwowym. Przedmiotowy akt prawny zmniejszył liczbę członków Rady Nadzorczej BGK z 12 do 11 członków z dniem 1 stycznia 2017r.

Poza wyżej wymienionymi w 2016 roku zostało uchwalonych wiele innych powszechnie obowiązujących przepisów prawa, w różnym stopniu odnoszących się do działalności Banku.

5. DZIAŁALNOŚĆ BANKU

5.1 STRATEGIA BANKU

W roku 2016 Bank kontynuował realizację *Wieloletniego Programu Rozwoju BGK na lata 2014-17*. W styczniu 2017 roku Rada Nadzorcza Banku przyjęła *Taktyczny plan działania na rok 2017*, zawierający podstawowe kierunki zmian oraz najważniejsze inicjatywy do realizacji.

Misją Banku pozostaje wspieranie rządu w realizacji rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz sektora finansów publicznych w realizacji jego zadań.

W szczególny sposób Bank wspiera finansowanie przedsiębiorstw, ekspansję zagraniczną, finansowanie dużych projektów. BGK realizuje również programy wyrównywania szans społecznych.

W 2017 roku rozpoczęto prace nad zdefiniowaniem nowej Strategii Banku na lata 2018-2020 definiującej rolę BGK na kolejne lata.

5.2 DZIAŁALNOŚĆ KREDYTOWA

W stosunku do końca 2015 roku zaangażowanie o charakterze kredytowym (portfel kredytowy, portfel obligacji komercyjnych i portfel obligacji JST) brutto zwiększyło się o 4 470,6 mln zł, tj. o 16%. Kolejny rok bilansowe zaangażowanie kredytowe BGK wzrosło znacznie mocniej niż sektor.

Działania Banku, zgodnie z założeniami do Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, ukierunkowane były na finansowanie strukturyzowane (wzrost o 4 859,3 mln zł), skierowane do strategicznych sektorów polskiej gospodarki oraz finansowania eksportu i ekspansji zagranicznej polskich przedsiębiorstw (wzrost o 223,3 mln zł).

Portfel kredytów brutto łącznie zwiększył się o 4 935,2 mln zł, tj. o 22,0%.

Portfel zaangażowań o charakterze kredytowym w układzie linii biznesowych przedstawiono w tabeli 12. Zaprezentowany podział ma charakter zarządczy i jest dostosowany do bieżącego monitorowania strategii BGK.

TABELA 12: Zaangażowanie kredytowe brutto (w mln zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie		Zmiana do 2015	
	2015	2016	nominalna	%
Zaangażowania o charakterze kredytowym brutto	27 874,7	32 345,3	4 470,6	16,0%
Finansowanie strukturyzowane	11 161,5	16 020,8	4 859,3	43,5%
Finansowanie eksportu i ekspansja zagraniczna	1 446,5	1 669,8	223,3	15,4%
Firmy i podmioty finansowe	1 855,6	1 852,9	-2,7	-0,1%
Instytucje samorządowe i spółki komunalne	7 000,5	6 592,8	-407,7	-5,8%
Jednostki budżetu centralnego	101,7	21,4	-80,3	-79,0%
Podmioty lecznicze	459,4	558,2	98,8	21,5%
Program PBM (d.KFM)	5 623,8	5 378,0	-245,8	-4,4%
Pozostałe	225,6	251,4	25,8	11,4%
w tym obligacje	5 457,5	4 992,9	-464,6	-8,5%

Finansowanie strukturyzowane

Zgodnie ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz misją Banku, BGK pełni kluczową rolę przy finansowym wsparciu podmiotów ze strategicznych sektorów polskiej gospodarki. W 2016 roku Bank skoncentrował swoje działanie na transakcjach strukturyzowanych umożliwiających duże inwestycje głównie w sektorach surowcowo-energetycznym oraz transportowym. Udział finansowania strukturyzowanego w całym portfelu Banku systematycznie rósł i osiągnął na koniec 2016 roku 49,5% (przy 40,0% udziale rok wcześniej). W 2016 roku dzięki wykorzystaniu Planu Junckera (Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych) oraz aktywnemu udziałowi w konsorcjach, Bank w większym stopniu stosował mechanizm dźwigni – w finansowaniu inwestycji strategicznych dla państwa, obok środków własnych zwiększał także udział środków obcych.

Na koniec roku 2016 wartość bilansowa zaangażowań o charakterze kredytowym w tym obszarze wyniosła 16 020,8 mln zł, natomiast łączne zaangażowanie z uwzględnieniem zobowiązań pozabilansowych wyniosło 20 945,4 mln zł.

Samorządy i inne jednostki sektora finansów publicznych

Wolumen ekspozycji jednostek samorządu terytorialnego i spółek komunalnych na koniec 2016 roku był niższy od poziomu z 2015 roku o 407,7 mln zł i wyniósł 6 592,8 mln zł. Spadek salda spowodowany był stagnacją na rynku przetargów na kredyty samorządów - wartość ogłoszonych przetargów była o 20% niższa w porównaniu do 2015 roku. W 2016 roku można było również zaobserwować rosnącą rolę banków spółdzielczych, które poprzez agresywną politykę cenową zwiększały udział w rynku samorządów.

W 2016 roku kontynuowany był rozpoczęty w drugiej połowie 2015 roku, trend ograniczania się rynku przetargów na finansowanie kredytowe spółek prowadzących typową działalność w zakresie usług komunalnych (wodociągi, kanalizacja, ciepło, transport publiczny). Sytuacja ta była wynikiem oczekiwania na środki z nowej perspektywy unijnej, które pomogą finansować realizację podstawowych zadań i inwestycji spółek komunalnych a także zmiany prawa zamówień publicznych, znoszącej organizowania przetargów na finansowanie przez podmioty inne niż JST.

Wartość kredytów dla publicznych podmiotów leczniczych uległa zwiększeniu o 98,8 mln zł i wyniosła na koniec 2016 roku 558,2 mln zł. Wśród nowych transakcji w 2016 roku, przeważającą część stanowiły kredyty obrotowe dla publicznych zakładów opieki zdrowotnej.

Finansowanie eksportu i ekspansji zagranicznej

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju zdefiniowała cel polegający na umiędzynarodowieniu polskiej gospodarki. Szczególny nacisk został położony na rozwój współpracy z krajami pozaunijnymi (w tym o podwyższonym ryzyku), a także rozwijanie bardziej zaawansowanych form współpracy z zagranicą.

Kluczową rolę przy realizacji Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, w zakresie dostarczania polskim firmom rozwiązań umożliwiających skuteczną rywalizację na rynkach międzynarodowych, pełni BGK. Bank z roku na rok zwiększa zaangażowanie w kredyty eksportowe udzielane zarówno w ramach programu „Finansowe Wspieranie Eksportu” jak i działalności własnej. W 2016 roku Bank zintensyfikował swoje działania w zakresie wspierania nie tylko eksportu, ale również ekspansji zagranicznej, polegającej na finansowaniu inwestycji polskich spółek na zagranicznych rynkach.

Program „Finansowe Wspieranie Eksportu”

Jednym z kierunków działania Banku jest wspieranie rozwoju polskiego eksportu, m.in. poprzez udzielanie kredytów eksportowych w ramach przyjętego przez Radę Ministrów w 2009 roku Rządowego Programu „Finansowe Wspieranie Eksportu”. W oparciu o zapisy Programu, BGK udziela zagranicznym nabywcom (bezpośrednio lub poprzez bank nabywcy) kredytów na finansowanie zakupu towarów oraz usług polskiego pochodzenia. Środki z takich kredytów wypłacane są bezpośrednio na rachunki polskich eksporterów – w efekcie wyeliminowane zostaje ryzyko braku zapłaty, gdyż polski przedsiębiorca otrzymuje przelew bezpośrednio z BGK.

Oferta Banku w ramach Programu jest szczególnie atrakcyjna na rynkach o podwyższonym profilu ryzyka (np. Białoruś), gdzie oferta banków komercyjnych jest uboga, a koszt finansowania ze strony banków lokalnych wysoki.

Do końca 2016 roku Bank udzielił w ramach programu kredytów o łącznej wartości 2 318 mln zł (wzrost o 493 mln zł w stosunku do danych na koniec 2015 roku). Kwota wypłat z kredytów do końca 2016 roku wyniosła 1 765 mln zł, a kwota wspartych kontraktów eksportowych osiągnęła poziom 3 054 mln zł.

Działalność własna BGK w obszarze wspierania eksportu i ekspansji zagranicznej

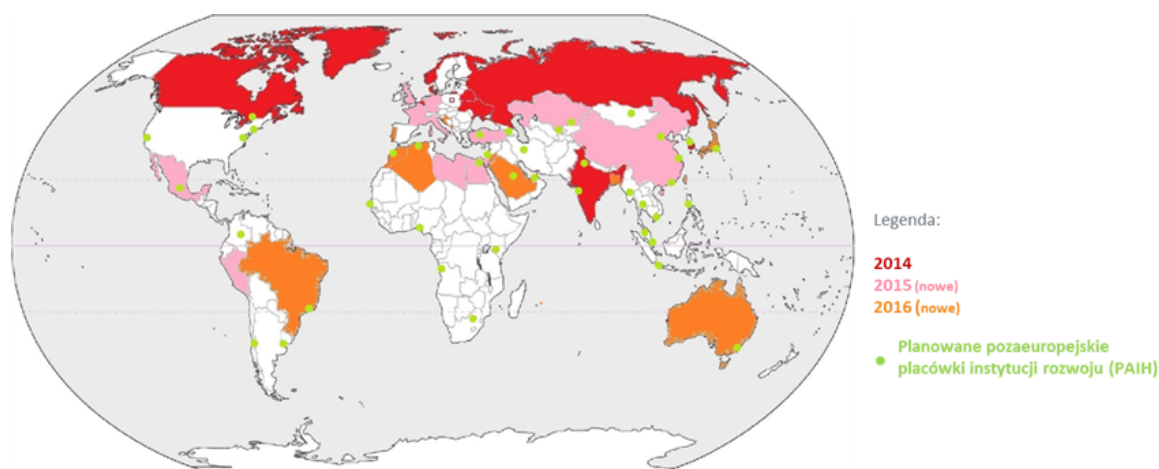
W 2015 roku w związku ze znacznym wzrostem zainteresowania finansowaniem ze strony polskich spółek działających na rynkach zagranicznych, poszerzona została oferta kredytów wspierających inwestycje zagraniczne polskich przedsiębiorstw. Przełożyło się to na znaczny wzrost wartości udzielonych w 2016 roku kredytów.

Rozwiązania, które Bank oferował wraz z programem rządowym „Finansowe Wspieranie Eksportu” pełniły rolę komplementarną do oferty wynikającej z programu oraz oferty pozostałych instytucji finansowych. Pozwoliło to na wejście BGK na rynki krajów wysokorozwiniętych poprzez formy finansowania, które nie są oferowane przez banki komercyjne. Przełożyło się to również na dywersyfikację geograficzną portfela Banku i umożliwiło polskim przedsiębiorcom pozyskanie atrakcyjnego wsparcia nie tylko przy realizacji eksportu, ale także przy planowaniu ekspansji na zagraniczne rynki.

Łączna kwota finansowania dla eksportu i ekspansji zagranicznej udzielonego przez BGK w 2016 roku wyniosła 1 289 mln zł. W ramach tej kwoty wsparcie eksportu wyniosło 627 mln zł (zarówno w ramach programu rządowego „Finansowe Wspieranie Eksportu” jak i w ramach działalności własnej), a wsparcie ekspansji zagranicznej 662 mln zł (wyłącznie w ramach działalności własnej).

Zasięg geograficzny umów podpisanych (i akredytyw obsłużonych) w latach 2014-2016 (w ramach programu rządowego Finansowe Wspieranie Eksportu oraz w ramach działalności własnej) zaprezentowano na rysunku 5.

Rys. 5

2014	2015 (narastająco)	2016 (narastająco)
9 państw	22 państwa	36 państw
Europa: Belgia, Białoruś, Dania, Norwegia, Rosja, Ukraina	Europa: Belgia, Białoruś, Dania, Francja, Holandia, Niemcy, Norwegia, Rosja, Ukraina, Wielka Brytania, Włochy	Europa: Belgia, Białoruś, Chorwacja, Czarnogóra, Dania, Francja, Holandia, Niemcy, Norwegia, Portugalia, Rosja, Ukraina, Wielka Brytania, Włochy
Ameryka Płn. i Płd.: Kanada	Ameryka Płn. i Płd.: Kanada, Meksyk, Peru	Ameryka Płn. i Płd.: Brazylia, Kanada, Meksyk, Peru
Azja: Korea Płd., Indie	Azja: Bangladesz, Chiny, Indie, Kazachstan, Korea Płd., Turcja	Azja: Arabia Saudyjska, Bangladesz, Chiny, Indie, Japonia, Jordania, Kazachstan, Korea Płd., Liban, Tajwan, Turcja, Zjednoczone Emiraty Arabskie
	Afryka: Egipt, Libia	Afryka: Algieria, Egipt, Libia, Maroko, Mauritius
		Australia

Kredyty dawnego Krajowego Funduszu Mieszkaniowego (Program Budownictwa Mieszkaniowego)

Saldo kredytów udzielonych ze środków dawnego KFM kształtowało się na koniec 2016 roku na poziomie 5 378,0 mln zł i było niższe od stanu z 2015 roku o 245,8 mln zł. Spadek salda związany był ze spłatami kredytów udzielonych w latach poprzednich. W 2016 roku w ramach tego programu udzielono 1 kredytu w kwocie 31,6 mln zł. Po zamknięciu tego Funduszu, BGK wspierał budownictwo mieszkaniowe także poprzez inne formy aktywności.

Statystyka portfela kredytowego

Dla uzyskania porównywalności z danymi rynkowymi, w tabelach 13 i 14 przedstawiono portfel kredytowy BGK w podziale sektorowym. Dodatkowo dynamikę aktywności kredytowej w podziale na sektory przedstawiono w tabeli 13.

TABELA 13: Wielkość i struktura portfela kredytowego brutto (w mln zł)

Wyszczególnienie	2015		2016		Zmiana do 2015	
	Wykonanie	Struktura	Wykonanie	Struktura	nominalna	%
Kredyty brutto	22 417,2	100,0%	27 352,4	100,0%	4 935,2	22,0%
- podmioty sektora finansowego	888,6	4,0%	854,4	3,1%	-34,2	-3,8%
- podmioty sektora niefinansowego	15 565,6	69,4%	20 913,0	76,5%	5 347,4	34,4%
- osoby fizyczne	65,6	0,3%	58,4	0,2%	-7,1	-10,8%
- przedsiębiorstwa	15 500,1	69,1%	20 854,6	76,2%	5 354,5	34,5%
- podmioty sektora budżetowego	5 962,9	26,6%	5 584,9	20,4%	-378,0	-6,3%
- jednostki budżetu centralnego	237,1	1,1%	246,6	0,9%	9,5	4,0%
- jednostki samorządu terytorialnego	5 725,8	25,5%	5 338,3	19,5%	-387,5	-6,8%
- w tym portfel kredytów brutto dawnego KFM	5 623,8	25,1%	5 378,0	19,7%	-245,8	-4,4%

W 2016 roku nastąpił spadek wolumenu kredytów finansujących podmioty sektora budżetowego o 378,0 mln zł, w tym głównie sektora JST o 387,5 mln zł. Jednocześnie odnotowano wzrost udziału BGK w rynku w tym sektorze. Największy wzrost odnotowano w sektorze niefinansowym, co związane było przede wszystkim z finansowaniem strukturyzowanym przedsiębiorstw.

Udziały Banku w rynku kredytów przedstawiono w tabeli 14.

TABELA 14: Udziały BGK w rynku kredytów

Wyszczególnienie	Wykonanie		Zmiana do
	2015	2016	2015 w p.p.
Kredyty	2,2%	2,6%	0,4
- podmioty sektora finansowego	1,6%	1,5%	-0,1
- podmioty sektora niefinansowego	1,7%	2,1%	0,4
- przedsiębiorstwa	3,9%	4,9%	1,0
- osoby fizyczne	0,0%	0,0%	0,0
- podmioty sektora budżetowego	16,8%	17,0%	0,2
- jednostki budżetu centralnego	20,8%	25,3%	4,5
- jednostki samorządu terytorialnego	16,7%	16,8%	0,1

Źródło: dane NBP i wyliczenia własne (dane dot. BGK i sektora bankowego są wyliczane za pomocą różnych metodologii, banki stosują MSR, podczas gdy BGK klasyfikuje ekspozycje na podstawie Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków)

Udział BGK w rynku na koniec 2016 roku wyniósł 2,6%. Wzrost udziału związany był przede wszystkim z realizacją strategii Banku w obszarze finansowania inwestycji i rozwoju przedsiębiorstw. Bank organizował finansowanie w znacznej mierze poprzez współudział w konsorcjach z bankami komercyjnymi. Wspierał też finansowanie dla projektów długoterminowych. Bank nie udziela kredytów dla osób fizycznych od 2009 roku. Segment MŚP jest wspierany przez Bank głównie poprzez finansowanie pośrednie.

Informacje na temat jakości portfela kredytowego przedstawiono w tabeli 15.

TABELA 15: Struktura jakościowa portfela kredytowego (w mln zł)

Wyszczególnienie	2015		2016		Zmiana do 2015	
	Wykonanie	Struktura	Wykonanie	Struktura	nominalna	%
Portfel kredytów brutto	22 417,2	100,0%	27 352,4	100,0%	4 935,2	22,0%
- normalne	18 864,4	84,2%	23 264,6	85,1%	4 400,3	23,3%
- pod obserwacją	1 097,9	4,9%	1 211,9	4,4%	113,9	10,4%
- zagrożone	2 454,9	11,0%	2 875,9	10,5%	421,0	17,1%
poniżej standardu	844,0	3,8%	1 174,7	4,3%	330,7	39,2%
wątpliwe	1 118,2	5,0%	1 204,8	4,4%	86,5	7,7%
stracone	492,7	2,2%	496,5	1,8%	3,8	0,8%
Rezerwy celowe	620,9	-	723,2	-	102,3	-

Wolumen ekspozycji zagrożonych wzrósł o 421,0 mln zł tj. o 17,1% jednak dzięki znacznie wyższemu wzrostowi portfela kredytów brutto ogółem udział należności zagrożonych spadł z 11,0% do 10,5%. Największy wpływ na wzrost wartości należności zagrożonych miało przeklasyfikowanie obsługiwanych już ekspozycji do tej kategorii. Analizując całościowo

portfel zaangażowań kredytowych brutto (kredyty brutto, obligacje komercyjne i komunalne) wskaźnik ekspozycji zagrożonych nie uległ zmianie i wyniósł 8,9%.

W ujęciu rocznym poziom ekspozycji przeterminowanych powyżej 90 dni zwiększył się o 28 mln zł tj. o 9,1% do poziomu 336,0 mln zł i stanowił 1,0% portfela kredytów i obligacji.

Suma wierzytelności będąca w windykacji lub restrukturyzacji wyniosła na koniec 2016 roku 933,9 mln zł (784 transakcje), natomiast łączna kwota odzysków uzyskana w 2016 roku wyniosła 87,3 mln zł.

Bank nie prowadził spraw spornych o jednostkowej wartości wynoszącej co najmniej 10% wartości funduszy własnych Banku. Suma spraw spornych również nie przekraczała tego wskaźnika.

Poziom i strukturę należności wobec których prowadzone były działania realizowane w trybie egzekucyjnym zaprezentowano w tabeli 16.

TABELA 16: Liczba i wartość (w mln zł) tytułów egzekucyjnych

Rodzaj należności	31.12.2015			31.12.2016		
	liczba	wartość zadłużenia	wartość zabezpieczeń	liczba	wartość zadłużenia	wartość zabezpieczeń
kredyty budowlane	12	163,8	0,7	12	166,1	122,1
kredyty inwestycyjne	14	24,6	1,0	14	15,9	1,0
kredyty obrotowe	17	27,4	0,0	10	24,8	0,0
poręczenia i gwarancje	229	64,9	0,0	198	57,4	0,8
pozostałe	62	20,0	0,3	36	17,2	0,0
Razem	334	300,7	2,0	270	281,4	123,9

5.3 DZIAŁALNOŚĆ DEPOZYTOWA

W 2016 roku w zakresie depozytów BGK odnotował wzrost salda z 19 874,1 mln zł do 37 599,7 mln zł, tj. o 89,2%. Pod względem wartości salda, największy wzrost wystąpił w segmencie jednostek budżetu centralnego i wyniósł 8 224,9 mln zł (zmiana o 73,0%). W 2016 roku w segmencie podmiotów niefinansowych nastąpił istotny wzrost wartości depozytów przedsiębiorstw (o 6 366,4 mln zł, tj. o 97,2%).

Wielkość i strukturę bazy depozytowej BGK przedstawiono w tabeli 17.

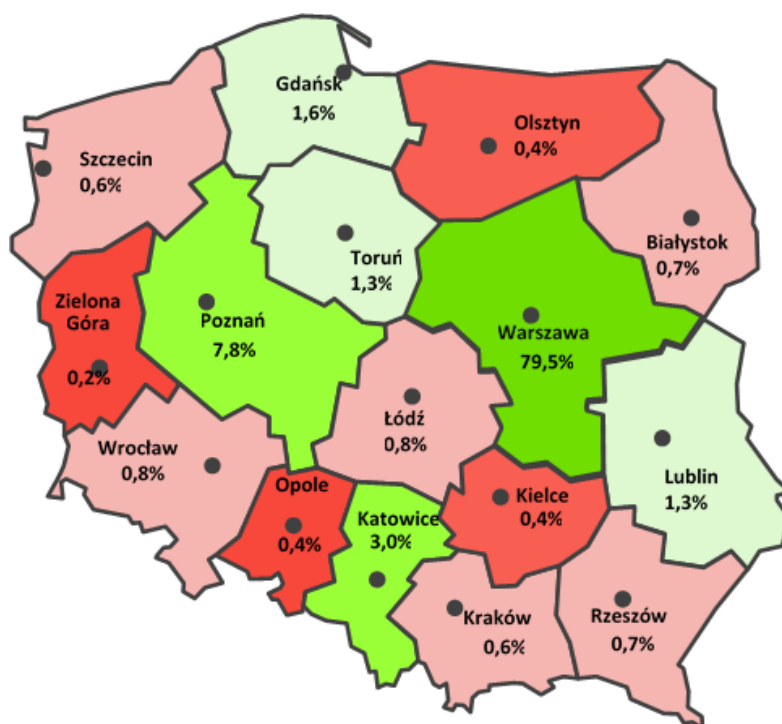
TABELA 17: Wielkość i struktura klientowska bazy depozytowej (w mln zł)

Wyszczególnienie	2015		2016		Zmiana do 2015	
	Wykonanie	Struktura	Wykonanie	Struktura	nominalna	%
Depozyty klientów	19 874,1	100,0%	37 599,7	100,0%	17 725,6	89,2%
- podmioty sektora finansowego	954,4	4,8%	2 094,6	5,6%	1 140,2	119,5%
- podmioty sektora niefinansowego	6 577,0	33,1%	12 947,8	34,4%	6 370,8	96,9%
- osoby fizyczne	29,6	0,1%	34,0	0,1%	4,4	14,9%
- przedsiębiorstwa	6 547,4	32,9%	12 913,8	34,3%	6 366,4	97,2%
- podmioty sektora budżetowego	12 342,7	62,1%	22 557,3	60,0%	10 214,6	82,8%
- jednostki budżetu centralnego	11 260,2	56,7%	19 485,1	51,8%	8 224,9	73,0%
- jednostki samorządu terytorialnego	1 082,5	5,4%	3 072,2	8,2%	1 989,7	183,8%

Na wzrost bazy depozytowej na dzień 31 grudnia 2016 roku złożyły się dwie przyczyny. Pierwsza związana była z uzupełnieniem źródeł finansowania działalności Banku przy rosnącym poziomie aktywności kredytowej i inwestycyjnej BGK. Druga z zapewnieniem bezpiecznego poziomu płynności Banku w ostatnim kwartale roku, który charakteryzuje się dużymi wahaniami wolumenu depozytów sektora budżetowego. W roku 2016 poziom depozytów sektora budżetowego na koniec grudnia był istotnie wyższy od poziomu roku poprzedniego.

Strukturę terytorialną depozytowych źródeł finansowania działalności Banku zaprezentowano na rysunku 6.

Rys. 6

5.4 DZIAŁALNOŚĆ NA RYNKU PIENIĘŻNYM I RYNKU DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

Działalność Banku na rynku pieniężnym skierowana była na realizację dwóch celów:

- zarządzanie i stymulowanie bieżącej pozycji płynnościowej (lokowanie nadwyżek płynnościowych),
- utrzymywanie „buforu” bezpieczeństwa płynnościowego w dłuższym okresie poprzez utrzymywanie krótkoterminowych i/lub łatwo zbywalnych aktywów.

Analogicznie, jak w latach poprzednich Bank odgrywał aktywną rolę na krajowym rynku pieniężnym, pełniąc funkcję Dealera Rynku Pieniężnego.

Bieżące potrzeby płynnościowe Banku regulowane były na rynku międzybankowym przy wykorzystaniu podstawowych instrumentów płynnościowych, głównie lokat, depozytów i transakcji FX swap oraz transakcji zakupu papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odsprzedaży i transakcji sprzedaży papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu. Wielkość zaangażowania Banku w poszczególne rodzaje instrumentów finansowych w 2016 roku była efektem kształtowania się bieżącej sytuacji na rynku międzybankowym oraz realizacji przyjętej strategii inwestycyjnej.

W związku z bieżącą alokacją środków płynnych Banku portfel skarbowych dłużnych papierów wartościowych ukształtował się na koniec 2016 roku na poziomie ponad 8,5 mld zł. Strukturę portfela dłużnych papierów wartościowych przedstawiono w tabeli 18.

TABELA 18: Wielkość i struktura portfela dłużnych papierów wartościowych (w mln zł)

Wyszczególnienie	2015		2016		Zmiana do 2015	
	Wykonanie	Struktura	Wykonanie	Struktura	nominalna	%
Dłużne papiery wartościowe (wg cen nabycia)	13 265,2	100,0%	30 995,3	100,0%	17 730,1	133,7%
- bony pieniężne NBP	237,0	1,8%	15 803,1	51,0%	15 566,1	6568,0%
- obligacje skarbowe	5 801,6	43,7%	8 556,5	27,6%	2 754,9	47,5%
- obligacje komunalne	1 072,9	8,1%	1 014,2	3,3%	-58,7	-5,5%
- pozostałe papiery	6 153,7	46,4%	5 621,5	18,1%	-532,2	-8,6%

W pozycji „pozostałe papiery” znajdują się dłużne papiery wartościowe emitowane przez banki, a także obligacje komercyjne. Na koniec 2016 roku ekspozycja w tych papierach spadła o 0,5 mld zł.

W ramach działalności na rynku pieniężnym oraz rynku dłużnych papierów wartościowych Bank prowadził współpracę z Ministerstwem Finansów, m.in. lokując nadwyżki płynności budżetu Państwa.

5.5 DZIAŁALNOŚĆ PORĘCZENIOWA W RAMACH PROGRAMÓW RZĄDOWYCH

Działalność poręczeniowa BGK prowadzona jest w oparciu o ustawę z dnia 8 maja 1997r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2015r., poz. 1052, z późn. zm.). W 2016 roku działalność ta była realizowana w ramach programu „Wspieranie przedsiębiorczości z wykorzystaniem poręczeń i gwarancji BGK” (Program Wspierania Przedsiębiorczości).

W roku 2016 Bank Gospodarstwa Krajowego w obszarze działalności poręczeniowej realizował zadania w czterech zasadniczych nurtach:

- kontynuacja rządowego programu Gwarancja *de minimis* dla sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw o wartości rocznych udzieleń na poziomie 9,4 mld zł,
- wykorzystanie środków europejskich na rzecz poręczeń i gwarancji w sektorze MŚP – inicjatywa w ramach POIG oraz COSME, pracę nad programem POIR oraz przygotowanie Banku do zastąpienia programu Gwarancji *de minimis* po roku 2017 programami realizowanymi nowej perspektywy 2014-2020,
- administrowanie starym portfelem poręczeń i gwarancji,
- współpraca z funduszami poręczeniowymi.

Realizacja Programu Wspierania Przedsiębiorczości

W 2016 roku BGK w ramach swojej oferty poręczeniowo - gwarancyjnej oferował następujące produkty:

- poręczenia/gwarancje spłaty kredytu udzielane w trybie portfelowym, w tym:
  - gwarancje spłaty kredytu w ramach **Portfelowej Linii Gwarancyjnej *de minimis* (PLD)**; dodatkowo, w ramach PLD, są udzielane przez BGK gwarancje *de minimis*, łączone w ramach zabezpieczenia spłaty kredytu, z poręczeniem udzielanym przez fundusz poręczeniowy (PLD PLUS),
  - gwarancje spłaty kredytu w ramach Portfelowej Linii Gwarancyjnej *de minimis* (PLD) udzielane w ramach Funduszu Gwarancyjnego Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka,
  - gwarancje spłaty kredytu w ramach Portfelowej Linii Gwarancyjnej z regwarancją EFI w ramach programu COSME (PLG COSME),
  - poręczenia kredytów studenckich,
- poręczenia/gwarancje udzielane w trybie indywidualnym, w tym:
  - poręczenia i gwarancje spłaty kredytu,
  - gwarancje należytego wykonania umowy.

Poręczenia i gwarancje w trybie portfelowym udzielane były w ramach umów zawartych przez BGK z bankami kredytującymi. Na dzień 31 grudnia 2016r. BGK miał podpisane 34 umowy z 21 bankami.

W ramach tych umów przyznano limity na łączną kwotę 39 859,2 mln zł, z czego:

- w ramach PLD były to 22 umowy na 39 002,7 mln zł,
- w ramach PLD PLUS - 1 umowa na 76,5 mln zł,
- w ramach PLG COSME - 11 umów na 780,0 mln zł.

Gwarancje PLD były udzielane, w ramach limitu pomocy *de minimis* dla jednego przedsiębiorcy z sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów program Gwarancji *de minimis* przedłużono do końca 2017r. PLD nie generuje dla BGK ryzyka kredytowego i jest ewidencjonowane poza księgami Banku.

Gwarancją *de minimis* mogą być zabezpieczane zarówno kredyty obrotowe, jak i inwestycyjne maksymalnie do 60% kwoty kredytu. Maksymalna kwota gwarancji nie może przekroczyć 3,5 mln zł. Gwarancja może być udzielona na okres 27 miesięcy w przypadku kredytu obrotowego i na okres 99 miesięcy w przypadku kredytu inwestycyjnego. Opłata prowizyjna od gwarancji wynosi 0,5% p.a. i przekazywana jest z góry za okres roczny.

Gwarancja PLG COSME może zabezpieczać nowo udzielone kredyty obrotowe oraz inwestycyjne do maksymalnej wysokości 600 tys. zł. Gwarancja może być udzielona na okres 27 miesięcy – w przypadku kredytu obrotowego i na okres 99 miesięcy - w przypadku kredytu inwestycyjnego. Opłata prowizyjna od gwarancji wynosi 1% p.a. i przekazywana jest z góry za okres roczny. Zakres gwarancji wynosi 80% kwoty udzielonego kredytu.

Ponadto na dzień 31 grudnia 2016r. BGK miał zawartych 6 umów z bankami kredytującymi regulujących udzielanie poręczeń/gwarancji w trybie indywidualnym.

Kształtowanie się sprzedaży poręczeń i gwarancji w 2016 roku przedstawiono w tabeli 19.

TABELA 19: Sprzedaż poręczeń i gwarancji w 2016 roku (w mln zł)

Wyszczególnienie	2016	
	Liczba	Wartość
Poręczenia i gwarancje w trybie portfelowym	50 042	9 622,7
PLD	47 820	9 360,5
PLG COSME	2 222	262,2
RAZEM	50 042	9 622,7

Zobowiązania pozabilansowe i bilansowe zlikwidowanego Krajowego Funduszu Poręczeń Kredytowych (KFPK) i Funduszu Poręczeń Unijnych (FPU)

KFPK i FPU są dawnymi funduszami poręczeniowymi przejętymi przez BGK w 2009 roku. Wielkość funduszy w okresie ich największej aktywności wynosiła odpowiednio około 200 mln zł oraz 1 000 mln zł. W 2016 roku w portfelu znajdowały się pozycje wygasające lub zagrożone. Zobowiązania pozabilansowe z tytułu udzielonych poręczeń spłaty kredytów gospodarczych ze środków dawnego KFPK wg stanu na 31 grudnia 2016r. wyniosły 66,8 mln zł. Zobowiązania pozabilansowe dawnego FPU z tytułu udzielonych poręczeń wg stanu na 31 grudnia 2016r. wyniosły łącznie 10,4 mln zł. Wartość należności brutto z tytułu zrealizowanych poręczeń i gwarancji w ramach KFPK na koniec 2016 roku wyniosła 52,2 mln zł.

Dywersyfikacja źródeł finansowania oraz prace nad systemem poręczeniowo-gwarancyjnym w ramach Perspektywy Europejskiej 2014-2020

W 2016 roku BGK kontynuował prace nad koncepcją funkcjonowania programu gwarancji *de minimis* po 2017 roku. Koncepcja zakłada dywersyfikację źródeł finansowania kosztów i wypłat z tytułu gwarancji, aby nie obciążały one jedynie budżetu państwa, a część opierała się na wykorzystaniu środków unijnych uwolnionych z instrumentów finansowych mijającej oraz obecnej perspektywy finansowej UE, z uwzględnieniem rozliczonych środków pochodzących z POIG oraz POIR.

W dniu 29 listopada 2016r. BGK podpisał ze Skarbem Państwa umowę na utworzenie i dokapitalizowanie Funduszu Gwarancyjnego wsparcia innowacyjnych przedsiębiorstw ze środków Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój na lata 2014-2020 (FG POIR). Łączna kwota środków stanowiąca wkład finansowy UE wynosi 525 mln zł. Zgodnie z zawartą umową wkład finansowy UE przeznaczony na wsparcie (pomniejszony o kwotę przeznaczoną na pokrycie kosztów zarządzania w wysokości 10% wkładu) pozwoli na udzielenie gwarancji o łącznej wartości 1,4 mld zł.

W 2016 roku prowadzono realizację projektu systemowego stanowiącego pilotaż w ramach działania 4.7 POIG polegającego na oferowaniu nieodpłatnych gwarancji spłaty kredytów dla przedsiębiorców spełniających kryteria innowacyjności. Intensywne działania sprzedażowe podejmowane przez BGK i banki kredytujące pozwoliły na wykorzystanie pełnej kwoty alokacji w wysokości 250 mln zł. Sprzedaż po uzyskaniu akceptacji Instytucji Pośredniczącej POIG prowadzona była do dnia 25 stycznia 2017r. Dzięki udzielonym gwarancjom firmy pozyskały kredyty o łącznej wartości 457,1 mln zł. Opłata prowizyjna za gwarancje wynosiła 0%. W ciężar FG POIG były rozliczane koszty zarządzania, a ze środków funduszu będą realizowane wypłaty gwarancji.

W dniu 30 listopada 2016r. zawarto umowę między BGK, Ministerstwem Rozwoju i Krajowym Funduszem Kapitałowym, umożliwiającą finansowanie udzielania gwarancji ze środków Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy. W grudniu 2016 roku BGK otrzymał pierwszą transzę środków szwajcarskich - 17,4 mln zł, która pozwoliła na udzielenie gwarancji

w kwocie 87,1 mln zł (przy zastosowaniu 5-krotnego mnożnika). W wyniku kolejnych przeglądów Krajowego Funduszu Kapitałowego będą podejmowane decyzje o następnym transzach środków.

W I kwartale 2017 roku sfinalizowane będą działania zmierzające do pozyskania środków pochodzących z odsetek od kapitału przekazanego na realizację instrumentów finansowych w Programie Operacyjnym Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (POIG) prowadzone od połowy 2016 roku dla sfinansowania udzielania gwarancji *de minimis* (PLD). W tym celu BGK zawarł w lutym 2017 roku z Ministrem Rozwoju i Finansów odrębną umowę, na podstawie której, na wyodrębniony w BGK rachunek, zostaną przekazane środki pochodzące z odsetek od kapitału przekazanego na realizację instrumentów finansowych w ramach POIG. Kwota tych środków wyniesie około 85 mln zł. Środki te wraz z należnymi od nich odsetkami bankowymi zostały wykorzystane na udzielanie gwarancji do dnia 15 marca 2017r. Pozwoliło to na zorganizowanie akcji kredytowej o łącznej wartości około 140 mln zł oraz uniknięcie konieczności zwrotu do budżetu KE środków wygenerowanych jako odsetki od kapitału przekazanego na realizację instrumentów finansowych w POIG 2007-2013.

Fundusze poręczeniowe

Zgodnie z przepisami ustawy o poręczeniach i gwarancjach, BGK może nabywać lub obejmować akcje i udziały w regionalnych i lokalnych funduszach poręczeniowych, udzielających poręczeń lub gwarancji spłaty kredytów lub pożyczek dla mikro, małych i średnich przedsiębiorców. Według stanu na dzień 31 grudnia 2016r. wartość zaangażowania BGK w 19 funduszach poręczeniowych wynosiła według ceny nabycia 65,4 mln zł. Dysponowały one kapitałem poręczeniowym w kwocie 652,4 mln zł:

W 2016 roku fundusze udzieliły 5 599 poręczeń o wartości 727,4 mln zł. Portfel aktywnych poręczeń funduszy na dzień 31 grudnia 2016r. wyniósł 1 201,0 mln zł.

Fundusze poręczeniowe oraz BGK oferują wspólnie produkt PLD PLUS, który ma pomóc w rozwoju współpracy funduszy poręczeniowych i banków. W ramach tego produktu BGK udziela w trybie portfelowym gwarancji w ramach pomocy *de minimis* (na zasadach PLD) na zabezpieczenie spłaty kredytów obrotowych oferowanych przez banki komercyjne przedsiębiorstwom z sektora MŚP w wysokości 60% wartości kredytu, a fundusze poręczeniowe zabezpieczają również w trybie portfelowym 20% wartości kapitału kredytu na warunkach komercyjnych. Łącznie produkt zabezpiecza 80% kapitału kredytu, którego wartość nie może być wyższa niż 1 mln zł.

Do dnia 31 grudnia 2016r. w ramach PLD PLUS fundusze sprzedały 199 poręczeń na kwotę 10,0 mln zł. BGK udzielił gwarancji w ramach PLD PLUS na kwotę 30,1 mln zł.

5.6 PORTFEL AKCJI I UDZIAŁÓW

Łączne zaangażowanie BGK z tytułu posiadanych akcji i udziałów według wartości bilansowej na dzień 31 grudnia 2016r. wyniosło 962,7 mln zł i zmniejszyło się w stosunku do stanu na koniec grudnia 2015 roku o 5,9 mln zł. Bank jest akcjonariuszem i udziałowcem 39 spółek kapitałowych. Strukturę portfela akcji i udziałów należących do BGK przedstawiono w tabeli 20.

TABELA 20: Skład i struktura portfela akcji i udziałów wg wartości wniesienia/nabycia (w mln zł)

Wyszczególnienie	2015		2016		Zmiana 2016 do 2015 wartości bilansowej		2016 Procentowy udział BGK w spółce
	Wartość wniesienia	Wartość bilansowa	Wartość wniesienia	Wartość bilansowa	nominalna	%	
Akcje spółek publicznych	889,3	787,8	882,1	777,0	-10,7	-1,4%	-
PKO BP S.A.	800,0	669,2	800,0	689,1	19,8	3,0%	2,0%
PZU S.A.	13,8	52,5	13,8	51,2	-1,2	-2,4%	0,2%
POLNORD S.A.	23,2	30,0	23,2	16,9	-13,1	-43,6%	6,4%
BIOTON S.A.	9,7	11,0	9,7	7,5	-3,5	-31,5%	1,1%
Polimex Mostostal S.A.	23,4	5,3	23,4	3,4	-1,9	-35,1%	1,1%
Elektrociepłownia Będzin S.A.	10,3	4,6	10,3	7,2	2,6	55,4%	9,9%
Visa Inc.	-	-	1,7	1,7	1,7	-	< 0,1%
Pekaes S.A.	8,9	15,2	-	-	-15,2	-100,0%	-
Akcje spółek zależnych i stowarzyszonych*	92,0	90,5	104,0	102,4	12,0	13,2%	-
BGK Nieruchomości S.A.	14,0	14,0	18,0	18,0	4,0	28,5%	100,0%
Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych BGK S.A.	13,0	13,0	21,0	21,0	8,0	61,5%	100,0%
KUKE S.A.	63,0	63,0	63,0	63,0	-	0,0%	36,7%
Krajowa Grupa Poręczeniowa Sp. z o.o.	2,0	0,4	2,0	0,3	-0,0	-9,3%	39,3%
Akcje i udziały mniejszościowe	58,2	28,5	68,5	23,5	-5,1	-17,8%	-
Krajowy Fundusz Kapitałowy S.A.	33,8	-	43,8	-	-	-	100,0%
Polski Fundusz Rozwoju S.A.	15,0	15,0	15,0	15,0	-	0,0%	1,3%
Europejski Fundusz Inwestycyjny	8,0	8,0	8,3	8,3	0,3	3,8%	0,1%
Metanel S.A.	0,4	-	0,4	-	-	-	5,1%
Zakłady Sprzętu Instalacyjnego "Polam-Nakło" S.A.	0,3	-	0,3	-	-	-	19,9%
Wałbrzyski Rynek Hurtowy S.A.	0,3	-	0,3	-	-	-	10,7%
S.W.I.F.T. scr1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	3,8%	< 0,1%
Huta Jedność S.A. w likwidacji	0,1	-	0,1	-	-	-	0,6%
Visa Europe Ltd	0,0	5,4	-	-	-5,4	-100,0%	-
Akcje i udziały funduszy poręczeniowych	67,1	61,9	65,4	59,8	-2,1	-3,4%	-
Razem	1 106,5	968,6	1 120,0	962,7	-5,9	-0,6%	-

* z wyłączeniem funduszy poręczeniowych

W 2016 roku BGK był akcjonariuszem 7 spółek publicznych, w tym 6 notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Łączne zaangażowanie BGK z tytułu posiadanych akcji i udziałów według wartości początkowej na dzień 31 grudnia 2016r. wyniosło 1 120,0 mln zł i było o 13,5 mln zł wyższe w porównaniu do stanu na koniec 2015 roku. Największą wartościowo pozycją w portfelu akcji i udziałów BGK były akcje PKO BP S.A. przekazane nieodpłatnie BGK przez Skarb Państwa w 2015 roku na potrzeby prowadzenia działalności inwestycyjnej. Bank jest także akcjonariuszem i udziałowcem 32 spółek niepublicznych, w tym 20 regionalnych i lokalnych funduszy poręczeniowych.

Portfel certyfikatów inwestycyjnych

Bank, poprzez uczestnictwo w funduszach inwestycyjnych zamkniętych, realizował misję związaną ze wspieraniem rozwoju społeczno-gospodarczego Polski. Na koniec 2016 roku Bank był uczestnikiem 7 funduszy inwestycyjnych zamkniętych aktywów niepublicznych, zarządzanych przez Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych BGK S.A. Fundusze z zaangażowaniem kapitałowym BGK inwestowały głównie w obszarze infrastruktury oraz nieruchomości mieszkaniowych.

Podstawowe informacje o poszczególnych funduszach przedstawiono w tabeli poniżej.

TABELA 21: Informacja o funduszach inwestycyjnych z zaangażowaniem BGK

Nazwa funduszu	Podstawowe założenia strategii inwestycyjnej	Obszar działania (kryterium geograficzne)	Data utworzenia
Fundusz Ekspansji Zagranicznej FIZAN	Fundusz realizuje projekty wspólnie z polskimi przedsiębiorstwami znajdującymi się w fazie ekspansji.	Brak specjalizacji geograficznej i branżowej.	25.06.2015
Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych – Dłużny FIZAN	Fundusze finansują projekty inwestycyjne głównie w następujących branżach: energetyka, węglowodory (ropa naftowa i gaz ziemny), transport i logistyka. Finansowanie obejmuje zarówno budowę nowych, jak i modernizację istniejących aktywów.	Dominujący obszar inwestycji funduszy obejmuje terytorium Polski z możliwością finansowania inwestycji transgranicznych.	02.07.2015
Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych – Kapitałowy FIZAN	Fundusz wspiera inwestycje spółek, których działalność jest silnie związana z polską gospodarką. Specjalizacja branżowa funduszu obejmuje spółki przemysłowe oraz świadczące usługi na rzecz przemysłu.	Lokalizacja zasobów produkcyjnych lub czerpanie zasadniczej części przychodów na terytorium Polski.	02.07.2015
Fundusz Inwestycji Samorządowych FIZAN	Fundusz finansuje projekty inwestycyjne realizowane wspólnie z jednostkami samorządu terytorialnego w następujących branżach i obszarach: ciepłownictwo, gospodarka odpadami, lotniska regionalne, infrastruktura i transport.	Brak specjalizacji geograficznej.	02.07.2015
Fundusz Muncypalny FIZAN	Fundusz współfinansuje inwestycje samorządowe w obszarze nieruchomości, w szczególności mieszkaniowych.	Fundusz inwestuje wspólnie z jednostkami samorządu terytorialnego na terenie Polski.	30.12.2015
Fundusz Sektora Mieszkań na Wynajem FIZAN	Fundusz finansuje spółki posiadające nieruchomości przeznaczone na wynajem.	Inwestycje na terytorium Polski.	26.08.2014

Zestawienie certyfikatów inwestycyjnych posiadanych przez Bank według stanu na dzień 31 grudnia 2016r. przedstawiono w tabeli 22.

TABELA 22: Zestawienie certyfikatów inwestycyjnych posiadanych przez Bank na dzień 31.12.2016r.

Wyszczególnienie	Liczba certyfikatów inwestycyjnych w posiadaniu Banku	Łączna wartość emisyjna certyfikatów inwestycyjnych (mln zł)	Suma wpłat BGK do funduszu (mln zł)	Wartość certyfikatów inwestycyjnych w księgach Banku (mln zł)		Procentowy udział BGK** (2016r.)
				2016	2015	
Fundusz Sektora Mieszkań na Wynajem FIZAN	1 103 946	1 090,2	712,4	722,5	247,3	100,0%
Fundusz Inwestycji Polskich Przedsiębiorstw FIZAN**	345 600	345,6	291,1	273,1	3,2	23,0%
Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych – Kapitałowy FIZAN**	259 362	259,4	241,3	231,3	173,5	11,8%
Fundusz Inwestycji Samorządowych FIZAN**	25 000	25,0	24,5	22,2	22,5	4,2%
Fundusz Ekspansji Zagranicznej FIZAN*	10 000	44,2	10,3	9,8	4,4	100,0%
Fundusz Muncypalny FIZAN	88 696	36,3	9,4	9,0	0,1	100,0%
Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych – Dłużny FIZAN**	129 681	129,7	8,2	0,3	4,4	5,9%
RAZEM		1 930,4	1 297,2	1 268,3	455,4	-

*Według średniego kursu NBP pary walutowej EUR/PLN z dnia 31.12.2016r.

**W miarę zwiększania skali inwestycji udział BGK będzie się zwiększał

Łączna wartość emisyjna certyfikatów w posiadaniu Banku zwiększyła się w stosunku do stanu na koniec 2015 roku ponad dwukrotnie o 1 048,7 mln zł. Największe wzrosty to: według wartości emisyjnej Fundusz Sektora Mieszkań na Wynajem +535,9 mln zł i Fundusz Inwestycji Polskich Przedsiębiorstw +302,4 mln zł.

Najistotniejsze zdarzenia w portfelu akcji i udziałów

PEKAES S.A.

W 2016 roku Bank zbył 1 132 363 akcji PEKAES S.A. w odpowiedzi na wezwanie do zapisywania się na sprzedaż akcji ogłoszone przez podmioty powiązane ze spółką inwestycyjną Innova Capital sp. z o.o. Wpływy BGK z tytułu transakcji wyniosły 17,1 mln zł.

Visa Inc.

W 2016 roku Bank uczestniczył w transakcji konwersji 1 udziału w Visa Europe Ltd. na 369 uprzywilejowanych akcji Visa Inc., zamiennych na akcje zwykłe. W ramach transakcji BGK otrzymał również płatność w wysokości 1,0 mln EUR oraz uzyskał prawo do warunkowej płatności odroczonej (*earn-out*).

BGK Nieruchomości S.A.

Na przełomie lat 2016 i 2017 BGK Nieruchomości S.A. rozpoczął realizację pilotażowego projektu inwestycyjnego w ramach rządowego programu Mieszkanie Plus. Od 2014 roku spółka pełni rolę zarządzającego aktywami Funduszu Sektora Mieszkań na Wynajem FIZAN, który do końca 2016 roku wyemitował certyfikaty inwestycyjne o łącznej wartości emisyjnej 1,1 mld zł (BGK jest jedynym uczestnikiem funduszu). W 2016 roku Bank dokapitalizował BGK Nieruchomości S.A. kwotą 4 mln zł. Dotychczas Bank zainwestował w spółkę 18 mln zł i na koniec 2016 roku pozostawał jej jedynym akcjonariuszem.

Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych BGK S.A.

Spółka pełniła rolę zarządzającego 7 funduszami inwestycyjnymi, których uczestnikiem jest BGK. W 2016 roku Bank dokapitalizował Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych BGK S.A. kwotą 8 mln zł dla potrzeb spełnienia przez spółkę wymogów kapitałowych – dotychczas Bank zainwestował w spółkę 21 mln zł. Na koniec 2016 roku BGK był jedynym akcjonariuszem spółki.

Krajowy Fundusz Kapitałowy S.A.

Na przełomie lat 2016 i 2017 Zarząd spółki przeprowadził Otwarty Konkurs Ofert, w ramach którego zawarł umowy na udzielenie wsparcia finansowego z dwoma funduszami *venture capital*.

W 2016 roku Krajowy Fundusz Kapitałowy S.A. otrzymał od Ministerstwa Rozwoju potwierdzenie uznania środków pozostających po rozliczeniu dotacji Ministerstwa Gospodarki w kwocie 16,1 mln zł jako środków własnych spółki. Dodatkowo spółka otrzymała w ubiegłym roku zwrot nadpłaconego podatku dochodowego od przychodów odsetkowych z tytułu oprocentowania środków dotacji PO IG przechowywanych na rachunku powierniczym w kwocie 12,8 mln zł.

W 2016 roku w KRS zarejestrowano podwyższenie kapitału zakładowego spółki o 10 mln zł do kwoty 43,8 mln zł. Bank posiada 100% udziałów i 100% głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy Krajowego Funduszu Kapitałowego S.A. Na koniec 2016 roku pomiędzy KFK S.A. a jednostką dominującą nie występował związek w rozumieniu definicji kontroli.

Bielski Fundusz Poręczeń Kredytowych sp. z o.o.

W ubiegłym roku Bank zbył na rzecz Gminy Bielsko-Biała 960 udziałów w Bielskim Funduszu Poręczeń Kredytowych sp. z o.o. o łącznej wartości 960 tys. zł.

Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. w likwidacji

W 2016 roku Bank otrzymał płatność w kwocie 718 tys. zł z tytułu podziału majątku likwidowanego funduszu poręczeniowego z siedzibą w Jastrzębiu Zdroju.

5.7 TRANSAKcje Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI Z BANKIEM

Szczegółowe zestawienie transakcji z podmiotami powiązanyimi kapitałowo lub organizacyjnie z Bankiem przedstawiono w sprawozdaniu finansowym BGK w rozdziale 8.20.

5.8 KONSOLIDACJA FINANSÓW PUBLICZNYCH

Zgodnie z ustawą o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009r. (z późn. zm.) od maja 2011 roku Bank prowadzi obsługę procesu konsolidacji środków publicznych, a od 1 stycznia 2015r. dodatkowo obsługę rachunków depozytowych Ministra Finansów (MF).

Zgodnie z Umową zawartą pomiędzy Ministrem Finansów a Bankiem 19 grudnia 2014r. (z późn. zm.) do zadań BGK należy:

- wykonywanie czynności związanych z przyjmowaniem od jednostek sektora finansów publicznych wolnych środków w depozyt lub zarządzanie,
- dokonywanie zwrotu środków przekazanych Ministrowi Finansów wraz z odsetkami na rachunki jednostek,
- prowadzenie rachunków bankowych na rzecz MF służących do przyjmowania środków od jednostek i ich zwrotu oraz przekazywania odsetek od tych środków,
- realizacja przelewów zleconych przez MF z rachunków bankowych prowadzonych w BGK,
- prowadzenie sprawozdawczości dla Ministra Finansów dotyczącej środków przyjętych w depozyt lub zarządzanie.

Zgodnie z Umową z dnia 3 grudnia 2014r. (z późn. zm) zawartą pomiędzy Ministrem Finansów a Bankiem, do zadań BGK należy:

- wykonywanie czynności związanych z obsługą rachunków depozytowych Ministra Finansów (ewidencja analityczna środków dla poszczególnych depozytów sądowych w ramach każdego rachunku depozytowego Ministra Finansów, dzienne naliczenie odsetek oraz okresowa kapitalizacja odsetek należnych z tytułu środków przekazanych w każdy depozyt sądowy),
- prowadzenie rachunków bankowych na rzecz MF służących do przyjmowania środków z rachunków depozytowych MF w depozyt overnight i ich zwrotu oraz przekazywania odsetek od tych środków,
- prowadzenie na rzecz Ministra Finansów sprawozdawczości obejmującej depozyty sądowe,
- współpraca z dyrektorami sądów powszechnych oraz kierownikami jednostek budżetowych posiadających na zaopatrzeniu sądy wojskowe lub ich wydziały zamiejscowe w zakresie obsługi przypisanych danemu sądowi, rachunków depozytowych Ministra Finansów.

Konsolidacja

Według stanu na dzień 31 grudnia 2016r., konsolidacji środków publicznych w BGK podlegało 2 179 rachunków bankowych. W 2016 roku zostało utworzonych 7 604 depozytów terminowych/środków przekazanych w zarządzanie. Na dzień 31 grudnia 2016r. kwota utworzonych depozytów terminowych/środków przekazanych w zarządzanie terminowe przez jednostki sektora finansów publicznych wyniosła 26,9 mld zł. Pozostałe środki jednostek były przekazywane na depozyt overnight/zarządzanie overnight na rachunek MF. Według stanu na dzień 31 grudnia 2016r. kwota przekazanych środków na depozyt overnight/zarządzanie overnight wyniosła 8,7 mld zł.

Depozyty sądowe

W 2015 roku BGK zgodnie z zapisami ustawy o finansach publicznych art. 83a otworzył rachunki depozytowe MF dedykowane do przechowywania depozytów sądowych dla poszczególnych sądów powszechnych i wojskowych. Od dnia 1 stycznia 2015r. każdy depozyt sądowy jest lokowany na rachunku bankowym Ministra Finansów. Na dzień 31 grudnia 2016r. BGK prowadziło rachunki depozytowe MF dedykowane do obsługi 295 sądów powszechnych i wojskowych. Dla każdego sądu otwarto 5 rachunków zbiorczych w PLN/EUR/USD/GBP/CHF oraz 6 rachunków technicznych do obsługi rozliczeń gotówkowych. Według stanu na dzień 31 grudnia 2016r. kwota skonsolidowanych środków depozytów sądowych wyniosła 4,1 mld zł.

5.9 WSPÓŁPRACA Z MIĘDZYNARODOWYMI INSTYTUCJAMI PUBLICZNYMI

Na polu międzynarodowym BGK w 2016 roku prowadził regularną współpracę z trzema grupami podmiotów publicznych: międzynarodowymi instytucjami finansowymi, stowarzyszeniami międzynarodowymi oraz zagranicznymi bankami rozwoju.

WSPÓŁPRACA Z MIĘDZYNARODOWYMI INSTYTUCJAMI FINANSOWYMI (MIF)

Europejski Bank Inwestycyjny (EBI)

Europejski Bank Inwestycyjny pozostaje głównym partnerem zagranicznym BGK w zakresie pozyskiwania finansowania na potrzeby programów, funduszy oraz działalności własnej.

W 2016 roku:

- BGK kontynuował alokację środków z umowy finansowej EIB Global Loan IV z grudnia 2013 roku (125 mln EUR) oraz podpisał nową umowę finansową Multi-Beneficiary Intermediated Loan V o wartości 125 mln EUR. Środki pożyczek globalnych EBI przeznaczone są na finansowanie inwestycji JST, MŚP oraz przedsiębiorstw o średniej kapitalizacji (mid-caps),
- podpisano z EBI nową umowę finansową o wartości 270 m EUR na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego w celu współfinansowania inwestycji w infrastrukturę drogową (droga S7 na odcinku Gdańsk-Elbląg),
- podpisano z EBI porozumienie o współpracy w ramach Europejskiego Centrum Doradztwa Inwestycyjnego (EIAH).

W 2016 roku Bank był ponadto obecny wspólnie z EBI w kilku transakcjach, np. finansowania programu inwestycyjnego spółki Przewozy Regionalne w ramach Europejskiego Planu Inwestycyjnego (EFIS). Współpraca z EBI obejmowała także inicjatywę JESSICA.

Europejski Fundusz Inwestycyjny (EFI)

W roku 2016 Bank współpracował z Europejskim Funduszem Inwestycyjnym głównie w zakresie gwarancji dla sektora MŚP w ramach programu COSME oraz w zakresie Polskiego Funduszu Funduszy Wzrostu.

W ramach tej współpracy Bank udzielił przedsiębiorcom z sektora MŚP 2 222 gwarancje z regwarancją EFI na kwotę około 262 mln zł. Całkowita wartość kredytów banków komercyjnych zabezpieczonych tymi gwarancjami wyniosła 327,8 mln zł.

BGK wspólnie z EFI utworzył Polski Fundusz Funduszy Wzrostu o wartości 90 mln EUR, w którym EFI jest podmiotem zarządzającym.

Fundusz inwestuje w fundusze inwestycyjne finansujące przedsiębiorstwa znajdujące się w fazie wzrostu lub ekspansji.

Do końca 2016 roku zawarto 3 umowy z funduszami inwestycyjnymi w Polsce na łączną kwotę 35 mln EUR. Kolejne inwestycje oczekiwane są w pierwszej połowie 2017 roku.

Współpraca z EFI realizowana jest od roku 2013. BGK posiada 5 akcji i jest jedynym udziałowcem EFI z Polski.

Inne międzynarodowe instytucje finansowe

W 2016 roku BGK utrzymywał regularną wymianę informacji na temat potencjalnych obszarów współpracy także z innymi międzynarodowymi instytucjami finansowymi – z Bankiem Rozwoju Rady Europy (CEB), Bankiem Światowym (WB) czy Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju (EBOiR). Bank Światowy był m.in. partnerem cyklicznej konferencji BGK dla JST, natomiast z Bankiem Rozwoju Rady Europy finalizowane są rozmowy na temat pożyczki globalnej na finansowanie nowego programu budownictwa społecznego.

WSPÓŁPRACA NA FORUM MIĘDZYNARODOWYCH STOWARZYSZEŃ I ORGANIZACJI BRANŻOWYCH

W 2016 roku BGK było członkiem 10 stowarzyszeń międzynarodowych, w tym:

- Europejskie Stowarzyszenie Banków Publicznych – European Association of Public Banks (EAPB),
- Sieć Europejskich Instytucji Finansowych dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw – Network of European Financial Institutions for SMEs (NEFI),
- Europejskie Stowarzyszenie Instytucji Gwarancyjnych – European Association of Guarantee Institutions (AECM),
- Europejskie Stowarzyszenie Inwestorów Długoterminowych – European Long-Term Investors Association (ELTI),
- Klub Inwestorów Długoterminowych – Long-Term Investors Club (LTIC),
- Międzynarodowe Stowarzyszenie Project Finance – International Project Finance Association (IPFA).

Dzięki członkostwu w stowarzyszeniach BGK pozyskiwał informacje o przepisach UE wpływających na działalność Banku. Wraz z innymi bankami rozwoju był także partnerem w dialogu z instytucjami UE nt. instrumentów wspierania gospodarki i rozwiązań prawnych.

WSPÓŁPRACA DWUSTRONNA Z ZAGRANICZNYMI PUBLICZNYMI INSTYTUCJAMI FINANSOWYMI

BGK utrzymywał także współpracę bilateralną z szeregiem publicznych banków rozwoju z innych krajów. Do grupy bliskich partnerów BGK należą zarówno największe europejskie banki publiczne, jak również mniejsze banki z regionu Europy Środkowej. Utrzymywanie tych relacji pozwalało Bankowi na pozyskiwanie bezpośrednich informacji dotyczących ich działalności i wymiany know-how oraz na współpracę biznesową w wybranych obszarach.

W 2016 roku nastąpiła dalsza intensyfikacja relacji bilateralnych, zwłaszcza z największymi europejskimi bankami rozwoju – niemieckim KfW, francuskim CDC, włoskim CDP i hiszpańskim ICO. W przypadku CDP przeprowadzona została pilotażowa inicjatywa krótkookresowej wymiany personelu, natomiast w przypadku KfW kontynuowana była alokacja środków pożyczki globalnej na finansowanie MŚP, pozyskanych z tej instytucji (100 mln EUR).

5.10 BANKOWOŚĆ TRANSAKCYJNA

Bank posiada kompleksową ofertę produktów transakcyjnych ułatwiających bieżącą obsługę i zarządzanie finansami przedsiębiorstw i jednostek samorządowych. W 2016 roku Bank podejmował działania mające na celu zapewnienie klientom banku dostępu do produktów depozytowo-transakcyjnych o najwyższej jakości, zarówno w postaci odpowiednich rozwiązań systemowych, optymalnej dokumentacji produktowej jak i specjalistycznego wsparcia Ekspertów Cash Management. Przeprowadzona optymalizacja procesu wdrożenia klienta w banku jak i obsługi produktów cash management umożliwiła zmniejszenie ilości dokumentacji podpisywanej przez klienta o około 50%, a rewizja Taryfy Opłat i Prowizji pozwoliła na lepsze dostosowanie oferty do warunków rynkowych.

Nowa Bankowość Elektroniczna bgk24

W 2016 roku Bank kontynuował realizację strategicznego projektu wdrożenia nowego systemu bankowości elektronicznej. Celem projektu NBE jest wdrożenie nowoczesnego systemu bankowości elektronicznej (**bgk24**), który spełni oczekiwania klientów BGK poprzez udostępnienie nowych funkcjonalności lub rozszerzenie już obecnie działających.

Wdrożenie systemu NBE zostało podzielone na trzy etapy:

- pierwszy etap projektu obejmował udostępnienie podstawowych funkcjonalności systemu bankowości elektronicznej w celu przeprowadzenia pilotażu na wybranej grupie klientów. Pilotaż z ograniczoną funkcjonalnością miał na celu weryfikację poprawności działania i integracji z systemami bankowymi.
- w ramach drugiego etapu udostępniono funkcjonalności, które występują w obecnej bankowości elektronicznej.
- ostatni, trzeci etap zakłada udostępnienie funkcjonalności obsługi sum depozytowych oraz dodatkowych funkcjonalności, których nie ma w obecnej bankowości elektronicznej, a które są pożądane przez klientów.

W 2016 roku uruchomiony produkcyjnie został system w zakresie drugiego etapu. Prawidłowe działanie systemu poprzedzone zostało szeregiem testów, zarówno funkcjonalnych, jak i wydajnościowych oraz bezpieczeństwa. Pozwoliło to na rozpoczęcie procesu masowego udostępniania **bgk24** klientom, wytypowanym do migracji w pierwszej fazie. Prace aktywizacyjne obejmowały stacjonarne wdrożenia w siedzibach klientów oraz wsparcie telefoniczne.

W celu ułatwienia klientom procesu wdrożenia nowej bankowości elektronicznej przeprowadzono również serię szkoleń dla klientów.

5.11 PROGRAMY SPOŁECZNEGO BUDOWNICTWA CZYNszOWEGO (SBC)

W ramach zadań związanych ze wspieraniem Społecznego Budownictwa Czynnshowego Bank udzielał finansowania oraz obsługiwał następujące programy rządowe:

- nowy program finansowania społecznego budownictwa Społecznego (SBC), polegający na udzielaniu kredytów oraz emisji obligacji z przeznaczeniem na budowę mieszkań na wynajem o umiarkowanych czynszach,
- program budownictwa mieszkaniowego (PBM), realizowany w ramach obsługi zobowiązań zlikwidowanego Funduszu Mieszkaniowego, polegający na udzielaniu z aktywów KFM i ze środków własnych Banku kredytów na przedsięwzięcia inwestycyjno-budowlane (kredyt PIB) związane z budową mieszkań na wynajem.

Niezależnie od finansowania budownictwa mieszkaniowego na wynajem realizowanego w ramach programów rządowych Bank oferował na zasadach komercyjnych kredyty budowlane lub organizację emisji obligacji dla towarzystw budownictwa społecznego (TBS) lub spółek gminnych.

Realizacja zobowiązań dawnego Krajowego Funduszu Mieszkaniowego (d. KFM)

Znaczącą część działalności Banku w obszarze Programu Budownictwa Mieszkaniowego (PBM) stanowiła obsługa portfela kredytów udzielonych ze środków zlikwidowanego KFM, w szczególności kwestie związane z dostosowaniem zapisów umownych do aktualnych regulacji prawnych oraz aktualizacja prawnych zabezpieczeń wiarygodności i monitoring ekspozycji kredytowych.

Wartość ekspozycji bilansowej dawnego KFM na dzień 31 grudnia 2016r. wyniosła 5 378,0 mln zł i była niższa o 245,8 mln zł od stanu na koniec 2015 roku.

W ramach przedsięwzięć, których budowę współfinansowano ze środków zlikwidowanego KFM, w 2016 roku do użytkowania zostały oddane 124 mieszkania. Ponadto w ramach d. KFM w 2016 roku został udzielony 1 kredyt na przedsięwzięcie inwestycyjno-budowlane w kwocie 31,6 mln zł, z przeznaczeniem na wybudowanie 283 mieszkań na wynajem.

Informacje o głównych wielkościach dotyczących portfela d. KFM przedstawiono w tabeli 23.

TABELA 23: Główne wielkości charakteryzujące działalność PBM (d. KFM) (w mln zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie		Zmiana do 2015	
	2015	2016	nominalna	%
Wielkości bilansowe:				
Kredyty brutto	5 623,8	5 378,0	-245,8	-4,4%
Rezerwy celowe na kredyty	40,9	30,8	-10,0	-24,4%
Zaciągnięte kredyty i pożyczki	963,9	806,7	-157,1	-16,3%
Wielkości rzeczowe:				
Wartość wypłaconych kredytów	32,9	33,0	0,1	0,3%
Wartość udzielonych kredytów:	30,4	31,6	1,2	3,9%
Liczba mieszkań finansowanych udzielonymi kredytami	362	283	-79	-21,8%

Na koniec 2016 roku, w ramach zlikwidowanego KFM, oprócz obsługi istniejącego portfela kredytowego pozostały jeszcze zobowiązania wynikające z 1 promesy udzielenia kredytu do kwoty 9,2 mln na finansowanie projektu związanego z budową 121 mieszkań na wynajem oraz wypłata transz kredytów do kwoty 46,7 mln zł dla inwestycji obejmujących 894 mieszkania znajdujące się w fazie budowy.

Wyodrębnienie lokali na własność

Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011r. o zmianie ustawy o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego oraz ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych umożliwiła wyodrębnianie na własność lokali mieszkalnych wybudowanych przy udziale kredytów udzielonych przez BGK.

W 2016 roku w ramach procedury wyodrębniania lokali na własność:

- 62 kredytobiorców złożyło 225 wniosków dotyczących wyodrębnienia na własność lokali mieszkalnych współfinansowanych 145 kredytami,
- z zasobów 55 kredytobiorców zostały spłacone zobowiązania dla 354 lokali mieszkalnych, współfinansowanych w ramach 122 umów kredytu, w tym :
  - 19,1 mln zł z tytułu spłaty zadłużenia,
  - 2,4 mln zł z tytułu spłaty umorzenia (zgodnie z ustawą przekazane do Funduszu Dopłat).

Nowy program budownictwa czynszowego (SBC)

W 2016 roku Bank koncentrował się na uruchomieniu nowego programu finansowania SBC.

W październiku 2015 roku weszła w życie nowelizacja ustawy wprowadzająca nowy program oraz rozporządzenie Rady Ministrów określające jego zasady. Program rządowy zakłada budowę co najmniej 30 tysięcy mieszkań na wynajem o umiarkowanej stawce czynszu dla osób, których nie stać na zakup mieszkania lub najem komercyjny. Preferencyjnie oprocentowane finansowanie (WIBOR 3M bez marży) może przybrać formę długoterminowego kredytu lub organizacji emisji obligacji z gwarancją ich nabycia przez BGK. Bank zapewnia finansowanie w kwocie 4,5 mld zł, po 450 mln zł w ramach każdej z 10 rocznych edycji programu, począwszy od 2016 roku.

W IV kwartale 2016 roku Bank rozpoczął proces udzielania kredytów i podpisywania umów. Do końca 2016 roku podpisano 9 umów kredytu w łącznej kwocie 54,8 mln zł z przeznaczeniem na budowę 473 mieszkań.

W 2016 roku Bank realizował działania promujące nowy program finansowania SBC. Uczestniczył w spotkaniach z organizacjami zrzeszającymi inwestorów SBC (towarzystwa budownictwa społecznego, spółdzielnie mieszkaniowe) oraz uczestniczył w konferencjach przeznaczonych dla jednostek samorządu terytorialnego oraz współpracujących z nimi inwestorów. Dodatkowo Bank promował program na konferencjach organizowanych przez organizacje zrzeszające TBS.

Bank był stale zaangażowany w prace nad modyfikacją programu. Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa (MIB) konsultowało z BGK projekty ustaw i aktów wykonawczych mające na celu uatrakcyjnienie programu dla inwestorów. Bank przekazał Ministerstwu szereg propozycji, z których większość została uwzględniona i powinna zostać wdrożona przed III edycją SBC. BGK wspierał MIB również w zakresie odpowiedniego uregulowania kwestii pomocy publicznej w programie wsparcia budownictwa komunalnego. Wsparcie bezzwrotne udzielane gminom w tym programie będzie mogło, po jego modyfikacji, być łączone z preferencyjnym finansowaniem zwrotnym SBC.

W 2017 roku planowana jest dalsza promocja programu poprzez organizację cyklu konferencji dla JST poświęconych tematyce finansowania budownictwa mieszkaniowego. Celem konferencji będzie przedstawienie założeń programu oraz planowanych zmian przed uruchomieniem naboru wniosków w III edycji. Istotne jest również właściwe uplasowanie programu na tle oferty Grupy Kapitałowej Banku, w szczególności szeroko pojętego pakietu Mieszkanie Plus. Dodatkowo planowane są spotkania w siedzibach miast, które są właścicielami potencjalnych wnioskodawców (TBS, spółki komunalne).

W ramach działalności własnej Bank w 2016 roku udzielił 2 kredytów budowlanych w łącznej kwocie 3,4 mln zł, przeznaczonych na budowę 68 mieszkań na wynajem oraz zorganizował 6 emisji obligacji w łącznej kwocie 28,4 mln zł z przeznaczeniem na wybudowanie 318 mieszkań.

5.12 FUNDUSZ ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ (FŻŚ)

Fundusz Żeglugi Śródlądowej (FŻŚ) został powołany na mocy ustawy z dnia 28 października 2002r. o Funduszu Żeglugi Śródlądowej i Funduszu Rezerwowym. Fundusz ma na celu wspieranie śródlądowego transportu wodnego poprzez dofinansowanie modernizacji taboru żeglugowego oraz innych przedsięwzięć dotyczących restrukturyzacji sektora żeglugi śródlądowej, w tym przedsięwzięć mających na celu poprawę ochrony środowiska i bezpieczeństwa żeglugi. Ustawa przewiduje możliwość dokonywania wypłat ze środków FŻŚ na rzecz armatorów z następujących tytułów:

- kredyty preferencyjne,
- dopłaty do kredytów komercyjnych i ich umorzenia,
- pożyczki oprocentowane i nieoprocentowane,
- wypłaty za trwałe wyłączenie statków z eksploatacji (tzw. złomowanie).

Obecnie jedyną formą wsparcia dla armatorów ze środków FŻŚ są kredyty preferencyjne. Wypłaty z pozostałych tytułów zostały, zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, wstrzymane w związku z uznaniem ich przez Komisję Europejską za niedopuszczalne formy pomocy publicznej.

Realizacja zadań Funduszu

W 2016 roku łączne wpływy Funduszu Żeglugi Śródlądowej wyniosły 2,6 mln zł, natomiast wydatki FŻŚ wyniosły 4,1 mln zł. Fundusz w 2016 roku udzielił 3 kredytów preferencyjnych na łączną kwotę 2,1 mln zł.

Podstawowe dane dotyczące działalności FŻŚ w 2016 roku przedstawiono w tabeli 24.

TABELA 24: Główne wielkości charakteryzujące działalność FŻŚ (w mln zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie		Zmiana do 2015	
	2015	2016	nominalna	%
Wielkości bilansowe:				
Suma bilansowa	46,3	45,7	-1,0	-2,2%
Kredyty brutto	4,4	5,2	-0,3	-6,8%
Wynik finansowy i wielkości rzeczowe:				
Wynik finansowy	0,4	0,4	-0,8	-200,0%
Wpływy z tyt. zasileń ustawowych oraz wpłat składek przez armatorów pomniejszone o zwrot niewykorzystanej kwoty dotacji z NFOŚiGW	-0,6	-1,0	-4,9	-
Kwota udzielonych kredytów i dopłat	0,2	2,1	1,1	444,1%

Na koniec 2016 roku Fundusz osiągnął sumę bilansową w wysokości 45,7 mln zł a portfel kredytowy brutto FŻŚ wyniósł 5,2 mln zł.

Zysk Funduszu ukształtował się na poziomie 0,4 mln zł. Podstawowe źródło przychodów FŻŚ stanowiły przychody z tytułu inwestowania okresowo wolnych środków Funduszu oraz z odsetek od kredytów.

5.13 POZOSTAŁE PROGRAMY I ZADANIA ZLECONE

DYSTRYBUCJA ŚRODKÓW EUROPEJSKICH

Zgodnie z ustawą o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009r. (z późn. zm.) od stycznia 2010r. Bank obsługuje płatności ze środków europejskich na rzecz beneficjentów. Ww. ustawa daje także możliwość realizacji wypłat w ramach krajowego współfinansowania poprzez BGK.

W ramach umowy z Ministerstwem Finansów oraz umów z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego, Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej i Ministerstwem Zdrowia Bank zobowiązany jest do:

- realizacji płatności ze środków europejskich i krajowego współfinansowania,
- prowadzenia rachunków bankowych w złotych do obsługi płatności,
- sporządzania zapotrzebowań na środki pieniężne na realizację płatności,
- współpracy z Ministerstwem Finansów, dysponentami poszczególnych części budżetowych oraz instytucjami składającymi zlecenia płatności w zakresie niezbędnym do ich realizacji, w tym do prowadzenia sprawozdawczości, rejestracji zwrotów środków i prowadzenia sprawozdawczości w tym zakresie.

W 2016 roku w ramach tej usługi zrealizowano:

- 19 599 zleceń płatności na kwotę ogółem 13,3 mld zł, z czego 700 zleceń płatności o wartości 17,8 mln zł dotyczyło krajowego współfinansowania – w ramach Perspektywy Finansowej 2007-2013,
- 17 565 zleceń płatności na kwotę 13,8 mld zł, z czego 83 zlecenia płatności o wartości 5,0 mln zł dotyczyły krajowego współfinansowania – w ramach Perspektywy Finansowej 2014 – 2020.

Od początku świadczenia tej usługi, do końca 2016 roku zrealizowano:

- 739 183 zlecenia płatności na kwotę ogółem 274,2 mld zł, z czego 12 520 zleceń płatności o wartości 667,7 mln zł dotyczyło krajowego współfinansowania – w ramach Perspektywy Finansowej 2007-2013,
- 28 522 zlecenia płatności na kwotę 15,9 mld zł, z czego 83 zlecenia płatności o wartości 5,0 mln zł dotyczyły krajowego współfinansowania – w ramach Perspektywy Finansowej 2014 – 2020.

OBŚŁUGA BANKOWA I EWIDENCJA KSIĘGOWA ZOBOWIĄZAŃ I NALEŻNOŚCI SKARBU PAŃSTWA

W 2016 roku BGK realizował zadania wynikające ze współpracy z Ministerstwem Finansów w zakresie obsługi bankowej i ewidencji księgowej zagranicznych i krajowych zobowiązań i należności Skarbu Państwa. Na koniec 2016 roku wartość zagranicznych zobowiązań Skarbu Państwa będących w obsłudze BGK wyniosła 57,8 mld USD, a należności 1,6 mld USD.

PROGRAM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH (PROW)

W 2009 roku BGK rozpoczął obsługę pożyczek z budżetu państwa na wyprzedzające finansowanie operacji realizowanych w ramach kilku działań PROW 2007-2013. Dzięki systemowi wyprzedzającego finansowania jednostki samorządu terytorialnego (JST) oraz lokalne grupy działania (LGD) – uzyskały możliwość sprawniejszej realizacji projektów w zakresie: gospodarki wodno-ściekowej, tworzenia systemu zbioru, segregacji i wywozu odpadów komunalnych, wytwarzania lub dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych, aktywizacji ludności wiejskiej, stymulowania powstawania nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich, poprawy stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, a także budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia targowiska stałego.

Od lipca 2016 roku mechanizm wyprzedzającego finansowania jest kontynuowany w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020. Pożyczki udzielane są na finansowanie kosztów kwalifikowalnych operacji realizowanych przez JST i LGD. W 2016 roku zawarto 130 umów pożyczek na kwotę 68 mln zł.

Od początku trwania programu zawarto 5 518 umów pożyczek na kwotę 3,8 mld zł.

PROGRAM DOPLAT DO OPROCENTOWANIA KREDYTÓW EKSPORTOWYCH O STAŁEJ STOPIE PROCENTOWEJ (DOKE)

BGK realizuje na rzecz MF program dopłat do oprocentowania kredytów eksportowych.

W 2016 roku wpłynęły do BGK dwa wnioski o wydanie przyrzeczenia podpisania umowy DOKE.

Łączna wartość wspieranych kontraktów eksportowych, w ramach administrowanego przez BGK Programu, na koniec 2016 roku wynosi 306,3 mln EUR oraz 165,3 mln CAD, które są finansowane kredytami o wartości 289,3 mln DKK, 1 339,3 mln NOK i 135,4 mln CAD.

Od czasu wprowadzenia Programu DOKE w 2003 roku, BGK udzielił ogółem 49 przyrzeczeń objęcia wsparciem kredytów eksportowych finansujących kontrakty eksportowe o łącznych kwotach wynoszących 1 446 mln USD, 901,3 mln EUR, 380 mln NOK, 165,7 mln CAD oraz 15,7 mln GBP.

PROGRAM „FINANSOWE WSPIERANIE EKSPORTU”

Na mocy przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 28 lipca 2009r. (z późniejszymi zmianami) rządowego programu „Finansowe Wspieranie Eksportu” BGK udziela zagranicznym nabywcom (bezpośrednio lub poprzez bank nabywcy) kredytów finansujących zakup polskich towarów i usług, kredytów na prefinansowanie eksportu oraz refinansuje kredyt dostawcy. Łączna wartość kredytów udzielonych od początku działania programu do końca 2016 roku wyniosła 2 318 mln zł. Kwota wspartych kontraktów eksportowych osiągnęła poziom 3 054 mln zł. Zaangażowanie bilansowe na koniec 2016 roku wyniosło 1 068,1 mln zł.

WYPŁATA REKOMPENSAT Z TYTUŁU POZOSTAWIENIA NIERUCHOMOŚCI POZA OBECNYMI GRANICAMI RP

Od 2006 roku Bank prowadzi obsługę wypłat świadczeń pieniężnych wynikających z realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami RP (tzw. ustawa zabużańska z 8 lipca 2005r.).

W samym 2016 roku dokonano ponad 4 tysiące wypłat o wartości 354,7 mln zł. Od początku prowadzenia wypłat do końca grudnia 2016 roku Bank wypłacił 66,9 tysiąca rekompensat na kwotę 4 073,3 mln zł.

FUNDUSZ KREDYTU TECHNOLOGICZNEGO – PAŃSTWOWY FUNDUSZ CELOWY

Na mocy umowy podpisanej z Ministrem Rozwoju, od dnia 30 maja 2016r. Bank Gospodarstwa Krajowego pełni funkcję Instytucji Pośredniczącej w ramach wdrażania poddziałania 3.2.2. Kredyt na innowacje technologiczne Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój, 2014-2020 (POIR). POIR to drugi pod względem budżetu program na lata 2014-2020 i największy w Unii Europejskiej program finansujący badania, rozwój oraz innowacje. Środki powierzone BGK przez Ministerstwo Rozwoju na ten cel wynoszą 1,7 mld zł.

Podstawą prawną do udzielania kredytu technologicznego oraz premii technologicznej jest ustawa z dnia 30 maja 2008r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej (Dz. U. Nr 116, poz. 730, z późn. zm.).

Kredyt na innowacje technologiczne (wcześniej „kredyt technologiczny”) to instrument bezzwrotnego wsparcia finansowego dla mikro, małych i średnich firm, planujących wdrożenie innowacji technologicznych, mających na celu podniesienie stopnia ich konkurencyjności. Wsparcie udzielane jest przez BGK w formie tzw. premii technologicznej, tj. częściowej spłaty kredytu udzielanego przez banki komercyjne na realizację inwestycji technologicznej.

BGK realizuje zadania polegające w szczególności na przeprowadzaniu naborów i dokonywaniu oceny wniosków o dofinansowanie – w tym organizacji oceny merytorycznej, której dokonują eksperci niebędący pracownikami Banku, podpisywaniu umów z beneficjentami oraz wypłacie przyznanego wsparcia.

W 2016 roku Bank zawarł z przedsiębiorcami 164 umowy o przyznanie premii technologicznej na realizację projektów technologicznych zakwalifikowanych do wsparcia w ramach pierwszego naboru wniosków (o wartości około 611 mln zł) oraz zakończył drugi nabór wniosków. W ramach tych naborów przedsiębiorcy z sektora MŚP złożyli łącznie 947 wniosków o wartości wsparcia 3,2 mld zł, co niemalże dwukrotnie przewyższa łączny budżet programu na ten instrument. Rozstrzygnięcie drugiego naboru wniosków nastąpiło 14 lutego 2017r. Do wsparcia zakwalifikowało się około 140 projektów, na realizację których Bank przyznał dofinansowanie w wysokości około 512 mln zł. Kolejny, trzeci nabór wniosków jest otwarty, a termin składania wniosków upływa 6 kwietnia 2017r.

INICJATYWA JESSICA

Inicjatywa JESSICA perspektywa 2007-2013 (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas – Wspólne europejskie wsparcie na rzecz trwałych inwestycji na obszarach miejskich) jest mechanizmem zakładającym zwrotne wykorzystanie środków europejskich alokowanych w Regionalnych Programach Operacyjnych na lata 2007 – 2013 na rozwój miast. Inicjatywa JESSICA realizowana jest przez BGK na terenie trzech województw: wielkopolskiego, pomorskiego (wspólnie z partnerem: Agencją Rozwoju Pomorza S.A.) oraz mazowieckiego (wspólnie z dwoma partnerami: Agencją Rozwoju Mazowsza S.A. i Mazowiecką Agencją Energetyczną Sp. z o.o.). łącznie w ramach JESSICA BGK zarządza kwotą ponad 700 mln zł, co stanowi prawie 70% środków przeznaczonych na wdrażanie tej inicjatywy w Polsce.

W roku 2016 przyznano 5 pożyczek na kwotę 16,5 mln zł. 30 kwietnia 2016r. zamknięto nabór wniosków i tym samym wyczerpana została pula środków przeznaczona na udzielanie wsparcia. Bank od tego czasu administruje udzielonymi pożyczkami, monitoruje realizację projektów i spłatę udzielonych pożyczek. Zadania te będą realizowane do 2035 roku (termin spłaty ostatnich udzielonych pożyczek).

Od początku funkcjonowania inicjatywy do końca 2016 roku do BGK wpłynęły 223 wnioski na kwotę 2 007,4 mln zł i przyznano 108 pożyczek o wartości 719,7 mln zł.

JESSICA II perspektywa 2014-2020

W obecnych ramach finansowych na lata 2014-2020 samorządy województw w swoich regionalnych programach operacyjnych przewidziały zmienione zasady finansowania dotychczasowej inicjatywy JESSICA. Dla BGK JESSICA II jest instrumentem zwrotnego finansowania inwestycji z zakresu rewitalizacji oraz efektywności energetycznej, a środki na jego realizację pochodzą z Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020. Na podstawie umowy zawartej z Zarządem Województwa Wielkopolskiego w dniu 28 listopada 2016r., BGK zarządza kwotą około 250 mln zł, która przeznaczona jest na preferencyjne pożyczki w szczególności dla jednostek samorządu terytorialnego, przedsiębiorców oraz wspólnot, товариств budownictwa społecznego oraz spółdzielni mieszkaniowych. Bank będzie pełnił rolę podmiotu wdrażającego instrument finansowy. W zakresie efektywności energetycznej BGK finansować będzie projekty dotyczące kompleksowej modernizacji energetycznej budynków użyteczności publicznej i wielorodzinnych budynków mieszkalnych, celem osiągnięcia jak najwyższego poziomu oszczędności w zakresie zużycia energii i ograniczenia strat. Preferencyjne finansowanie projektów rewitalizacyjnych przyczyniać się ma m.in. do odnowy zdegradowanych obszarów miast i wsi, a także rozwiązywania problemów lokalnych społeczności oraz ograniczania skali ubóstwa.

FUNDUSZE POWIERNICZE JEREMIE

BGK rozpoczął realizację zadań związanych z wdrażaniem instrumentów finansowych w ramach **perspektywy finansowej na lata 2014-2020**, co jest kontynuacją wcześniejszych działań Banku odnoszących się do pozadotacyjnego wsparcia przedsiębiorczości ze środków publicznych.

W ramach perspektywy finansowej 2014-2020 intencją Banku jest podjęcie współpracy ze wszystkimi województwami przy realizacji projektów na wdrażanie instrumentów finansowych, przewidzianych w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych.

Do dnia 31 grudnia 2016r. zawarto umowy o finansowanie z dziesięcioma województwami (województwo pomorskie – alokacja 430 mln zł; województwo wielkopolskie – alokacja 608 mln zł; województwo łódzkie – alokacja 672 mln zł; województwo zachodniopomorskie – alokacja 469 mln zł; województwo podlaskie – alokacja 267 mln zł; województwo dolnośląskie – alokacja 756 mln zł; województwo lubelskie 426 mln zł; województwo podkarpackie 257 mln zł, województwo opolskie – alokacja 336 mln zł; województwo małopolskie – alokacja 599 mln zł). Łączna alokacja w ramach wskazanych umów wynosi 4 820 mln zł. Na rok 2017 planowane jest podpisanie umów z kolejnymi województwami: warmińsko-mazurskim, kujawsko-pomorskim, świętokrzyskim, lubuskim i mazowieckim.

W 2016 roku BGK kontynuował realizację zadań, związanych z wdrażaniem instrumentów inżynierii finansowej przy wykorzystaniu funduszy unijnych w ramach **perspektywy finansowej 2007-2013**. Przedsiębiorcy z sektora MŚP mogli skorzystać z szerokiej palety produktów o charakterze pozadotacyjnym, np. produktów o charakterze pożyczkowym, gwarancyjnym czy inwestycji kapitałowych w przedsiębiorców.

BGK, działając jako Menadżer Funduszy Powierniczych JEREMIE (MFP), realizował inicjatywę na terenie sześciu województw (dolnośląskie, łódzkie, pomorskie, wielkopolskie i zachodniopomorskie – od jesieni 2009 roku oraz mazowieckie – od grudnia 2012 roku).

Obecnie trwa etap wygaszania Projektów JEREMIE. Proces wychodzenia z umów o dofinansowanie uzależniony jest od indywidualnych uzgodnień z poszczególnymi samorządami województw, w przypadku niektórych projektów środki zostały już w części zwrócone do Instytucji Zarządzającej.

Stan realizacji projektów w podziale na województwa przedstawiono w tabeli 25.

TABELA 25 Stan realizacji projektów w poszczególnych województwach

Województwo / region	Wartość środków powierzona BGK (w mln zł)	Wartość umów z PF * (w mln zł)	Środki udostępnione PF (%) [3/2]	Liczba umów zawartych z PF	Wartość wsparcia dla MŚP ze środków RPO (w mln zł)	Stopień wykorzystania środków RPO przez MŚP (%) [6/2]	Liczba wspartych MŚP
dolnośląskie	406	612	151%	60	612	151%	5 894
łódzkie	219	369	169%	45	350	160%	2 854
mazowieckie	66	112	169%	18	112	169%	1 562
pomorskie	287	515	179%	58	486	169%	5 797
wielkopolskie	501	1319	263%	75	1253	250%	9 559
zachodniopomorskie	280	628	224%	72	557	199%	5 764
łącznie	1 759	3 556	202%	328	3 370	192%	31 430

* W wyniku zastosowania mechanizmu dźwigni finansowej (CAP, tj. wypłacania poręczeń do określonej wartości portfela), a także w wyniku coraz większej skali uwalnianych środków wynikających ze spłat dokonanych przez MŚP, możliwe jest zawieranie z Pośrednikami Finansowymi (PF) kolejnych umów, których wartość przekracza alokację pierwotną z danego programu operacyjnego.

WDRAŻANIE KAPITAŁOWYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH POPRZEC ZARZĄDZANIEM FUNDUSZAMI FUNDUSZY W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO INTELIGENTNY ROZWÓJ 2014-2020

Kapitałowe instrumenty finansowe wdrażane są poprzez cztery fundusze inwestycyjne zamknięte aktywów niepublicznych utworzone w ramach trzech poddziałań oraz jednego działania POIR 2014-2020: poddziałanie 3.1.1 *Inwestycje w innowacyjne start-upy - Starter*, poddziałanie 3.1.2 *Inwestycje grupowe aniołów biznesu w MŚP - Biznest*, poddziałanie 3.1.4 *KOFFI - Konkurencyjny Ogólnopolski Fundusz Funduszy Innowacyjnych*, działanie 2.1 *Otwarte*

innowacje - wspieranie transferu technologii. Realizacja każdego z czterech projektów będzie oparta na współpracy oraz podziale funkcji określonych szczegółowo w Umowie o współpracy wyspecjalizowanych podmiotów, tj. Banku Gospodarstwa Krajowego, Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych BGK S.A. oraz PFR Ventures Sp. z o.o.

Beneficjentem środków POIR oraz podmiotem odpowiedzialnym za rozliczanie środków funduszy z POIR jest BGK w ramach podpisanej umowy o dofinansowanie. Za utworzenie i zarządzanie funduszami odpowiedzialne jest TFI BGK. PFR Ventures Sp. z o.o. pełni funkcję podmiotu zarządzającego portfelami inwestycyjnymi funduszy.

BGK jako jedyny uczestnik funduszy przez cały okres realizacji projektów posiada pełne prawa kontrolne i nadzorcze nad funduszami, przysługujące zgromadzeniu inwestorów i radzie inwestorów funduszu. Do kompetencji BGK należy w szczególności nadzór nad działaniami realizowanymi przez zarządzającego portfelem inwestycyjnym funduszy.

Zadaniem funduszy jest dokonywanie, za pośrednictwem wybranych pośredników finansowych inwestycji w MŚP ze środków pochodzących z nabycia przez BGK, za środki POIR, wyemitowanych przez fundusze certyfikatów inwestycyjnych.

Fundusze dysponują środkami POIR w wysokości: Fundusz Starter – 778 mln zł, Fundusz Biznes – 251 mln zł, Fundusz KOFFI - 315 mln zł, Fundusz Otwarte Innowacje – 409 mln zł.

Pierwsza umowa o finansowaniu (współpracy), w ramach Funduszu Starter, zawarta została w dniu 28 listopada 2016r. Kolejne trzy umowy o finansowanie, w ramach Funduszu Biznes, Funduszu KOFFI oraz Funduszu Otwarte Inwestycje podpisane zostały w dniu 13 grudnia 2016r.

WSPARCIE DLA FIRM W RAMACH PROGRAMU OPERACYJNEGO ROZWÓJ POLSKI WSCHODNIEJ (PO RPW)

BGK, w ramach Działania I.2 Instrumenty inżynierii finansowej Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej, realizował Projekt „Reporęczenia i pożyczki szansą na zwiększenie finansowania zewnętrznego MŚP. Instrumenty wsparcia funduszy poręczeniowych i pożyczkowych w Polsce Wschodniej”. Projekt był finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego z udziałem krajowego wkładu publicznego. BGK, jako Beneficjent Projektu, udzielał wsparcia funduszom poręczeniowym i pożyczkowym, pełniącym funkcję Pośredników Finansowych w Projekcie. Ostatecznymi odbiorcami wsparcia, udzielanego w formie poręczeń zobowiązań kredytowych oraz pożyczek na prowadzenie działalności gospodarczej byli mikro, mali i średni przedsiębiorcy z pięciu województw Polski Wschodniej: lubelskiego, podlaskiego, podkarpackiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego.

Obecnie trwa etap wygaszania Projektu, w którym przyjęto model pasywnego zarządzania, zgodnie z którym nie organizuje się nowych konkursów i nie zawiera nowych umów operacyjnych z Pośrednikami Finansowymi, a jedynie prowadzi obsługę dotychczas udzielonych wsparć.

W dniu 22 grudnia 2016r. BGK podpisał nową umowę z Ministrem Rozwoju i Finansów na ponowne wykorzystanie środków uwalnianych z Projektu. Zgodnie z założeniami strategii inwestycyjnej wsparciem objęte zostaną mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa z terenu Polski Wschodniej działające w obszarze turystyki i branż okołoturystycznych. Umowa została podpisana na 10 lat z możliwością jej przedłużenia.

INSTRUMENTY FINANSOWE NA RZECZ ROZWOJU RYNKU PRACY W RAMACH REGIONALNYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH NA LATA 2014-2020

W ramach perspektywy 2014-2020 Bankowi powierzono środki w ośmiu województwach (łódzkim, zachodniopomorskim, podlaskim, dolnośląskim, lubelskim, podkarpackim, opolskim oraz małopolskim) na finansowanie projektów z zakresu rozwoju rynku pracy poprzez zastosowanie instrumentów zwrotnych w postaci preferencyjnych pożyczek dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie własnej działalności gospodarczej. Łączna suma środków przeznaczonych na ten cel wynosi 318 mln zł. Środki dystrybuowane będą przez BGK poprzez sieć wybieranych w przetargu pośredników finansowych.

PROGRAMY MINISTRA RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

W 2016 roku BGK realizował trzy programy na zlecenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Na podstawie umowy zawartej 25 kwietnia 2016r. BGK realizuje **zwrotny instrument wsparcia Podmiotów Ekonomii Społecznej (PES) ze środków Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020**. Środki powierzone BGK to kwota około 158 mln zł, która przeznaczona zostanie na preferencyjne pożyczki dla PES oraz na stworzenie instrumentu reporeczeniowego, który wdrażany będzie w 2017r. W dniu 29 grudnia 2016r. BGK zawarł umowy z TISE oraz Funduszem Regionu Wałbrzyskiego, które pełnią rolę Pośrednika Finansowego w zakresie instrumentów pożyczkowych dla PES.

Ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 Bank realizował pilotażowy projekt zwrotnego (w formie preferencyjnych pożyczek) finansowania Podmiotów Ekonomii Społecznej. Pilotaż miał zasięg ogólnokrajowy, a pożyczki udzielane były (do końca 2016 roku) przez Towarzystwo Inwestycji Społeczno-Ekonomicznych S.A., tj. przez pośrednika finansowego wybranego przez BGK w przetargu nieograniczonym. Łącznie na pożyczki przeznaczono około 38 mln zł, w tym część środków pochodziła z tzw. II obrotu, czyli ze spłat pożyczek już udzielonych. Pozostałe środki ze spłat przeznaczone zostaną na utworzenie w BGK, w 2017r. portfelowej linii gwarancyjnej dla PES.

Bank pełnił również rolę operatora środków w ramach **Programu „Pierwszy biznes – Wsparcie w starcie”**, realizowanego od 2014r. na terenie całego kraju (wcześniej – w 2013r. – w trzech województwach uruchomiony został pilotaż Programu, w ramach którego w IV kwartale 2016 r. zakończono udzielanie pożyczek). W ramach Programu, studenci, absolwenci szkół i uczelni oraz osoby bezrobotne mogą skorzystać z nisko oprocentowanych pożyczek z przeznaczeniem na podjęcie działalności gospodarczej lub utworzenie stanowiska pracy dla osoby bezrobotnej. Dodatkowo, osoby które uzyskały pożyczkę na podjęcie działalności gospodarczej mogą skorzystać z bezpłatnych usług doradztwa i szkolenia.

Za udzielanie pożyczek, a także świadczenie usług szkolenia i doradztwa odpowiedzialni są pośrednicy finansowi wybrani przez Bank w postępowaniach przetargowych. BGK monitoruje ich działalność w całym okresie realizacji Programu. Do końca 2016 roku udzielone zostały 2 774 pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz 578 pożyczek na utworzenie miejsca pracy dla osób bezrobotnych.

WDROŻENIE INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH W RAMACH OSI PRIORYTETOWEJ I „POWSZECHNY DOSTĘP DO SZYBKIEGO INTERNETU” PROGRAMU OPERACYJNEGO POLSKA CYFROWA (PO PC).

6 lutego 2017r. Bank Gospodarstwa Krajowego zawarł umowę z Centrum Projektów Polska Cyfrowa, na mocy której BGK pełni rolę Menedżera Funduszy Funduszy odpowiadającego za wdrażanie instrumentów finansowych w ramach dofinansowania pochodzącego z **Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020**.

Środki w wysokości 996,2 mln zł dedykowane będą przedsięwzięciom polegającym na budowie, rozbudowie oraz przebudowie sieci infrastruktury telekomunikacyjnej w celu zapewnienia dostępu do szerokopasmowego Internetu o wysokich przepustowościach (30 Mb/s i więcej). Inwestycje będą mogły być realizowane zarówno w tzw. białych punktach adresowych, charakteryzujących się brakiem infrastruktury szerokopasmowej, jak również w punktach szarych oraz czarnych (z już istniejącą siecią szerokopasmową).

W celu wykorzystania alokacji, BGK wybierze pośredników finansowych, których zadaniem będzie udzielanie preferencyjnych pożyczek ostatecznym odbiorcom pomocy, tj. przedsiębiorstwom telekomunikacyjnym. W późniejszym etapie wdrażania, przychody generowane od wkładu z Programu oraz środki zwracane z inwestycji będą ponownie wykorzystane przez Bank, zgodnie z założeniami strategii inwestycyjnej, co pozwoli na optymalne i bardziej efektywne - w porównaniu do pomocy dotacyjnej - wykorzystanie środków europejskich.

Umowa o dofinansowanie przewiduje realizację projektu do dnia 31 grudnia 2031r., całkowita jego wartość, z uwzględnieniem środków wkładu krajowego zapewnionych przez pośredników finansowych, wyniesie blisko 1,2 mld zł.

W 2016 roku BGK prowadził również szereg powierzonych mu programów o mniejszej skali działania.

6. DZIAŁALNOŚĆ FUNDUSZY PRZEPEŁYWOWYCH I ICH WYNIKI FINANSOWE

Zgodnie z postanowieniami statutu BGK oraz odrębnych ustaw i innych aktów prawnych, Bank sporządza bilanse, rachunki zysków i strat poszczególnych funduszy związanych z działalnością zleconą, w tym również funduszy przepływowymi.

Aktywa i zobowiązania funduszy przepływowych nie są wykazywane w bilansie Banku, ponieważ nie spełniają definicji aktywów i zobowiązań Banku. Bank jest jednostką organizacyjną, która na mocy stosownych ustaw kieruje polityką finansową i operacyjną funduszy przepływowych, lecz nie sprawuje nad nimi kontroli, gdyż Bank nie osiąga korzyści ekonomicznych z ich działalności oraz nie ponosi ryzyka kredytowego związanego z tymi aktywami.

6.1 KRAJOWY FUNDUSZ DROGOWY (KFD)

Krajowy Fundusz Drogowy (KFD) został powołany na mocy znowelizowanej ustawy z dnia 27 października 1994r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym, jako specjalistyczny fundusz związany z finansowaniem realizacji projektów drogowych w ramach rządowego Programu Budowy Dróg Krajowych. Głównym celem działalności Funduszu jest gromadzenie i wydatkowanie środków na finansowanie budowy i przebudowy autostrad, dróg ekspresowych i pozostałych dróg krajowych, w tym projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej. Ze środków Funduszu finansuje się również wydatki przewidziane przepisami o drogach publicznych i o transporcie drogowym oraz płatności na rzecz spółek realizujących i eksploatujących odcinki autostrad płatnych, a także finansuje wdrożenie, budowę i eksploatację systemów poboru opłat za przejazdy po drogach krajowych pojazdów samochodowych oraz koszty usług doradczych związanych z budową i przebudową dróg krajowych.

Realizacja zadań Funduszu

Łączne wpływy KFD w 2016 roku wyniosły 18 435,2 mln zł. Wpływy z podstawowego źródła zasilania Funduszu, z opłaty paliwowej, w części przypadającej na rzecz Funduszu osiągnęły poziom 4 873,2 mln zł.

Wpływy z tytułu refundacji wydatków poniesionych na inwestycje współfinansowane z budżetu UE wyniosły 6 227,8 mln zł. Z tytułu refundacji w ramach perspektywy UE 2007 – 2013: z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko [PO IiŚ] wpłynęła kwota 268,8 mln zł, z Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej [PO RPW] – kwota 73,0 mln zł, w ramach perspektywy 2014 – 2020: z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko II [PO IiŚ II] wpłynęła kwota 5 886,0 mln zł. Wpływy z kredytów w 2016 roku wyniosły 1 560,2 mln zł. Uruchomione zostały transze kredytów EBI:

- „Projekt: Droga ekspresowa S7 (Gdańsk - Warszawa - Kraków)” – 2 transze w łącznej wysokości 432 mln zł,
- „Projekt: Modernizacja Dróg w Polsce III” w wysokości 320 mln zł,
- „Projekt: Droga ekspresowa S3” w wysokości 217 mln zł,
- „Projekt: Droga ekspresowa S5 (Bydgoszcz - Wrocław)” w wysokości 145 mln zł,
- „Projekt: Droga Ekspresowa S8 (odc. dojazdowe do Warszawy)” w wysokości 108,5 mln zł,
- „Projekt: A1 Stryków-Pyrzowice - A (A1 Stryków - Tuszyń)” w wysokości 60 mln zł (ostatnia transza),
- „Projekt: A1 Toruń-Stryków – B” w wysokości 169,7 mln zł (ostatnia transza),
- „Projekt: A1 (Pyrzowice - Częstochowa)” w wysokości 108 mln zł.

W II kwartale 2016 roku Bank przeprowadził na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego, w ramach ustanowionego w 2014 roku Programu Euro Medium Term Notes (EMTN), inauguracyjną emisję obligacji o wartości 500 mln EUR, oprocentowanych według stałej stopy 1,75%. Po uwzględnieniu dyskonta Fundusz został zasilony kwotą 495,8 mln EUR, co stanowiło równowartość 2 181,6 mln zł.

W IV kwartale 2016 roku przeprowadzone zostały dwie emisje obligacji na rynkach zagranicznych w ramach EMTN: w dniu 21 października 2016r. o wartości nominalnej 200 mln EUR (II transza w ramach I serii emisji 10-letnich obligacji o terminie zapadalności przypadającym na dzień 6 maja 2026r.) i w dniu 3 listopada 2016r. o wartości nominalnej 100 mln EUR (w ramach II serii EMTN została przeprowadzona emisja 20-letnich obligacji o terminie zapadalności przypadającym na dzień 3 listopada 2036r.). Z tytułu ww. emisji Fundusz został zasilony kwotą 307,9 mln EUR, co stanowiło równowartość 1 329,5 mln zł.

Łączne wpływy z tytułu emisji obligacji na rzecz KFD wyniosły w 2016 roku 3 511,1 mln zł.

W 2016 roku podpisana została pomiędzy BGK a EBI jedna umowa finansowa, na mocy której na rzecz KFD został udzielony kredyt „Projekt: Droga ekspresowa S7 (Gdańsk – Elbląg)” na kwotę 270 mln EUR. Uruchomienie pierwszej transzy w/w kredytu zaplanowano na drugi kwartał 2017 roku, po spełnieniu wymaganych warunków wypłaty transz (m.in. po podpisaniu Umowy Gwarancji i Umowy Projektu dotyczących przedmiotowego kredytu).

Łączne wydatki z Krajowego Funduszu Drogowego w 2016 roku wyniosły 17 169,4 mln zł. Na kwotę wydatków złożyły się w szczególności:

- płatności z tytułu zadań drogowych realizowanych przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad w kwocie 12 782,9 mln zł,
- wydatki związane z obsługą obligacji oraz kredytów, które wyniosły 2 492,0 mln zł. Z tej kwoty na obsługę obligacji przeznaczono 1 371,3 mln zł, a na obsługę kredytów wydatkowano 1 120,7 mln zł,
- wydatki związane z finansowaniem systemów poboru opłat za przejazd w kwocie 324,5 mln zł,
- wydatki na rzecz Spółek, które wyniosły 1 555,3 mln zł,
- wypłaty dla podwykonawców na podstawie ustawy o spłacie niektórych niezaspokojonych należności przedsiębiorców, wynikających z realizacji udzielonych zamówień publicznych w kwocie 6,6 mln zł.

Strukturę przepływów finansowych KFD w 2016 roku przedstawiono w tabeli 26.

TABELA 26: Przepływy finansowe KFD (w mln zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie		Zmiana do 2015	
	2015	2016	nominalna	%
Wpływy z tytułu opłaty paliwowej	3 972,4	4 873,2	900,8	22,7%
Wpływy środków z Funduszy UE	2 988,0	6 227,8	3 239,8	108,4%
Wpływy z tytułu zaciągniętych zobowiązań kredytowych	2 170,7	1 560,2	-610,5	-28,1%
Wpływy z tytułu emisji obligacji	0,0	3 511,1	3 511,1	-
Wpływy z poboru opłat za przejazd	1 561,9	1 714,3	152,4	9,8%
Wpływy z opłat drogowych, kar i grzywnien	181,7	194,8	13,1	7,2%
Wpływy od Spółek	130,0	138,5	8,5	6,5%
Środki budżetowe	26,9	0,0	-26,9	-100,1%
Pozostałe wpływy	295,6	144,1	-151,5	-51,3%
Wpływy z tytułu kwot odzyskanych przez GDDKiA na podstawie ustawy o spłacie niektórych niezaspokojonych należności przedsiębiorców, wynikających z realizacji udzielonych zamówień publicznych	13,0	34,1	21,1	161,7%
Inne wpływy	87,6	37,0	-50,6	-57,8%
RAZEM WPŁYWY	11 427,8	18 435,2	7 007,4	61,3%
Wydatki na zadania inwestycyjne, proces przygotowania oraz odnowy i utrzymanie sieci drogowej	8 658,8	12 782,9	4 124,1	47,6%
Wypłaty dla podwykonawców na podstawie ustawy o spłacie niektórych niezaspokojonych należności przedsiębiorców, wynikających z realizacji udzielonych zamówień publicznych	71,6	6,6	-65,0	-90,8%
Wydatki na obsługę kredytów i obligacji	2 335,9	2 492,0	156,1	6,7%
Wydatki na wynagrodzenie prowizyjne dla BGK	8,6	6,3	-2,3	-26,7%
Finansowanie systemów poboru opłat za przejazd	357,7	324,5	-33,2	-9,3%
Wypłaty na rzecz Spółek	1 306,2	1 555,3	249,1	19,1%
Usługi doradcze	0,0	0,0	0,0	-
Gromadzenie danych o drogach publicznych	0,1	0,0	-0,1	-118,0%
Pozostałe wydatki	5,0	1,6	-3,4	-68,4%
RAZEM WYDATKI	12 743,9	17 169,4	4 425,5	34,7%

Bilans oraz rachunek zysków i strat

Na dzień 31 grudnia 2016r. Fundusz osiągnął sumę bilansową w wysokości 51 757,2 mln zł, tj. o 13,9% wyższą od stanu z końca 2015 roku. Stan należności od sektora budżetowego, na który składa się równowartość wypłat zrealizowanych w ciężar zaciągniętych kredytów i obligacji wyemitowanych na rzecz KFD, wyniósł na koniec 2016 roku 49 802,7 mln zł

i był wyższy od stanu z końca 2015 roku o 5 038,2 mln zł. Zobowiązania zaciągnięte na potrzeby KFD w kwocie 50 531,7 mln zł były wyższe od stanu na koniec 2015 roku o 11,5%. Oprócz zobowiązań z tytułu wyemitowanych na rzecz Funduszu obligacji w wysokości 22 971,1 mln zł, pozycja ta obejmowała również kapitał i naliczone odsetki od kredytów EBI i kredytu Nordyckiego Banku Inwestycyjnego (NBI) w łącznej kwocie 27 560,6 mln zł.

Wynik finansowy KFD w 2016 roku był ujemny i wyniósł 1 987,7 mln zł. Głównymi składnikami były przychody z tytułu odsetek w wysokości 40,7 mln zł, koszty odsetkowe z tytułu kredytów i emisji obligacji BGK na rzecz Funduszu w wysokości 2 025,2 mln zł, koszty wynagrodzenia prowizyjnego z tytułu prowadzenia Funduszu w kwocie 4,2 mln zł.

Główne wielkości charakteryzujące działalność KFD w 2016 roku przedstawiono w tabeli 27.

TABELA 27: Główne wielkości charakteryzujące działalność KFD (w mln zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie		Zmiana do 2015	
	2015	2016	nominalna	%
Suma bilansowa	45 443,0	51 757,2	6 314,2	13,9%
Należności od SP z tyt. rozliczenia wypłat KFD	44 764,5	49 802,7	5 038,2	11,3%
Zobowiązania zaciągnięte na potrzeby KFD	45 332,9	50 531,7	5 198,8	11,5%
Wynik finansowy	-1 901,3	-1 987,7	-86,4	4,5%

6.2 FUNDUSZ KOLEJOWY (FK)

Fundusz Kolejowy został utworzony w Banku Gospodarstwa Krajowego z dniem 9 lutego 2006r. na mocy ustawy z dnia 16 grudnia 2005r. o Funduszu Kolejowym (Dz. U. z 2015r. poz. 2115, z późn. zm.). Celem Funduszu jest gromadzenie środków i finansowanie zadań polegających na przygotowaniu oraz realizacji budowy i przebudowy linii kolejowych, remontów i utrzymania linii kolejowych, likwidacji zbędnych linii kolejowych oraz wydatków bieżących PKP Polskich Linii Kolejowych S.A. związanych z działalnością polegającą na zarządzaniu infrastrukturą kolejową. Finansowaniem z Funduszu Kolejowego w latach 2009-2020 objęto zadania w zakresie zakupu, modernizacji oraz napraw pojazdów kolejowych przeznaczonych do przewozów pasażerskich wykonywanych na podstawie umowy o świadczenie usług publicznych. Beneficjentami tych środków Funduszu są samorzady województw.

Począwszy od 2009 roku Fundusz uzyskuje dodatkowe zasilenia w stosunku do obowiązujących od dnia powstania Funduszu. Dodatkowe zasilenie w latach 2010-2014 wyniosło corocznie po 100 mln zł, w roku 2015 wyniosło 500 mln zł, a w latach 2016-2019 po 400 mln zł rocznie. Katalog wydatków z Funduszu Kolejowego obejmuje również możliwość finansowania lub współfinansowania zakupu i modernizacji pojazdów kolejowych przeznaczonych do diagnostyki, utrzymania, naprawy lub budowy infrastruktury kolejowej i do prowadzenia działań ratowniczych oraz możliwość sfinansowania nabycia od PKP S.A. przez Skarb Państwa reprezentowany przez ministra właściwego do spraw transportu, akcji PKP PLK S.A.

Realizacja zadań Funduszu

Wpływy Funduszu w 2016 roku wyniosły 1 748,2 mln zł i wzrosły o 6,7% w stosunku do 2015 roku, w tym 1 718,3 mln zł stanowiły wpływy z tytułu opłaty paliwowej (wzrost o 6,2%). W 2016 roku wydatki z Funduszu wyniosły 1 453,0 mln zł i były wyższe o 143,8 mln zł od wydatków poniesionych w 2015 roku. Wydatki na finansowanie zadań kolejowych w 2016 roku wyniosły 1 452,1 mln zł (wzrost o 11,0%). W ramach wydatków na zadania kolejowe w 2016 roku z Funduszu wydatkowano:

- na zadania w zakresie inwestycji 1 036,1 mln zł,
- na zakup, modernizację i naprawę pojazdów kolejowych dla samorządów województw 90,2 mln zł,
- na wydatki PKP PLK S.A. na zarządzanie infrastrukturą 325,8 mln zł.

Główne wielkości charakteryzujące FK w 2016 roku przedstawiono w tabeli 28.

TABELA 28: Główne wielkości charakteryzujące działalność FK (w mln zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie		Zmiana do 2015	
	2015	2016	nominalna	%
Wielkości bilansowe:				
Suma bilansowa	546,8	842,0	295,2	54,0%
Dłużne papiery wartościowe (wg cen nabycia)	526,9	823,7	296,8	56,3%
Wynik finansowy i wielkości rzeczowe:				
Wynik finansowy	11,3	19,3	8,0	70,8%
Wpływy do Funduszu:	1 637,8	1 748,2	110,4	6,7%
Wpływy z tytułu opłaty paliwowej	1 618,1	1 718,3	100,2	6,2%
Pozostałe wpływy	19,7	29,9	10,2	51,9%
Wydatki z Funduszu:	1 309,2	1 453,0	143,8	11,0%
Wydatki na zadania	1 308,5	1 452,1	143,6	11,0%
<i>inwestycje</i>	369,8	1 036,1	666,3	180,2%
<i>remonty i utrzymanie</i>	224,8	0,0	-224,8	-100,0%
<i>zakup, modernizację, naprawę pojazdów kolejowych - samorzady województw</i>	115,7	90,2	-25,5	-22,0%
<i>wydatki PKP PLK S.A. na zarządzanie infrastrukturą</i>	598,1	325,8	-272,3	-45,5%
Pozostałe wydatki	0,7	0,9	0,2	27,2%

Bilans oraz rachunek zysków i strat

Na koniec 2016 roku FK osiągnął sumę bilansową w wysokości 842,0 mln zł, tj. o 295,2 mln zł wyższą od osiągniętej na koniec 2015 roku. Wynik finansowy FK uzyskany w 2016 roku wyniósł 19,3 mln zł.

6.3 FUNDUSZ DOPŁAT (FD)

W 2016 roku ze środków Funduszu Dopłat BGK finansowało realizację zadań związanych z obsługą następujących programów:

- dopłat do oprocentowania kredytów mieszkaniowych o stałej stopie procentowej (DSS) – na podstawie *Ustawy z dnia 5 grudnia 2002r. o dopłatach do oprocentowania kredytów mieszkaniowych o stałej stopie procentowej* (Ustawa o dopłatach),
- finansowego wsparcia rodzin i innych osób w nabywaniu własnego mieszkania (RnS) – na podstawie *Ustawy z dnia 8 września 2006r. o finansowym wsparciu rodzin i innych osób w nabywaniu własnego mieszkania* (Ustawa o finansowym wsparciu rodzin i innych osób),
- finansowego wsparcia budownictwa socjalnego (BS) – na podstawie *Ustawy z dnia 8 grudnia 2006r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych* (Ustawa o finansowym wsparciu budownictwa socjalnego),
- pomocy państwa w nabyciu pierwszego mieszkania przez młodych ludzi (MdM) – na podstawie *Ustawy z dnia 27 września 2013r. o pomocy państwa w nabyciu pierwszego mieszkania przez młodych ludzi* (ludzi) (Ustawa o pomocy państwa w nabyciu pierwszego mieszkania przez młodych ludzi).

Realizacja zadań Funduszu

Dopłaty do oprocentowania kredytów (DSS)

W ramach programu dopłat do oprocentowania kredytów mieszkaniowych o stałej stopie procentowej BGK kontynuował współpracę z bankami w zakresie rozliczania dopłat do oprocentowania i nadwyżek odsetek spłacanych przez kredytobiorców z tytułu udzielonych przez banki kredytujące w latach 2003-2005 kredytów o stałej stopie procentowej. BGK realizuje dopłaty w okresach, gdy oprocentowanie umowne wg stałej stopy procentowej (6,5%) jest niższe od ustalonej ustawowo stawki WIBOR3M powiększonej o stałą marżę 1,5%, w przypadku, gdy oprocentowanie umowne jest wyższe - rozliczeniom podlegają nadwyżki odsetek spłaconych przez kredytobiorców.

Przekazane przez banki kredytujące do BGK w 2016 roku nadwyżki odsetek od kredytów mieszkaniowych o stałej stopie procentowej wyniosły 0,3 mln zł, zwiększając stan FD z tego tytułu do kwoty 1,6 mln zł.

Rodzina na Swoim (RnS)

Działania związane z obsługą programu finansowego wsparcia rodzin i innych osób w nabywaniu własnego mieszkania obejmowały bieżącą obsługę zawartych z bankami kredytującymi umów w sprawie stosowania dopłat do oprocentowania kredytów preferencyjnych, obsługę rejestru docelowych kredytobiorców kredytu preferencyjnego, dokonywanie wypłat należnych kwot dopłat, a także kontrole w bankach kredytujących wykonywane w zakresie zgodności udzielonych kredytów i zastosowanych dopłat z obowiązującymi regulacjami.

Na koniec 2016 roku w obsłudze banków kredytujących pozostawało 191 989 kredytów preferencyjnych udzielonych w latach 2007-2013. łączna kwota kredytów objętych dopłatami wyniosła 34 888,2 mln zł. Od początku obsługi programu do dnia 31 grudnia 2016r. z tytułu udzielonych kredytów preferencyjnych BGK przekazał bankom kredytującym łączną kwotę dopłat w wysokości 3 652,5 mln zł, z czego dopłaty przekazane w okresie 2016 roku stanowiły kwotę 408,0 mln zł.

Wsparcie lokali socjalnych (BS)

Działania związane z obsługą programu finansowego wsparcia budownictwa socjalnego w 2016 roku obejmowały zawieranie i prowadzenie obsługi umów o udzielenie finansowego wsparcia zawartych dla wniosków z edycji 2011-2015 oraz przeprowadzenie dwóch kwalifikacji wniosków 2016 roku. Od początku programu do 31 grudnia 2016r. wypłacono kwotę 403,5 mln zł, z czego w 2016 roku 57,4 mln zł. W ramach edycji wiosennej 2016 roku do udzielenia finansowego wsparcia z FD zakwalifikowano 85 wniosków na łączną kwotę 79,4 mln zł. W edycji jesiennej 2016 roku do udzielenia finansowego wsparcia zakwalifikowano 123 wnioski na łączną kwotę 102,4 mln zł.

Od początku programu do dnia 31 grudnia 2016r. zawarto (z wyłączeniem umów rozwiązanych) 1 071 umów na łączną kwotę wsparcia 695,0 mln zł, z czego w 2016 roku 185 umów na łączną kwotę 152,8 mln zł. Od początku programu do dnia 31 grudnia 2016r. inwestorzy zakończyli i rozliczyli 881 przedsięwzięć, w wyniku czego powstało 13 171 lokali oraz 948 miejsc w noclegowniach i domach dla bezdomnych, z czego w 2016 roku rozliczono łącznie 127 przedsięwzięć, w wyniku których utworzono 1 411 lokali i 31 miejsc noclegowych.

Mieszkanie dla Młodych (MdM)

Działania związane z obsługą rządowego programu pomocy państwa w nabyciu pierwszego mieszkania przez młodych ludzi w okresie 2016 roku polegały na prowadzeniu ewidencji nabywców oraz dzieci nabywców, spełniających wymagania ustawowe do korzystania ze wsparcia finansowego, przekazywaniu kwot dofinansowania wkładu własnego/spłaty części kredytu, rozliczaniu z bankami kredytującymi przekazywanych środków oraz wykonywania przez BGK kontroli zgodności zastosowanego finansowego wsparcia z warunkami ustawy i umów zawartych przez BGK z bankami kredytującymi. Od początku programu do dnia 31 grudnia 2016r. z tytułu udzielonych kredytów z dofinansowaniem wkładu własnego BGK przekazał instytucjom kredytującym środki na finansowe wsparcie w łącznej wysokości 1 469,1 mln zł, z czego w 2016 roku 719,2 mln zł.

Program popierania budownictwa mieszkaniowego (SBC)

Zgodnie ze zmianami z 2011 roku do ustawy z dnia 26 października 1995r. o *niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego* (Dz. U. z 2013r. poz. 255) lokale mieszkalne w zasobach towarzystw budownictwa społecznego oraz spółdzielni mieszkaniowych, wybudowane przy wykorzystaniu kredytu udzielonego przez BGK, mogą być wyodrębnione na własność.

Spłaty przypadających na lokal mieszkalny części umorzeń kredytu oraz dochody z tytułu inwestowania przez BGK tych środków zasiliły FD w 2016 roku kwotą w wysokości 2,4 mln zł, zwiększając stan środków FD z tego tytułu do kwoty 8,4 mln zł. Zgodnie z Umową trójstronną (w sprawie określenia szczegółowych warunków stosowania dopłaty do

oprocentowania kredytu lub obligacji, o której mowa w art. 15c ust. 2 Ustawy o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego), zawartą 23 maja 2016r. pomiędzy BGK, Ministerstwem Infrastruktury i Budownictwa oraz Ministerstwem Finansów, środki zgromadzone w FD z tytułu spłaty części umorzeń kredytu zostały przekazane na wyodrębniony w FD rachunek dla obsługi programu popierania budownictwa mieszkaniowego (SBC).

Główne dane dotyczące działalności FD w 2016 roku przedstawiono w tabeli 29.

TABELA 29: Główne wielkości charakteryzujące działalność FD (w mln zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie		Zmiana do 2015	
	2015	2016	nominalna	%
Wielkości bilansowe:				
Suma bilansowa	349,7	407,5	57,8	16,5%
Dłużne papiery wartościowe (wg cen nabycia)	349,5	399,1	49,6	14,2%
Wynik finansowy i wielkości rzeczowe:				
Wynik finansowy	1,1	0,5	-0,6	-54,5%
Wpływy z tyt. zasileń ustawowych	978,1	1 223,9	245,8	25,1%
Wpłaty z tyt. Programu finansowego wsparcia rodzin w nabywaniu własnego mieszkania*	457,9	405,0	-52,9	-11,6%
Wpłaty z tyt. programu wsparcia budownictwa socjalnego	73,4	57,4	-16,0	-21,8%
Wpłaty z tyt. programu pomocy państwa w nabyciu pierwszego mieszkania przez młodych ludzi	535,7	719,2	183,5	34,3%

* dopłaty należne od stycznia do grudnia 2016 (grudzień płatny w styczniu 2017r.)

W 2016 roku FD został zasilony dotacją z budżetu państwa w wysokości 1 223,9 mln zł, w tym 383,5 mln zł z przeznaczeniem na program finansowego wsparcia rodzin i innych osób w nabywaniu własnego mieszkania (RnS), 136,9 mln zł z przeznaczeniem na program finansowego wsparcia budownictwa socjalnego (BS) oraz 703,5 mln zł przeznaczeniem na program pomocy państwa w nabyciu pierwszego mieszkania przez młodych ludzi (Mdm).

Bilans oraz rachunek zysków i strat

Suma bilansowa FD na 31 grudnia 2016r. wyniosła 407,5 mln zł i była o 57,8 mln zł wyższa od stanu na koniec 2015 roku. Wypracowany w 2016 roku wynik finansowy FD wyniósł 0,5 mln zł i był niższy o 0,6 mln zł od uzyskanego w 2015 roku.

6.4 FUNDUSZ POŻYCZEK I KREDYTÓW STUDENCKICH (FPIKS)

Podstawą prawną działania Funduszu Pożyczek i Kredytów Studenckich (FPIKS), funkcjonującego w strukturach BGK od 1 października 1998r., jest ustawa o pożyczkach i kredytach studenckich z 1998 roku. Ustawowym celem działalności Funduszu jest rozszerzenie dostępu do szkolnictwa wyższego poprzez system preferencyjnych kredytów studenckich w formie dopłat do oprocentowania kredytów oraz w formie częściowego lub całkowitego umorzenia kredytów. Z Funduszu wypłacane są także środki na spłatę kredytów objętych poręczeniem BGK, w przypadku braku prawnych możliwości dochodzenia roszczeń z tytułu realizowanego poręczenia kredytu.

Realizacja zadań Funduszu

W okresie funkcjonowania systemu kredytów studenckich z preferencyjnych kredytów skorzystało łącznie ponad 391 tysięcy studentów.

W 2016 roku Fundusz wypłacił 21,7 mln zł środków z tytułu dopłat do odsetek kredytów studenckich. Z umorzenia kredytu w całości lub części skorzystało 460 studentów, na łączną kwotę 1,7 mln zł.

W 2016 roku FPIKS został zasilony środkami z budżetu w kwocie 21,2 mln zł, tj. o 6,1 mln zł niższymi od kwoty zasilenia w 2015 roku. Powodem niższego zasilenia były niższe dopłaty spowodowane mniejszą liczbą udzielonych kredytów niż planowano. Dotacja w tej wysokości wystarczyła na bieżącą i terminową realizację dopłat w 2016 roku, a środki niewykorzystane w roku 2016 zostały zwrócone do MNiSW w dniu 30.01.2017r. w kwocie 0,3 mln zł.

Główne dane dotyczące działalności FPIKS przedstawiono w tabeli 30.

TABELA 30: Główne wielkości charakteryzujące działalność FPIKS (w mln zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie		Zmiana do 2015	
	2015	2016	nominalna	%
Wielkości bilansowe:				
Suma bilansowa	3,1	0,4	-2,7	-87,1%
Dłużne papiery wartościowe (wg cen nabycia)	3,1	0,0	-3,1	-100,0%
Wynik finansowy i wielkości rzeczowe:				
Wynik finansowy	-0,5	-0,5	0,0	0,0%
Wpływy z tyt. zasileń budżetowych	27,3	21,2	-6,1	-22,3%
Wypłaty środków z Funduszu:	29,1	23,4	-5,7	-19,6%
Dopłaty do odsetek kredytów studenckich	27,0	21,7	-5,3	-19,7%
Dopłaty do umorzeń kredytów studenckich	2,2	1,7	-0,5	-23,1%

Bilans oraz rachunek zysków i strat

W 2016 roku suma bilansowa FPIKS wyniosła 0,4 mln zł i była niższa o 2,7 mln zł niż w 2015 roku.

Wynik finansowy 2016 roku zamknął się stratą na poziomie roku 2015, czyli -0,5 mln zł.

6.5 FUNDUSZ TERMOMODERNIZACJI I REMONTÓW (FTiR)

Celem Funduszu Termomodernizacji i Remontów jest pomoc finansowa państwa w postaci premii termomodernizacyjnej i premii remontowej dla inwestorów realizujących przedsięwzięcia termomodernizacyjne i remontowe umożliwiające oszczędność zużycia energii przeznaczonej na potrzeby komunalno-bytowe z wykorzystaniem kredytów zaciąganych w bankach komercyjnych, a także pomoc w formie premii kompensacyjnej stanowiącej częściową rekompensatę dla właścicieli lokali objętych czynszem regulowanym w latach 1994-2005.

Premie termomodernizacyjne i remontowe przyznawane są na podstawie zweryfikowanych audytów energetycznych i remontowych, wypłacane są po zakończeniu realizacji inwestycji i przeznaczone są na spłatę części kredytu zaciągniętego odpowiednio na przedsięwzięcie termomodernizacyjne i remontowe.

Realizacja zadań Funduszu

W 2016 roku BGK współpracował z 12 bankami kredytującymi przy udzielaniu premii termomodernizacyjnej, premii remontowej oraz premii kompensacyjnej.

W 2016 roku wpłynęło 2 811 nowych wniosków o premię termomodernizacyjną, remontową i kompensacyjną. Przyznano 2 630 premii na łączną kwotę 152,3 mln zł. Wydano 2 787 decyzji o wypłacie premii na łączną kwotę 147,9 mln zł.

Kwota zobowiązań z tytułu przyznanych, a niewypłaconych premii termomodernizacyjnych, remontowych i kompensacyjnych na koniec 2016 roku wyniosła 171 mln zł.

Główne wielkości charakteryzujące FTiR w 2016 roku przedstawiono w tabeli 31.

TABELA 31: Główne wielkości charakteryzujące działalność FTiR (w mln zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie		Zmiana do 2015	
	2015	2016	nominalna	%
Wielkości bilansowe:				
Suma bilansowa	413,5	318,1	-95,4	-23,1%
Dłużne papiery wartościowe wg cen nabycia	411,7	316,1	-95,6	-23,2%
Wynik finansowy i wielkości rzeczowe:				
Wynik finansowy	3,9	2,3	-1,6	-41,0%
Wpływy z tyt. zasileń ustawowych	120,0	50,0	-70,0	-58,3%
Liczba przyznanych premii (szt.)	3 160	2 630	-530	-16,8%
Liczba wypłaconych premii (szt.)	2 830	2 787	-43	-1,5%
Kwota przyznanych premii	178,2	152,3	-25,9	-14,5%
Kwota wypłaconych premii	148,9	147,9	-1,0	-0,7%

W 2016 roku Fundusz otrzymał zasilenie z budżetu w wysokości 50,0 mln zł.

Bilans oraz rachunek zysków i strat

W stosunku do stanu z końca 2015 roku suma bilansowa FTiR na koniec 2016 roku była niższa o 95,4 mln zł i ukształtowała się na poziomie 318,1 mln zł.

Wynik finansowy Funduszu za 2016 rok ukształtował się na poziomie 2,3 mln zł i był to wynik niższy od osiągniętego na koniec 2015 roku o 1,6 mln zł.

6.6 FUNDUSZ WSPARCIA KREDYTOBIORCÓW (FWK)

Fundusz Wsparcia Kredytobiorców działa na podstawie ustawy o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy, z 9 października 2015r. (Dz. U. z 2015 poz. 1925).

Celem Funduszu jest zapewnienie zwrotnego wsparcia osobom, które znalazły się w trudnej sytuacji finansowej, a są zobowiązane do spłaty rat kredytu mieszkaniowego stanowiącego znaczne obciążenie budżetu gospodarstwa domowego. Środki Funduszu pochodzą z wpłat kredytodawców proporcjonalnie do wielkości posiadanego portfela kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych, których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 90 dni, zwrotów wsparcia oraz dochodów z tytułu inwestowania wolnych środków Funduszu. Początkowa wartość Funduszu wyniosła 598,7 mln zł. W 2016 roku BGK zawarł umowy z 43 kredytodawcami w sprawie realizacji ustawy.

Wsparcie przyznaje się w oparciu o umowę zawieraną między kredytodawcą a kredytobiorcą. Wysokość wsparcia udzielanego kredytobiorcy określona jest w złotych jako równowartość przewidywanych 18 miesięcznych rat kapitałowych i odsetkowych kredytu mieszkaniowego, z tym że jeżeli wysokość przewidywanej miesięcznej raty kapitałowej i odsetkowej jest wyższa niż 1 500 zł, do określenia wysokości wsparcia przyjmuje się kwotę 1 500 zł. Wsparcie to jest przekazywane zbiorczo w ratach miesięcznych na rachunek kredytodawcy.

W 2016 roku zarejestrowano 481 umów o udzieleniu wsparcia na łączną przyznaną kwotę wsparcia 10,7 mln zł. Na dzień 31 grudnia 2016r. wypłacono 2 466 rat wsparcia w kwocie 3,1 mln zł. Na wydatki Funduszu w 2016 roku składają się wypłaty wsparcia oraz wynagrodzenie prowizyjne.

Główne wielkości charakteryzujące FWK w 2016 roku przedstawiono w tabeli 32.

TABELA 32: Główne wielkości charakteryzujące działalność FWK (w mln zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie		Zmiana do 2015	
	2015	2016	nominalna	%
Wielkości bilansowe:				
Suma bilansowa	0,0	601,1	601,1	-
Dłużne papiery wartościowe (wg cen nabycia)	0,0	600,3	600,3	-
Wynik finansowy	-0,2	4,9	5,1	-
Wpływy z tyt. zasileń ustawowych	0,0	0,0	0,0	-
Wypłaty z tytułu wypłaty wsparcia	0,0	3,1	3,1	-

7. BGK W SPOŁECZEŃSTWIE

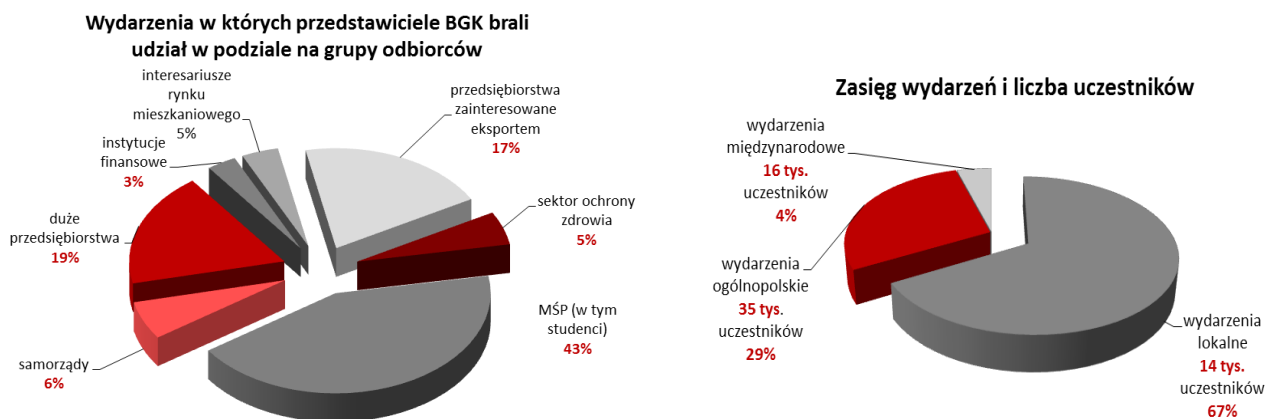
Bank Gospodarstwa Krajowego prowadzi szereg inicjatyw na rzecz rozwoju społecznego kraju. Do najważniejszych działań prospołecznych podejmowanych przez Bank w 2016 roku można zaliczyć:

- dzielenie się wiedzą i doświadczeniem BGK,
- wyrównywanie szans,
- budowa kapitału społecznego,
- propagowanie wolontariatu.

Dzielenie się wiedzą, doświadczeniem i kompetencjami pracowników BGK

BGK będąc jedynym bankiem rozwoju w Polsce gromadzi unikalną wiedzę i doświadczenie związane z prowadzoną działalnością. W 2016 roku przedstawiciele Banku zabrali głos podczas ponad 150 wydarzeń, których uczestnikami były kluczowe grupy odbiorców: prywatne przedsiębiorstwa, samorządy czy osoby chcące rozpocząć działalność gospodarczą. Ponadto eksperci BGK angażowali się również w uczestnictwo w obradach jury dwóch konkursów: „Top inwestycje komunalne” (PTWP) oraz „Najlepsze Przedsiębiorstwo Społeczne Roku im. Jacka Kuronia” (Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych FISE).

Rys. 7

Zaangażowanie społeczne BGK

Programy zaangażowania społecznego są realizowane przez **Fundację BGK**. Strategiczne obszary działań fundacji w latach 2014-2016 to wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, budowanie kapitału społecznego i edukacja obywatelska oraz popularyzacja idei wolontariatu.

W 2016 roku Bank przeznaczył na działania statutowe Fundacji BGK darowiznę w wysokości 2 mln zł.

Wyrównywanie szans edukacyjnych

Fundacja BGK w ramach konkursu grantowego „Na dobry początek!” wspiera projekty edukacyjne skierowane do dzieci w wieku 2-8 lat mieszkających na terenach wiejskich i w miejscowościach do 20 tysięcy mieszkańców. W ósmej edycji konkursu (2015/2016) zrealizowano 50 projektów edukacyjnych z udziałem 2 990 dzieci. W dziewiątej edycji konkursu (2016/2017) Fundacja BGK nagrodziła 60 projektów. Dofinansowanie w wysokości ponad 500 tys. zł otrzymały biblioteki, instytucje kultury oraz lokalne organizacje pozarządowe. 45 przedstawicieli grantobiorców wzięło udział w warsztatach poświęconych integracyjnym metodom pracy z grupą i działaniom animacyjnym inspirowanym pedagogiką zabawy.

W 2016 roku Fundacja BGK ufundowała stypendia dla 30 studentów pierwszego roku studiów. Program Stypendiów Pomostowych skierowany jest do ambitnych i zdolnych maturzystów z małych miejscowości, pochodzących z niezamożnych rodzin, którzy chcą kontynuować naukę na uczelniach.

Budowa kapitału społecznego i edukacja obywatelska

W programie edukacji obywatelskiej „Młody Obywatel”, realizowanym od 2010 roku przez Fundację BGK i Centrum Edukacji Obywatelskiej, młodzi ludzie uczą się pracy zespołowej i prowadzą działania na rzecz swoich społeczności lokalnych. W roku szkolnym 2015/2016 pod hasłem „Młody Obywatel na sportowo” grupy młodzieżowe organizowały charytatywne wydarzenia sportowe z udziałem społeczności lokalnej („Ruch z sensem”), dokumentowały dawne gry i zabawy oraz przeprowadzały lokalne rozgrywki („Kronika sportowa”) lub debaty z udziałem władz lokalnych i społeczności na temat sportowego rozwoju okolicy i jej mieszkańców („Sztafeta dyskusji”). W 9 edycji programu (w roku szkolnym 2016/2017) grupy projektowe miały do wyboru trzy ścieżki tematyczne: „Reportaż po sąsiedzku”, którego celem jest poznanie sąsiadów i przedstawienie zebranych informacji w interesującej formie szerszej publiczności; „Urząd od podszewki” - zapoznanie się z funkcjonowaniem dowolnej instytucji w danej miejscowości i przybliżenie zasad jej funkcjonowania innym mieszkańcom oraz „Przyszłość na warsztacie” - przeprowadzenie dyskusji nad wizją swojej okolicy za 5, 10, 15 lat. W dotychczasowych edycjach programu „Młody Obywatel” uczestniczyło 1 250 szkół, 1 700 nauczycieli i około 14 tysięcy uczniów.

Dzięki współpracy Fundacji BGK z Fundacją Rozwoju Wolontariatu zrealizowano trzecią edycję programu „Mała ojczyzna – wspólna sprawa”, mającego na celu przygotowanie młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej z małych miejscowości do świadomego i aktywnego udziału w życiu społecznym. W 2016 roku 185 studentów – wolontariuszy przeprowadziło 58 warsztatów edukacyjnych i gier terenowych dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z 9 województw. Odbiorcami działań było 2 000 osób.

Fundacja BGK wspólnie z Fundacją Ashoka Innowatorzy dla Dobra Publicznego w latach 2015-2016 prowadziła program „Szkoły z mocą zmieniania świata”, mający na celu upowszechnienie wartościowych, praktycznych rozwiązań wypracowanych w szkołach, które doceniają rolę umiejętności społecznych w procesie edukacji. W 2016 roku wybrano 6 takich szkół z Polski: Szkoła Podstawowa w Konarach (woj. małopolskie), Zespół Szkół w Radowie Małym (woj. zachodniopomorskie), Montessori Mountain School w Przyłękowie (woj. śląskie), Gimnazjum nr 1 w Gdyni (woj. pomorskie), Szkoła Podstawowa nr 4 w Ełku (woj. warmińsko-mazurskie) i Zespół Szkół No Bell w Konstancinie (woj. mazowieckie). W marcu 2016 roku zorganizowano ogólnopolską konferencję „EDUcamp z mocą zmieniania świata”.

Fundacja BGK była partnerem strategicznym organizowanego przez Fundację Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych Konkursu na Najlepsze Przedsiębiorstwo Społeczne Roku, fundując nagrodę w kategorii „Pomysł na Rozwój”. Została ona przyznana Spółdzielni Socjalnej Dalba z Pucka i prowadzonemu przez nią Browarowi Spółdzielczemu.

Wolontariat pracowniczy

BGK umożliwia swoim pracownikom udział w programach wolontariatu, zachęcając ich do wykorzystywania kompetencji zawodowych, organizując akcje charytatywne i udzielając granty na projekty zgłaszane przez pracowników. W ósmej edycji programu „Wolontariat jest super!” dofinansowano 33 projekty społeczne, w których uczestniczyło łącznie 406 wolontariuszy, w tym 162 pracowników i 24 przedstawiciele interesariuszy Grupy BGK. Dzięki zaangażowaniu wolontariuszy pomoc trafiła do około 5 tysięcy odbiorców.

Pracownicy BGK prowadzili lekcje o finansach dla młodzieży w szkołach uczestniczących w programie „Młody Obywatel”, przekazując swoją wiedzę na temat specyfiki działania banków oraz ucząc młodych ludzi świadomego podejmowania decyzji przy wyborze produktów bankowych. W 2016 roku opracowano także materiały edukacyjne i przeprowadzono zajęcia nt. finansów gminy. łącznie przeprowadzono ponad 100 godzin lekcyjnych zajęć dla młodzieży. Bankowcy dla Edukacji Finansowej Młodzieży BAKCYL to wspólny projekt polskiego sektora bankowego, którego organizatorem jest Warszawski Instytut Bankowości. W 2016 roku wolontariusze BGK przeprowadzili 50 godzin lekcyjnych zajęć dla młodzieży w ramach projektu BAKCYL.

Wolontariusze z BGK uczestniczyli w pracach zespołu ekspertów ekonomicznych w konkursie na Najlepsze Przedsiębiorstwo Społeczne Roku, zorganizowali także 2 spotkania dla podopiecznych kliniki pediatrii w Wojskowym Instytucie Medycznym.

8. UJAWNIEŃ WYMAGANE PRAWEM BANKOWYM PODLEGAJĄCE BADANIU PRZEZ BIEGŁEGO REWIDENTA

Realizując wymogi zawarte w art. 111a Ustawy Prawo Bankowe, BGK informuje, że:

- Bank Gospodarstwa Krajowego działa wyłącznie na terenie Rzeczypospolitej Polskiej jako jedyny bank państwowy,
- Bank nie działa w holdingu podlegającym skonsolidowanemu nadzorowi,
- w 2016 roku Bank osiągnął zgodnie ze sprawozdaniem finansowym obrót w wysokości 1 711,2 mln zł (liczony jako suma przychodów odsetkowych, prowizyjnych, przychodów z akcji i udziałów, wyniku z operacji finansowych oraz wyniku z wymiany), zysk brutto w wysokości 353,1 mln zł, podatek dochodowy wyniósł 3,9 mln zł,
- zatrudnienie w Banku na koniec grudnia 2016 roku wyniosło 1 335 etatów,
- Bank nie otrzymał finansowego wsparcia pochodzącego ze środków publicznych na podstawie ustawy z dnia 12 lutego 2009r. o udzielaniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym (Dz. U. z 2016r. poz. 1436).

Powyższe dane zostały zbadane przez biegłego rewidenta.

9. OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ZASAD ŁADU KORPORACYJNEGO

9.1 ZASADY OGÓLNE

Bank Gospodarstwa Krajowego w ramach ładu korporacyjnego stosuje obowiązujące od 1 stycznia 2015r., wydane przez Komisję Nadzoru Finansowego „Zasady ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych”, poprzez zaimplementowanie ich w „Zasadach Ładu Korporacyjnego Banku Gospodarstwa Krajowego” oraz innych wewnętrznych aktach normatywnych. Ponadto, ramy ładu korporacyjnego Banku określają również zewnętrzne akty prawne:

- ustawa z dnia 14 marca 2003r. o Banku Gospodarstwa Krajowego (Dz. U. z 2016r., poz. 1787, z późn. zm.),
- statut Banku Gospodarstwa Krajowego, stanowiący załącznik do rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 16 września 2016r. w sprawie nadania statutu Bankowi Gospodarstwa Krajowego (Dz. U. z 2016r., poz.1527),
- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997r. - Prawo bankowe (Dz. U. z 2016r., poz. 1988, z późn. zm.),
- uchwała nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011r. w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku (Dz. Urz. KNF Nr 11, poz. 42),
- uchwała nr 385/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008r. w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłszaniu (Dz. Urz. KNF Nr 8, poz. 39, z późn. zm.).

Przyjmując Zasady KNF, Bank miał na względzie formę prawną jako banku państwowego, którego jedynym właścicielem jest Skarb Państwa, oraz specyfikę Banku Gospodarstwa Krajowego:

- brak Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy oraz brak kandydatów powoływanych spośród udziałowców mniejszościowych,
- dodatkowa działalność członków organu zarządzającego i nadzorującego określona odrębnymi przepisami prawa,
- brak w ofercie banku działalności dotyczącej zarządzania aktywami na ryzyko klienta.

„Zasady Ładu Korporacyjnego Banku Gospodarstwa Krajowego” uchwalane są przez Zarząd, a następnie zatwierdzone przez Radę Nadzorczą. Bank publikuje „Zasady Ładu Korporacyjnego Banku Gospodarstwa Krajowego” na stronie internetowej Banku pod adresem: www.bgk.pl.

9.2 ZADANIA, ZAKRES DZIAŁALNOŚCI ORAZ ORGANIZACJA BANKU

Ustawa o Banku Gospodarstwa Krajowego określa zadania, zakres działalności oraz organizację Banku. Do podstawowych celów działalności Banku, w zakresie określonym ustawą o BGK oraz odrębnymi przepisami, należy wspieranie polityki gospodarczej Rady Ministrów, rządowych programów społeczno-gospodarczych oraz programów samorządności lokalnej i rozwoju regionalnego, obejmujących w szczególności projekty:

- realizowane z wykorzystaniem środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej oraz międzynarodowych instytucji finansowych w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. - Prawo bankowe,
- infrastrukturalne,
- związane z rozwojem sektora małych i średnich przedsiębiorstw - w tym realizowane z wykorzystaniem środków publicznych.

Do zadań BGK należy:

- wykonywanie czynności określonych ustawą z dnia 29 sierpnia 1997r. - Prawo bankowe,
- obsługa funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych BGK na podstawie odrębnych ustaw,
- obsługa transakcji eksportowych z zastosowaniem instrumentów wspierania eksportu oraz wspieranie eksportu polskich towarów i usług, zgodnie z odrębnymi przepisami lub w ramach realizacji programów rządowych,
- wykonywanie czynności dotyczących instytucji kredytowych zlikwidowanych lub uznanych za zlikwidowane na podstawie trzech aktów (dekretów) z 25 października 1948r.,
- prowadzenie - bezpośrednio lub pośrednio - działalności gwarancyjnej lub poręczeniowej w ramach realizacji programów rządowych lub w imieniu i na rachunek Skarbu Państwa na podstawie ustawy z dnia 8 maja 1997r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne, w szczególności dla sektora małych i średnich przedsiębiorstw,
- wydawanie oświadczeń mających moc dokumentu urzędowego, umożliwiających wykreślenie wpisów ujawnionych w działach III i IV ksiąg wieczystych lub zbiorach dokumentów, dokonanych na rzecz:
  - instytucji kredytowych zlikwidowanych lub uznanych za zlikwidowane na podstawie dekretów, o których powyżej mowa,
  - Skarbu Państwa z tytułu:
    - nabycia ziemi i inwentarza z Państwowego Funduszu Ziemi, utworzonego dekretem z dnia 6 września 1944r. o przeprowadzeniu reformy rolnej,
    - udzielonych w latach 1945-1990 kredytów i pożyczek na rozbiórkę i naprawę, wykończenie budowy, nadbudowę, remont i odbudowę budynków, na sprzedaż gruntów pod zabudowę oraz na sprzedaż przez państwo domów jednorodzinnych i wielorodzinnych,
    - Skarbu Państwa lub podmiotów, których następcą jest Skarb Państwa, dokonanych przed dniem 1 września 1939r.,
- wspieranie rozwoju budownictwa mieszkaniowego, w szczególności budownictwa mającego na celu budowę lokali mieszkalnych na wynajem, zgodnie z odrębnymi przepisami lub w ramach realizacji rządowych programów.

Bank może również pełnić rolę podmiotu wdrażającego instrument finansowy lub fundusz funduszy, o których mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013r. ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320).

Statut Banku nadaje, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw gospodarki. Statut Banku określa, w szczególności, organizację wewnętrzną i szczegółowy zakres czynności wykonywanych przez Bank, szczegółowy zakres działania Rady Nadzorczej i Zarządu oraz fundusze własne Banku i zasady prowadzenia gospodarki finansowej.

Ustawa o Banku Gospodarstwa Krajowego oraz statut Banku zapewniają podział kompetencji pomiędzy Radą Nadzorczą - organem nadzorczym, a Zarządem - organem zarządzającym Bankiem.

Jeżeli przepisy prawa nie stanowią inaczej, do działalności BGK stosuje się przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. - Prawo bankowe.

9.3 SKŁAD I ZASADY DZIAŁANIA ORGANÓW BANKU I KOMITETÓW, SPOSÓB REPREZENTACJI ORAZ UPRAWNIENIA PREZESA ZARZĄDU

Organami Banku są Rada Nadzorcza i Zarząd.

Sposób reprezentacji Banku określa ustawa o BGK oraz statut Banku, zgodnie z którymi do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych Banku uprawnieni są:

- dwaj członkowie Zarządu działający łącznie,
- pełnomocnicy – w zakresie otrzymanych pełnomocnictw, działający samodzielnie lub łącznie z innym pełnomocnikiem lub członkiem Zarządu.

RADA NADZORCZA

Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością Banku we wszystkich dziedzinach jego działalności. Kadencja Rady Nadzorczej trwa 4 lata. W dniu 1 września 2016r. rozpoczęła się IX kadencja Rady Nadzorczej.

Na dzień 31 grudnia 2016r. Rada Nadzorcza składała się z 12 członków, w tym przewodniczącego, powoływanych spośród osób posiadających odpowiednie kwalifikacje. Przewodniczącego Rady Nadzorczej powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki. Pozostałych członków Rady Nadzorczej powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek właściwych ministrów. Członek Rady Nadzorczej nie może być członkiem Zarządu. W skład Rady Nadzorczej wchodzi:

- trzech przedstawicieli ministra właściwego do spraw gospodarki,
- dwaj przedstawiciele ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego,
- przedstawiciel ministra właściwego do spraw instytucji finansowych,
- przedstawiciel ministra właściwego do spraw finansów publicznych,
- przedstawiciel ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa,
- przedstawiciel ministra właściwego do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa,
- przedstawiciel ministra właściwego do spraw transportu,
- przedstawiciel ministra właściwego do spraw energii.

Aktualny skład osobowy RN publikowany jest na stronie internetowej pod adresem: www.bgk.pl.

Posiedzenia RN odbywają się w miarę potrzeby, jednak nie rzadziej niż raz na kwartał.

RN podejmuje uchwały bezwzględną większością głosów przy obecności na posiedzeniu co najmniej połowy jej członków, w tym przewodniczącego lub członka RN pełniącego stale funkcję zastępcy przewodniczącego.

Uchwały Rady Nadzorczej są przekazywane Zarządowi do wykonania lub do wiadomości.

Na dzień 31 grudnia 2016r. skład Rady Nadzorczej był następujący:

- Paweł Borys, Przewodniczący,
- Witold Słowik, Zastępca Przewodniczącego,
- Michał Łukasz Kamiński, Sekretarz,
- Artur Adamski, Członek,
- Joanna Bęza - Bojanowska, Członek,
- Jadwiga Lesisz, Członek,
- Wojciech Kowalczyk, Członek,
- Jarosław Nowacki, Członek,
- Jan Filip Staniłko, Członek,
- Jerzy Szmit, Członek,
- Adam Węgrzyn, Członek,
- Robert Zima, Członek.

Skład Rady Nadzorczej Banku z informacją o okresie pełnienia funkcji oraz wynagrodzenia jej członków w 2016 roku przedstawiono w tabeli 33.

TABELA 33: Rada Nadzorcza BGK w 2016r.

Imię i nazwisko	Okres pełnienia funkcji w Radzie	Funkcja w Radzie	wynagrodzenie* w zł
Leszek Skiba	18.01.2016 - 31.08.2016	Przewodniczący	0
Bogdan Klimaszewski	01.01.2016 - 02.03.2016	Zastępca Przewodniczącego	8 699
Grażyna Grzyb	01.01.2016 - 31.08.2016	Sekretarz	34 243
Joanna Bęza-Bojanowska	01.01.2016 - 31.12.2016	Członek	60 091
Paweł Olszewski	01.01.2016 - 18.01.2016	Członek	0
Ryszard Pazura	01.01.2016 - 31.08.2016	Członek	34 243
Mirosław Pietrewicz	01.01.2016 - 31.08.2016	Członek	34 243
Jadwiga Romaszko	01.01.2016 - 31.08.2016	Członek	34 243
Tomasz Szałwiński	01.01.2016 - 31.08.2016	Członek	34 243
Agnieszka Szczepaniak	01.01.2016 - 31.08.2016	Członek	34 243
Piotr Koziński	18.01.2016 - 31.08.2016	Członek	31 896
Jerzy Szmit	18.01.2016 - 31.12.2016	Członek	0
Robert Zima	02.03.2016 - 31.08.2016	Zastępca Przewodniczącego	25 544
	01.09.2016 - 31.12.2016	Członek	24 841
Paweł Borys	01.09.2016 - 31.12.2016	Przewodniczący	25 848
Witold Słowik	01.09.2016 - 31.12.2016	Zastępca Przewodniczącego	0
Michał Łukasz Kamiński	01.09.2016 - 31.12.2016	Sekretarz	25 848
Artur Adamski	01.09.2016 - 31.12.2016	Członek	24 841
Wojciech Kowalczyk	01.09.2016 - 31.12.2016	Członek	0
Jadwiga Lesisz	01.09.2016 - 31.12.2016	Członek	24 841
Jarosław Nowacki	01.09.2016 - 31.12.2016	Członek	24 841
Jan Filip Staniłko	01.09.2016 - 31.12.2016	Członek	24 841
Adam Węgrzyn	01.09.2016 - 31.12.2016	Członek	24 841
RAZEM			532 429

* brak wynagrodzenia związany jest z pełnieniem funkcji Sekretarza bądź Podsekretarza Stanu

W dniu 18 stycznia 2016r. Minister Finansów powołał na Przewodniczącego RN Leszka Skibę, a na członków RN Piotra Kozińskiego i Jerzego Szmita oraz odwołał Pawła Olszewskiego. W dniu 2 marca 2016r. Minister Finansów dokonał zmian odwołując Bogdana Klimaszewskiego oraz powołując na członka RN Roberta Zimę. W dniu 21 marca 2016r. Rada Nadzorcza dokonała wyboru osoby pełniącej stale funkcję zastępcy przewodniczącego Rady Nadzorczej Roberta Zimę.

Po zmianie przepisów regulujących zasady funkcjonowania Rady Nadzorczej Prezes Rady Ministrów Beata Szydło z dniem 1 września 2016r. powołała na IX kadencję Rady Nadzorczej: Pawła Borysa – na Przewodniczącego Rady Nadzorczej, do pełnienia funkcji członków Rady Nadzorczej: Artura Adamskiego, Roberta Zimę, Joannę Bęzę-Bojanowską, Michała Łukasza Kamińskiego, Wojciecha Kowalczyka, Jadwigę Lesisz, Jarosława Nowackiego, Witolda Słowika, Jana Filipa Staniłko, Jerzego Szmita i Adama Węgrzyna. W dniu 20 września 2016r. Rada Nadzorcza ukonstytuowała się: Zastępcą Przewodniczącego Rady został Witold Słowik, a sekretarzem Rady Nadzorczej Michał Łukasz Kamiński.

W dniu 30 grudnia 2016r. w Dzienniku Ustaw opublikowana została Ustawa z dnia 16 grudnia 2016r. - Przepisy wprowadzające ustawę o zasadach zarządzania mieniem państwowym. Przedmiotowy akt prawny zmniejszył liczbę członków Rady Nadzorczej BGK z 12 do 11 członków z dniem 1 stycznia 2017r.

Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej BGK

Członkowie Rady Nadzorczej w Banku Gospodarstwa Krajowego są wynagradzani zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 5 ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami (Dz. U. z 2016r. poz.1202) oraz Oświadczeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 14 października 2016r. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń Członków Rady Nadzorczej Banku Gospodarstwa Krajowego.

ZARZĄD

Podstawy i zakres działania Zarządu określa ustawa o BGK, statut BGK, ustawa Prawo bankowe oraz regulamin Zarządu BGK zatwierdzony uchwałą Rady Nadzorczej. Do zadań Zarządu należą wszystkie sprawy związane z kierowaniem Bankiem, z wyjątkiem zadań zastrzeżonych dla Rady Nadzorczej i prezesa Zarządu. Kadencja Zarządu trwa 5 lat.

Zarząd składa się z 6 członków, w tym prezesa, pierwszego wiceprezesa i wiceprezesa. Aktualny skład osobowy Zarządu publikowany jest na stronie internetowej BGK pod adresem: www.bgk.pl.

Powołanie prezesa Zarządu i jednego członka Zarządu następuje za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego. Przepisy art. 22a ust. 2 i art. 22b ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. - Prawo bankowe stosuje się odpowiednio.

Posiedzenia Zarządu, zgodnie z Regulaminem Zarządu, zwoływane są co najmniej raz w miesiącu.

Prezes Zarządu reprezentuje Bank na zewnątrz, przewodniczy obradom Zarządu, organizuje działalność Banku, a także zapewnia wykonywanie uchwał Zarządu. Prezes Zarządu jest przełożonym wszystkich pracowników Banku.

Kompetencje pierwszego wiceprezesa i wiceprezesa oraz członków zarządu wynikają z ustawy o BGK:

- pierwszego wiceprezesa Zarządu - należą sprawy z zakresu funkcjonowania rynku finansowego;
- wiceprezesa Zarządu - należą sprawy z zakresu rozwoju infrastruktury transportu;
- członka Zarządu powołanego na wniosek ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego - należą sprawy z zakresu polityki regionalnej i rozwoju regionów;
- członka Zarządu powołanego na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki - należą sprawy z zakresu wspierania gospodarki;
- członka Zarządu powołanego na wniosek ministra właściwego do spraw finansów publicznych - należą sprawy z zakresu realizacji dochodów i wydatków budżetu państwa.

Na dzień 31 grudnia 2016r. Zarząd BGK działał w sześciuosobowym składzie:

- Beata Daszyńska-Muzyczka, Prezes Zarządu,
- Paweł Nierada, Pierwszy Wiceprezes Zarządu,
- Włodzimierz Kocon, Wiceprezes Zarządu,
- Przemysław Cieszyński, Członek Zarządu,
- Wojciech Hann, Członek Zarządu,
- Radosław Kwiecień, Członek Zarządu.

W dniu 3 marca 2016r. Minister Finansów odwołał prezesa Zarządu Dariusza Kacprzyka z dniem 7 marca 2016r. Na posiedzeniu 3 marca 2016r. Rada Nadzorcza BGK powierzyła pełnienie obowiązków prezesa Zarządu BGK Mirosławowi Pankowi z dniem 8 marca 2016r. Jednocześnie odwołała z dniem 3 marca 2016r. Radosława Stępnia z funkcji Wiceprezesa – Pierwszego Zastępcy Prezesa oraz Andrzeja Ladko z funkcji Wiceprezesa Zarządu z dniem 9 marca 2016r. W dniu 21 marca 2016r. Rada Nadzorcza podjęła uchwałę w sprawie powołania Włodzimierza Kocona na stanowisko Wiceprezesa-Pierwszego Zastępcy Prezesa Zarządu z dniem 23 marca 2016r. W dniu 17 sierpnia 2016r. Wiceprezes Zarządu Adam Świrski złożył rezygnację z pełnionej funkcji z dniem 31 sierpnia 2016r.

Po zmianie przepisów regulujących zasady powoływania członków zarządu BGK, Prezes Rady Ministrów Beata Szydło powołała:

- z dniem 23 września 2016r. członków Zarządu: Pawła Nieradę na stanowisko Pierwszego Wiceprezesa Zarządu, Włodzimierza Kocona na stanowisko Wiceprezesa Zarządu, Wojciecha Hanna na stanowisko Członka Zarządu i Przemysława Cieszyńskiego na stanowisko Członka Zarządu. Akty powołania zostały odebrane przez członków Zarządu w dniu 27 września 2016r. i z tą datą rozpoczęła się nowa kadencja Zarządu,
- z dniem 15 listopada 2016r. Radosława Kwietnia na stanowisko Członka Zarządu. Akt powołania został odebrany przez Radosława Kwietnia w dniu 15 grudnia 2016r.
- z dniem 1 grudnia 2016r. Beatę Daszyńską-Muzyczkę na Prezesa Zarządu. Akt powołania został odebrany przez Beatę Daszyńską-Muzyczkę w dniu 9 grudnia 2016r.

Skład Zarządu Banku z okresem pełnienia funkcji przedstawiono w tabeli 34.

TABELA 34: Skład Zarządu BGK w 2016r.

Imię i nazwisko	Okres pełnienia funkcji w Zarządzie	Funkcja w Zarządzie
Dariusz Kacprzyk	01.01.2016 - 07.03.2016	Prezes Zarządu
Radosław Stępień	01.01.2016 - 03.03.2016	Wiceprezes - Pierwszy Zastępca Prezesa Zarządu
Włodzimierz Kocon	23.03.2016 - 26.09.2016	Wiceprezes - Pierwszy Zastępca Prezesa Zarządu
	27.09.2016 - 31.12.2016	Wiceprezes Zarządu
Andrzej Ladko	01.01.2016 - 09.03.2016	Wiceprezes Zarządu
Piotr Puczyński	01.01.2016 - 26.09.2016	Wiceprezes Zarządu
Jerzy Jacek Szugajew	01.01.2016 - 26.09.2016	Wiceprezes Zarządu
Adam Świrski	01.01.2016 - 31.08.2016	Wiceprezes Zarządu
Mirosław Panek	08.03.2016 - 26.09.2016	p.o. Prezesa Zarządu
Paweł Nierada	27.09.2016 - 31.12.2016	Pierwszy Wiceprezes Zarządu
Wojciech Hann	27.09.2016 - 31.12.2016	Członek Zarządu
Przemysław Cieszyński	27.09.2016 - 31.12.2016	Członek Zarządu
Beata Daszyńska-Muzyczka	09.12.2016 - 31.12.2016	Prezes Zarządu
Radosław Kwiecień	15.12.2016 - 31.12.2016	Członek Zarządu
RAZEM		

Wynagrodzenie członków Zarządu BGK

Członkowie Zarządu BGK wynagradzani są zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2016r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami (Dz. U. z 2016r. poz. 1202), Oświadczeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 14 października 2016r. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń Członków Zarządu Banku Gospodarstwa Krajowego oraz Regulaminem wynagradzania Członków Zarządu BGK, stanowiącym załącznik do uchwały Rady Nadzorczej nr 57/2016/IX z dnia 3 listopada 2016r.

Kształtowanie się wynagrodzeń członków Zarządu zaprezentowano w tabeli nr 35.

TABELA 35: Wynagrodzenia członków Zarządu BGK w 2016r. (w zł)

Nazwisko i imię	pełniona funkcja w 2016r.	Wynagrodzenie zasadnicze chorobowe, za niewykorzystany urlop	Nagroda roczna	Odprawy	świadczenia dodatkowe
Dariusz Kacprzyk	Prezes Zarządu	88 999		77 047	
Radosław Stępień	Wiceprezes - Pierwszy Zastępca Prezesa Zarządu	54 867	62 182	77 047	9 144
Włodzimierz Kocon	Wiceprezes - Pierwszy Zastępca Prezesa Zarządu	161 098			
	Wiceprezes Zarządu	108 670			
Andrzej Ladko	Wiceprezes Zarządu	92 557	62 182	77 047	
Piotr Puczyński	Wiceprezes Zarządu	243 538			27 000
Jerzy Jacek Szugajew	Wiceprezes Zarządu	225 738			25 682
Adam Świrski	Wiceprezes Zarządu	207 849	62 182		20 883
Mirosław Panek	p.o. Prezesa Zarządu	183 890		77 047	22 632
Paweł Nierada	Pierwszy Wiceprezes Zarządu	112 258			
Wojciech Hann	Członek Zarządu	112 258			
Przemysław Cieszyński	Członek Zarządu	112 258			
Beata Daszyńska-Muzyczka	Prezes Zarządu	0			
Radosław Kwiecień	Członek Zarządu	0			
Razem		1 703 980	186 546	308 188	105 341

W Banku Gospodarstwa Krajowego zostały powołane przez Radę Nadzorczą oraz Zarząd Komitety, które pełnią funkcje kontrolne lub doradczo-opiniujące. Rada Nadzorcza ustanowiła:

- Komitet ds. Audytu,
- Komitet ds. Ryzyka,
- Komitet ds. Wynagrodzeń.

Zarząd w ramach swoich uprawnień powołał dwa komitety o charakterze obligatoryjnym: Komitet Finansowy Banku oraz Komitet Kredytowy Banku, a także dwa komitety zajmujące się określonymi dziedzinami działalności Banku tj. Komitet Ryzyka Operacyjnego oraz Komitet Zmian.

KOMITET DO SPRAW AUDYTU

Komitet do spraw Audytu powołany został uchwałą Rady Nadzorczej Banku; członkowie Komitetu powoływani są spośród członków Rady Nadzorczej. W skład Komitetu wchodzi od 3 do 5 członków.

Zadania Komitetu obejmują w szczególności:

- sprawowanie nadzoru nad organizacją komórki audytu wewnętrznego Banku,
- monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej, sprawozdawczości zarządczej i wykonywania czynności rewizji finansowej w Banku,
- monitorowanie obszaru systemów kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem w Banku.

Szczegółowy zakres i tryb działania Komitetu do spraw Audytu określa regulamin Komitetu do spraw Audytu, uchwalany przez Radę Nadzorczą.

KOMITET DO SPRAW RYZYKA

Komitet do spraw Ryzyka powołany został w grudniu 2015 roku uchwałą Rady Nadzorczej Banku; członkowie Komitetu powoływani są spośród członków Rady Nadzorczej. W skład Komitetu wchodzi od 3 do 5 członków.

Zadania Komitetu obejmują w szczególności:

- opiniowanie całościowej bieżącej i przyszłej gotowości Banku do podejmowania ryzyka,
- opiniowanie przedkładanych przez Zarząd informacji dotyczących realizacji polityk zarządzania poszczególnymi ryzykami składających się na strategię zarządzania ryzykiem,
- wspieranie Rady Nadzorczej w nadzorowaniu wdrażania strategii zarządzania ryzykiem w działalności Banku przez kadre kierowniczą wyższego szczebla Banku,
- okresowe analizowanie raportów dotyczących cen aktywów i pasywów w kontekście wieloletniego programu rozwoju Banku oraz modelu zarządzania ryzykiem.

KOMITET DO SPRAW WYNAGRODZEŃ

Komitet do spraw Wynagrodzeń powołany został uchwałą Rady Nadzorczej. Członkowie Komitetu powoływani są spośród członków Rady Nadzorczej. W skład Komitetu wchodzi 3 członków.

Zadania Komitetu obejmują w szczególności:

- monitorowanie i wydawanie opinii na temat polityki zmiennych składników wynagrodzeń oraz jej realizacji, w tym wysokości i rodzajów składników wynagrodzeń osób zajmujących w Banku stanowiska kierownicze,
- przygotowywanie zaleceń dla Zarządu w odniesieniu do wynagrodzeń osób zajmujących w Banku stanowiska kierownicze,
- opiniowanie i monitorowanie zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących w Banku stanowiska kierownicze związane z zarządzaniem ryzykiem oraz zachowaniem zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi.

KOMITET FINANSOWY BANKU

Komitet Finansowy Banku (KFB) jest obligatoryjnym, kolegialnym ciałem opiniodawczym i decyzyjnym, którego skład oraz zadania określa Zarząd w drodze uchwały. Komitet działa na podstawie Regulaminu uchwalanego przez Zarząd.

Podstawowym celem działalności KFB jest określanie bieżącej, średnio i długoterminowej polityki zarządzania aktywami i pasywami Banku mającej na celu optymalizację wyników oraz efektywną alokację kapitału Banku, przy uwzględnieniu adekwatnego poziomu ekspozycji na ryzyko bankowe oraz charakteru zadań realizowanych przez Bank w ramach

prowadzonej obsługi funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych Bankowi na podstawie odrębnych ustaw, bądź innych aktów prawnych.

Do podstawowych zadań Komitetu w szczególności należy:

- monitorowanie i zarządzanie poziomem ryzyka rynkowego i płynności Banku,
- monitorowanie ryzyka kredytowego (portfelowego) oraz monitorowanie i zarządzanie poziomem ryzyka rozliczeniowego i przedrocznicowego banków oraz firm ubezpieczeniowych,
- opiniowanie działań podejmowanych w zakresie zarządzania kapitałem,
- kształtowanie pożądanej struktury aktywów i pasywów Banku, w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu dochodowości przy optymalizacji poziomu ponoszonego ryzyka.

KOMITET KREDYTOWY BANKU

Komitet Kredytowy Banku jest obligatoryjnym, kolegiальnym ciałem opiniodawczym i decyzyjnym, którego skład oraz zadania określa Zarząd w drodze uchwały. Komitet działa na podstawie Regulaminu uchwalanego przez Zarząd.

Zakres działania Komitetu obejmuje działalność obciążoną ryzykiem kredytowym z obszaru działalności własnej i zleconej Bankowi. Zadania Komitetu obejmują w szczególności:

- podejmowanie decyzji w sprawie wniosków kredytowych oraz wniosków dotyczących czynności restrukturyzacyjnych, windykacyjnych i przejmowania składników majątkowych w zakresie kompetencji Komitetu,
- wyrażanie opinii kierunkowej w sprawie możliwości dalszego zaangażowania Banku w transakcję na zaproponowanych warunkach,
- rekomendowanie Zarządowi wniosków o podjęcie decyzji w sprawach zastrzeżonych do kompetencji Zarządu,
- dokonywanie kwartalnych przeglądów portfela kredytowego i podejmowanie decyzji w sprawie klasyfikacji i poziomu tworzonych rezerw celowych,
- dokonywanie kwartalnych przeglądów branż według PKD i podejmowanie decyzji w sprawie ich klasyfikacji do odpowiednich kategorii ryzyka inwestycyjnego, zgodnie z odrębnymi przepisami Banku,
- zatwierdzanie kryteriów klasyfikacji ekspozycji kredytowych do kategorii „pod obserwacją” ze względu na ryzyko regionu, państwa, branży, grupy klientów, grupy produktów,
- podejmowanie działań w zakresie zarządzania modelami ratingowymi, określonych w wewnętrznych aktach normatywnych Banku.

KOMITET RYZYKA OPERACYJNEGO BANKU

Komitet Ryzyka Operacyjnego Banku jest kolegiальnym ciałem opiniodawczym i decyzyjnym, którego skład oraz zadania określa Zarząd w drodze uchwały. Komitet działa na podstawie Regulaminu uchwalanego przez Zarząd.

Komitet został powołany w celu zapewnienia efektywnego zarządzania ryzykiem operacyjnym i ryzykiem braku zgodności. Komitet pełni funkcje opiniodawcze i decyzyjne, umożliwiając:

- Zarządowi – zarządzanie ryzykiem operacyjnym i ryzykiem braku zgodności poprzez między innymi kontrolę poziomu ryzyka operacyjnego i ryzyka braku zgodności,
- Radzie Nadzorczej – nadzór i ocenę skuteczności zarządzania ryzykiem operacyjnym i ryzykiem braku zgodności.

KOMITET ZMIAN BANKU

Komitet Zmian Banku jest kolegiальnym ciałem opiniodawczym i decyzyjnym, którego skład oraz zadania określa Zarząd w drodze uchwały. Komitet działa na podstawie regulaminu uchwalanego przez Zarząd.

Podstawowym celem działalności Komitetu jest zarządzanie portfelem przedsięwzięć (projektów, programów i inicjatyw), w ramach kompetencji przyznanych Komitetowi, w szczególności zapewnienie realizacji przedsięwzięć zgodnie z Wieloletnim Programem Rozwoju Banku Gospodarstwa Krajowego (zwanym dalej Strategią Banku).

Do zadań Komitetu Zmian Banku należy:

- zarządzanie portfelem przedsięwzięć w granicach kompetencji przyznanych Komitetowi,
- akceptacja, w powiązaniu z celami Strategii Banku, podstawowych zasad dotyczących produktów i usług bankowych, procesów, aplikacji i infrastruktury IT.

9.4 SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ, ZARZĄDZANIE RYZYKIEM I KAPITAŁEM STOSOWANE W BANKU, SPORZĄDZANIE SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH BANKU

SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

W Banku działa system kontroli wewnętrznej, którego celem jest zapewnienie skuteczności i efektywności działania Banku, wiarygodności sprawozdawczości finansowej, przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku oraz zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi.

System kontroli wewnętrznej w BGK jest zorganizowany w oparciu o koncepcję trzech linii obrony przed ryzykiem:

- funkcja kontroli, w tym procedury i mechanizmy kontroli wewnętrznej w postaci kontroli wstępnej, bieżącej i następnej,
- zasady zarządzania ryzykiem, w tym badanie zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi,
- audyt wewnętrzny.

Kontrola wewnętrzna w Banku regulowana jest postanowieniami Regulaminu kontroli wewnętrznej w BGK, który został przyjęty przez Zarząd, a następnie zatwierdzony przez Radę Nadzorczą. Regulamin został opracowany w oparciu o przepisy Prawa bankowego, ustawę o BGK, statut Banku, uchwałę 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego, a także w oparciu o międzynarodowe standardy i dobre praktyki.

Regulamin określa cele, zakres oraz zasady organizacji i sprawowania kontroli wewnętrznej w komórkach organizacyjnych centrali i oddziałach Banku, kontroli nad ryzykiem związanym z powierzaniem przedsiębiorcom wykonywania czynności bankowych i czynności związanych z działalnością bankową w BGK oraz nadzoru nad ryzykiem związanym z działalnością podmiotów zależnych.

W Banku funkcjonuje komórka audytu wewnętrznego, która zgodnie ze statutem Banku podlega bezpośrednio Prezesowi Zarządu. Jej zadaniem jest badanie i ocena, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz opiniowanie systemu zarządzania Bankiem, w tym skuteczności zarządzania ryzykiem związanym z działalnością Banku. Zgodnie z wymogami zewnętrznymi i najlepszymi praktykami, audytem jest objęta cała działalność Banku. Ocenie audytu podlega również funkcjonowanie podmiotów zależnych Banku. Komórka audytu wewnętrznego w Banku funkcjonuje zgodnie z międzynarodowymi standardami praktyki zawodowej audytu wewnętrznego, przygotowanymi przez Instytut Auditorów Wewnętrznych IIA, co jest potwierdzane cykliczną niezależną oceną zewnętrzną. W Banku, zgodnie z wymogami regulatora, funkcjonują mechanizmy zapewniające niezależność komórki audytu, w tym między innymi nadzór nad pracą komórki przez Komitet ds. Audytu, akceptacja przez Komitet ds. Audytu zmian na stanowisku dyrektora komórki audytu wewnętrznego, akceptacja planów i sprawozdań tej komórki przez Radę Nadzorczą, a także bezpośredni kontakt dyrektora audytu z przewodniczącym Komitetu ds. Audytu.

ZARZĄDZANIE RYZYKIEM I KAPITAŁEM

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest na podstawie wewnętrznych aktów normatywnych (przyjmujących postać polityk, zasad, instrukcji i procedur) dotyczących identyfikacji, pomiaru, monitorowania, kontroli, raportowania, limitowania i zabezpieczania ryzyka, w szczególności są to:

- Polityka zgodności Banku Gospodarstwa Krajowego, która zawiera podstawowe zasady działania pracowników Banku, podział obowiązków pomiędzy organami Banku i wyjaśnia główne procesy identyfikujące ryzyko braku zgodności umożliwiające zarządzanie ryzykiem braku zgodności na wszystkich szczeblach organizacji Banku,
- Polityka zarządzania ryzykiem płynności w BGK, która określa strategiczne ramy oraz zasady funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem płynności w Banku,

- Polityka zarządzania ryzykiem rynkowym w BGK, która określa strategiczne ramy oraz zasady funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem rynkowym w Banku,
- Polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym w BGK, która zawiera wytyczne dotyczące organizacji systemu zarządzania, stanowiąc podstawę dla określenia zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku,
- Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym w BGK, która określa podstawowe zasady funkcjonowania procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku Gospodarstwa Krajowego,
- Polityka zarządzania kapitałem w BGK, która określa zasady zarządzania kapitałem (funduszami własnymi) Banku, wraz z rolą organów Banku w tym procesie.

Zgodnie z art. 431 - 455 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz. U. UE L 176 z dnia 27 czerwca 2013r., s. 1, z późn. zm.) Bank publikuje informacje w zakresie zarządzania ryzykiem i adekwatności kapitałowej na stronie internetowej BGK pod adresem: www.bgk.pl w formie sprawozdania w zakresie zarządzania ryzykiem i adekwatności kapitałowej BGK (Filar III).

Bank posiada wprowadzoną przez Zarząd i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą procedurę dotyczącą procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego, zgodnie z którą przynajmniej raz w roku dokonywany jest przegląd procesu ICAAP. Raport z przeglądu procesu ICAAP jest przedstawiany Komitetowi Finansowemu Banku, który po pozytywnym zaopiniowaniu rekomenduje go Zarządowi do akceptacji. Zarząd przekazuje raport z przeglądu procesu ICAAP Radzie Nadzorczej. Najważniejsze elementy procesu ICAAP znajdują swoje odzwierciedlenie w strategicznym i operacyjnym zarządzaniu Bankiem. Schemat organizacyjny Banku zapewnia niezależność komórek organizacyjnych zawierających transakcje, rozliczających je oraz monitorujących i kontrolujących ryzyko. Rozdzielność funkcji występuje na poziomie członka Zarządu.

W Banku sprawowany jest nadzór nad ryzykiem związanym z działalnością podmiotów zależnych.

W centrali Banku funkcjonuje komórka ds. zgodności. Celem działania tej komórki jest zarządzanie ryzykiem braku zgodności prowadzonej działalności Banku z obowiązującym prawem, procedurami oraz normami etycznymi, w tym normami tworzonymi przez nadzór bankowy w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności. Prezes Zarządu bezpośrednio nadzoruje osobę kierującą komórką ds. zgodności - Compliance Officerem.

Istotne znaczenie w procesie zarządzania ryzykiem w Banku ma Rada Nadzorcza, która akceptuje politykę w obszarze różnych rodzajów ryzyk.

SPORZĄDZANIE SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH BANKU

Sprawozdanie finansowe Banku sporządzane jest zgodnie z zasadami rachunkowości określonymi w ustawie z dnia 29 września 1994r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013r. poz. 330 z późn. zm.) i wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi, postanowieniami statutu Banku oraz innymi powszechnie obowiązującymi przepisami prawa. Sprawozdanie finansowe Banku sporządzane jest pod nadzorem merytorycznym dyrektora zarządzającego odpowiadającego za finanse Banku, zaś dokument w ostatecznej treści, przyjęty uchwałą Zarządu, jest przedkładany Radzie Nadzorczej przez Zarząd do zatwierdzenia w terminie do 31 maja roku następnego po roku obrotowym, za który zostało ono sporządzone. Roczne sprawozdanie finansowe Banku podlega badaniu przez podmiot uprawniony do przeprowadzania badania sprawozdania finansowego Banku. Podmiot ten jest wybierany przez Radę Nadzorczą.

9.5 POZOSTAŁE ZASADY ŁADU KORPORACYJNEGO

Bank Gospodarstwa Krajowego w ramach ładu korporacyjnego stosuje obowiązujące od 1 stycznia 2015r., z zachowaniem zasady proporcjonalności, wydane przez Komisję Nadzoru Finansowego „Zasady ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych” (Zasady KNF) poprzez zaimplementowanie ich w „Zasadach Ładu Korporacyjnego Banku Gospodarstwa Krajowego” oraz innych wewnętrznych aktach normatywnych.

10. INFORMACJA O PODMIOCIE UPRAWNIONYM DO BADANIA SPRAWOZDAŃ

Szczegółowe informacje o dacie zawarcia umowy oraz o wynagrodzeniu podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań znajduje się w punkcie 1.15 sprawozdania finansowego Banku Gospodarstwa Krajowego za rok 2016.

11. REALIZACJA POLITYKI KADROWEJ W BGK

Stan zatrudnienia

Na dzień 31 grudnia 2016r. stan zatrudnienia w Banku był na poziomie 1 335 etatów. W stosunku do stanu z końca 2015 roku zatrudnienie było wyższe o 13 etatów (tj. o 1%).

Przyrost etatów wystąpił głównie w obszarach realizujących działalność zleconą, w tym z uwagi na rosnącą liczbę udzielanych gwarancji *de minimis* oraz w obszarze obsługi Funduszu Kredytu Technologicznego gdzie BGK została powierzona rola Instytucji Pośredniczącej dla Poddziałania 3.2.2 POIR Kredyt na innowacje technologiczne.

W kwietniu 2016 roku weszło w życie Zarządzenie Prezesa Zarządu nr 23/2016/DZK/PRA wprowadzające Proces oceny pracowników. Oceną objęci są wszyscy pracownicy Banku za wyjątkiem Zarządu oraz radców prawnych. Wprowadzenie oceny pracowniczej oznacza, że każdy pracownik ma wyznaczone indywidualne cele, które podlegają kwartalnemu monitoringowi oraz ocenie rocznej. Zgodnie z zapisami regulacji realizacja celów, oraz ocena postawy, zaangażowania i wkładu pracy zostały rozliczone do 31 stycznia 2017r. podczas rocznej rozmowy okresowej.

System wynagradzania

System wynagradzania w Banku składa się ze stałych i zmiennych elementów wynagrodzenia: wynagrodzenia zasadniczego oraz premii i nagród. Ponadto Bank oferuje pracownikom świadczenia dodatkowe, takie jak: opieka medyczna, Pracowniczy Program Emerytalny oraz dofinansowanie usług sportowo - rekreacyjnych.

Rozwój pracowników

Polityka rozwoju pracowników Banku w 2016 roku realizowana była w formie dużych projektów rozwojowych, szkoleń zamkniętych (zewnętrznych i wewnętrznych), otwartych, nauki języków obcych oraz studiów. Większość działań rozwojowo-szkoleniowych, w tym wszystkie projekty rozwojowe, organizowano w formie szkoleń zamkniętych, które dają możliwość ścisłego dostosowania programu szkolenia do potrzeb Banku a ponadto pozwalają na przeszkolenie większej liczby osób oraz efektywniejsze wykorzystanie środków finansowych. Realizowano szkolenia merytoryczne o tematyce sprzyjającej pogłębianiu wiedzy w obszarach związanych z wykonywanymi zadaniami na stanowisku pracy oraz służące rozwijaniu u pracowników umiejętności niezbędnych do efektywnej realizacji przyjętych kierunków rozwoju Banku. Część szkoleń, głównie dla pracowników Pionu Ryzyka i Sprzedaży, sfinansowano z grantów EBI.

W ramach szkoleń w formule e-learningowej zrealizowano m. in. szkolenia zamknięte z zakresu zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym, cyberprzestępczości, przeciwdziałania praniu pieniędzy, finansowaniu terroryzmu i przeciwdziałaniu nadużyciom, zarządzania ryzykiem braku zgodności i ryzykiem utraty reputacji BGK. Szkolenia w formule e-learning stanowią doskonałe narzędzie uzupełniające tradycyjny proces nauczania, dają możliwość dostosowania tempa nauki do potrzeb i możliwości pracowników oraz czasową niezależność w ich realizacji.

W 2016 roku, w związku ze zmianą podejścia do rozumienia rozwoju pracowników, zrealizowano projekty rozwojowe dla kadry menedżerskiej: dyrektorów oraz naczelników, a także szkolenia rozwijające umiejętności ogólnospołeczne dla pracowników.

Przeprowadzone zostało badanie satysfakcji i zaangażowania pracowników, które miało na celu poznanie opinii i spostrzeżeń pracowników o Banku jako pracodawcy.

W ramach inicjatywy dzielenia się wiedzą w Banku zainicjowano proces zarządzania wiedzą w organizacji.

Polityka różnorodności

Bank stosuje zasady wspierające różnorodność w zatrudnianiu swoich pracowników oraz dba o równe ich traktowanie. Zgodnie z przyjętym w BGK Regulaminem Pracy, pracownicy Banku bez względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację

seksualną, bez względu na tryb zatrudnienia (czas określony lub nie określony, w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy), są równo traktowani w zakresie nawiązania i rozwiązania stosunku pracy, warunków zatrudnienia, awansowania oraz dostępu do szkoleń w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Pracownicy mają prawo do jednakowego wynagrodzenia za jednakową pracę lub za pracę o jednakowej wartości. Bank pracuje również nad kolejnymi rozwiązaniami w zakresie wspierania godności i szacunku w miejscu pracy.

Pracownicy Banku to osoby o różnej płci, wieku, doświadczeniu i wykształceniu zarówno na poziomie kadry kierowniczej, jak i pracowników niższych szczebli. Stosowne statystyki według stanu na dzień 31 grudnia 2016r. zaprezentowano poniżej.

TABELA 36: Struktura zatrudnienia w BGK według płci

	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
Kadra kierownicza	103	106	209
Pozostali pracownicy	757	411	1168
RAZEM	860	517	1 377

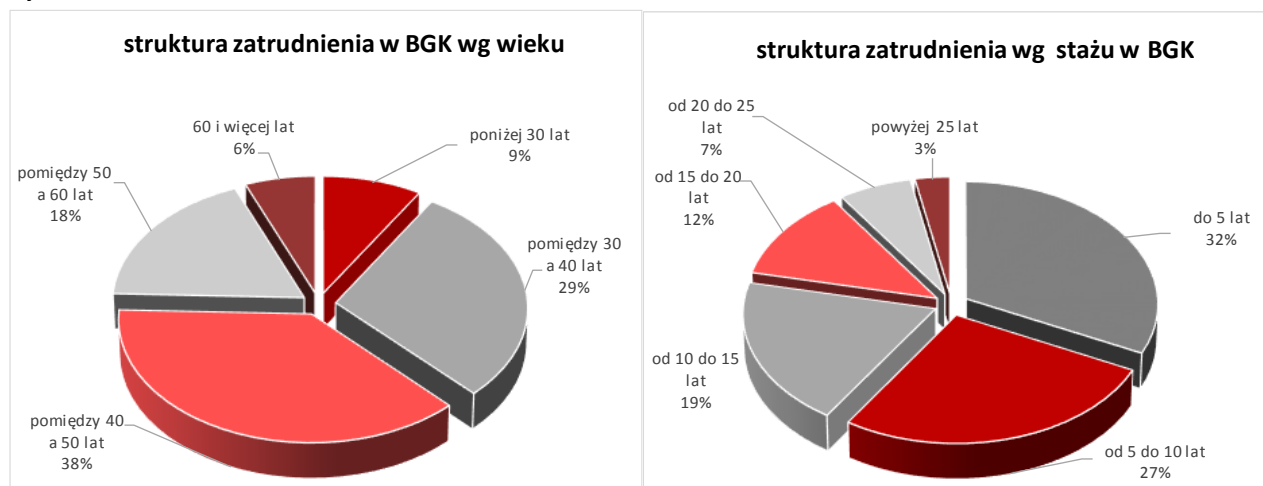
Rys. 8**TABELA 37: Struktura zatrudnienia w BGK według grup wiekowych**

	poniżej 30 lat	między 30 a 40 lat	między 40 a 50 lat	między 50 a 60 lat	60 i więcej lat
Kadra kierownicza	2	38	111	50	8
Pozostali pracownicy	118	362	409	202	77
RAZEM	120	400	520	252	85

TABELA 38: Struktura zatrudnienia w BGK według stażu pracy w BGK

	do 5 lat	od 5 do 10 lat	od 10 do 15 lat	od 15 do 20 lat	od 20 do 25 lat	powyżej 25 lat
Kadra kierownicza	52	66	47	23	13	8
Pozostali pracownicy	392	304	219	144	75	34
RAZEM	444	370	266	167	88	42

Rys. 9

12. ORGANIZACJA

STRUKTURA ORGANIZACYJNA BANKU

Na koniec 2016 roku Bank realizował zadania poprzez centralę oraz sieć 16 oddziałów zlokalizowanych na terenie Polski. Bank nie posiada oddziałów ani podmiotów zależnych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Działania na rzecz eksportu oraz ekspansji zagranicznej realizowane są głównie przez centralę i dotyczą zarówno krajów Unii Europejskiej, jak i krajów spoza Unii.

W roku 2016 w Banku prowadzone były prace nad zmianą struktury BGK w związku z nowymi przepisami ustawy o BGK. Na koniec 2016 roku struktura Banku została przypisana do powołanego w pełnym składzie nowego Zarządu BGK.

Do najważniejszych zmian w 2016 roku w centrali Banku można zaliczyć zmiany organizacyjne w obszarze sprzedaży i zarządzania produktami, w wyniku których utworzono Departament Wsparcia Sprzedaży i Produktów. Departament ten powstał z połączenia Biura Planowania i Monitorowania Sprzedaży oraz Departamentu Zarządzania Produktami (z wyłączeniem zadań związanych z Cash Management oraz bankowością elektroniczną, które zostały przejęte przez Departament Finansowania Handlu Zagranicznego). Ponadto w tym obszarze utworzono pion zarządzania produktami, w którego skład weszły: Departament Finansowania Handlu Zagranicznego, Centrum Poręczeń i Gwarancji i Departament Finansowania Strukturalnego.

W 2016 roku utworzono w centrali Banku Biuro Wdrożenia Centralnego Systemu Bankowego, jako wydzieloną komórkę organizacyjną odpowiedzialną za wdrożenie i rozwój Centralnego Systemu Bankowego. W strukturze organizacyjnej Banku został utworzony wtedy również Pion Informatyki, w którego skład weszły komórki z obszaru wsparcia w zakresie zarządzania systemami teleinformatycznymi takie jak: Departament Informatyki, Departament Rozwoju Informatyki oraz Biuro Wdrożenia Centralnego Systemu Bankowego.

Ponadto w roku 2016 w obszarze nadzoru Pierwszego Wiceprezesa Zarządu został utworzony Pion Inwestycji Kapitałowych, składający się z Biura Inwestycji Kapitałowych i Biura Nadzoru Właścicielskiego.

W celu dostosowania Banku do wymogów Rekomendacji W KNF z dnia 21 lipca 2015r. dot. zarządzania ryzykiem modeli, w strukturze Banku w 2016 roku utworzono samodzielne stanowisko ds. niezależnej walidacji modeli.

13. PROJEKTY

Realizowane w Banku projekty wspierają realizację Wieloletniego Programu Rozwoju BGK, taktycznego planu działania na rok 2017 oraz zmiany wynikające z zewnętrznych wymogów prawnych. Większość projektów wspiera poprawę sprawności operacyjnej Banku poprzez usprawnianie procesów oraz wdrożenie niezbędnych rozwiązań IT. Strategicznym projektem w tym obszarze jest *Wdrożenie Centralnego Systemu Bankowego*.

Drugi wymiar realizowanych zmian dotyczy zmian regulacyjnych, standaryzacyjnych w tym standardów rachunkowości. W 2016 roku zrealizowany został projekt mający na celu przygotowanie Banku do wdrożenia sprawozdawczości zgodnej z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, aby umożliwić standaryzację rachunkowości/sprawozdawczości Banku w wymiarze międzynarodowym. Dla Banku oznacza to zwiększenie bezpieczeństwa płynnościowego Banku poprzez większy dostęp do rynków zagranicznych, zapewnienie porównywalności danych finansowych z pokrewnymi instytucjami finansowymi oraz poprawę wizerunku BGK jako stosującego te same zasady rachunkowości co inne banki. Rada Nadzorcza BGK podjęła decyzję o zmianie statutowych standardów sprawozdawczych z PSR na MSR od 1 stycznia 2017r.

W 2016 roku w Banku realizowane było 14 projektów. W ciągu roku zakończone zostały prace nad 9 projektami, w tym projekty z obszarów ryzyka, sprzedaży i produktów, zarządzania procesami, obrotu instrumentami pochodnymi (rozporządzenie EMIR) oraz raportowania zarządczego.

14. ZARZĄDZANIE I OCENA RYZYKA KREDYTOWEGO, FINANSOWEGO, OPERACYJNEGO ORAZ INNYCH RYZYK

14.1 ORGANIZACJA PROCESU ZARZĄDZANIA RYZYKIEM KREDYTOWYM I KONCENTRACJI

Ryzyko kredytowe jest jednym z najważniejszych elementów ryzyka finansowego, na jakie narażony jest Bank w ramach prowadzonej działalności. W celu rozpoznania ryzyka kredytowego i jego ograniczania do akceptowalnego poziomu oraz systematycznej kontroli skuteczności podejmowanych działań, Bank stosuje proces zarządzania ryzykiem kredytowym, obejmujący identyfikację, ocenę, podejmowanie działań w celu redukcji, zabezpieczenia lub transferu tego ryzyka, monitorowanie oraz raportowanie.

Istotnym elementem procesu zarządzania ryzykiem kredytowym jest planowanie działań, które obejmuje całość procesu decyzyjnego polegającego na wydawaniu rekomendacji i zaleceń, modyfikowaniu oferty usług Banku oraz tworzeniu procedur w celu zapewnienia, że ekspozycje na ryzyko kredytowe pozostaną w granicach określonych przez władze Banku.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym jest realizowane w Banku na dwóch poziomach:

- ryzyka klienta z uwzględnieniem jednostkowej ekspozycji kredytowej,
- ryzyka portfela kredytowego.

Bank dokonuje identyfikacji i oceny istniejącego ryzyka kredytowego w oparciu o:

- realizację wewnętrznych procedur pozwalających na zbadanie zdolności kredytowej poszczególnych kredytobiorców i określenie grupy ryzyka związanego z udzieleniem ekspozycji kredytowej,
- aktualizację ryzyka w wyniku kontroli i monitorowania pozycji aktywów zarządzanych przez jednostki organizacyjne Banku.

Bank stosuje ostrożnościowe podejście w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym. Główne cechy obecnego systemu zarządzania tym ryzykiem to:

- oddzielenie funkcji sprzedażowych od oceny ryzyka klienta zarówno na poziomie oddziału, jak i w centrali Banku,
- każdorazowa, kompleksowa ocena ryzyka kredytowego klienta z uwzględnieniem jednostkowej ekspozycji kredytowej dla każdej transakcji skutkującej powstaniem ekspozycji kredytowej, w celu zakwalifikowania do określonej klasy ryzyka kredytowego,
- stosowanie eksperckich metod pomiaru ryzyka kredytowego poprzez stosowanie (w zakresie ryzyka pojedynczej transakcji) analizy wskaźnikowej, opisowej do oceny ryzyka kredytowego, a w zakresie ryzyka portfelowego poprzez ocenę stopnia koncentracji portfela kredytowego Banku w ujęciu branżowym, podmiotowym i przedmiotowym,
- system kompetencji decyzyjnych stopniowany wg wielkości zaangażowania i związana z tym kolegialność decyzji kredytowych,
- okresowa weryfikacja ryzyka zawartych transakcji uwzględniająca zmiany sytuacji finansowej kredytobiorców oraz warunków otoczenia,
- dywersyfikacja branżowa, przedmiotowa, podmiotowa w ramach ustalonych przez Bank limitów zaangażowania środków,

- analiza i weryfikacja zasad wyceny prawnych zabezpieczeń spłaty kredytów i tworzenia rezerw celowych,
- system monitoringu ekspozycji pozwalający na wczesną identyfikację zagrożeń lub sygnałów ostrzegawczych,
- system monitoringu i wyceny zabezpieczeń pozwalający na kontrolę zabezpieczeń poszczególnych ekspozycji i reagowanie w przypadku zmian ich wartości.

Jednym z podstawowych narzędzi zarządzania ryzykiem kredytowym w BGK jest system limitów. Proces limitowania odbywa się zarówno na poziomie operacyjnym, jak i poziomie strategicznym zgodnie z właściwymi kompetencjami.

W zakresie ryzyka kredytowego stosuje się następujące grupy limitów:

- branżowe, odzwierciedlające ryzyko wynikające z rodzaju działalności klienta,
- przedmiotowe, wynikające z ryzyka, jakim obarczony jest cel udzielonego kredytu,
- podmiotowe, określone ze względu na typ klienta,
- produktowe.

Ponadto, jednym z najważniejszych czynników ryzyka kredytowego jest ryzyko koncentracji, które jest w Banku monitorowane zgodnie z przepisami ustawy Prawo bankowe oraz uchwałami i rekomendacjami Komisji Nadzoru Finansowego obowiązującymi w tym zakresie, przepisami ustawy o Banku Gospodarstwa Krajowego, a także z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych. Zgodnie z uchwałą Zarządu w Banku niezależnie od ustawowych limitów koncentracji funkcjonują dodatkowe ograniczenia angażowania się Banku obowiązujące na etapie podejmowania decyzji finansowych.

Proces monitorowania ryzyka polega na cyklicznej kontroli wielkości limitowanych parametrów i analizowaniu stopnia wykorzystania wyznaczonych limitów. W Banku okresowo sporządzane są raporty z zakresu ryzyka kredytowego m.in.:

- miesięczny raport ryzyka kredytowego zawierający informację o charakterze zaangażowań, strukturze ryzyka całego portfela kredytowego oraz wykorzystania zewnętrznych i wewnętrznych limitów zaangażowania dla Komitetu Kredytowego Banku i Zarządu Banku,
- kwartalny raport ryzyka kredytowego zawierający rozszerzoną informację o charakterze zaangażowań, strukturze ryzyka całego portfela kredytowego (z uwzględnieniem portfela ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie) oraz wykorzystaniu zewnętrznych i wewnętrznych limitów zaangażowania – dla Komitetu Kredytowego Banku, Komitetu Finansowego Banku, Zarządu Banku oraz dla Komitetu ds. Ryzyka, a w okresach półrocznych dla Rady Nadzorczej Banku,
- roczny raport z działalności kredytowej ze środków własnych i powierzonych, z uwzględnieniem ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie – dla Komitetu Kredytowego Banku, Komitetu Finansowego Banku, Zarządu Banku, Komitetu ds. Ryzyka oraz dla Rady Nadzorczej Banku.

Raporty półroczne i roczne z działalności kredytowej Banku prezentowane są na wspólnych posiedzeniach Komitetu do spraw Audytu i Komitetu do spraw Ryzyka.

Bank posiada odpowiednie procedury obejmujące zasady postępowania w przypadku wystąpienia zwiększonego poziomu zagrożenia ryzykiem kredytowym.

14.2 CHARAKTERYSTYKA GŁÓWNYCH RODZAJÓW RYZYKA KREDYTOWEGO I KONCENTRACJI

Ryzyko kredytowe to ryzyko związane z niewywiązaniem się kredytobiorcy z wynikającego z zawartej z bankiem umowy obowiązku spłaty należności i bezpośrednio oznacza niebezpieczeństwo, że kredytobiorca nie wywiąże się z podjętych zobowiązań finansowych i co za tym idzie bank poniesie stratę z tytułu tej ekspozycji. Bank ogranicza ryzyko kredytowe w skali mikro poprzez działania podejmowane w ocenie i monitoringu klienta oraz w skali makro – całego portfela – poprzez ustalanie limitów dla poszczególnych segmentów i produktów.

Pomimo, że ryzyko kredytowe ma właściwie jednolity charakter, można wyróżnić jego podtypy.

Ryzyko koncentracji wierzytelności

Ryzyko koncentracji wierzytelności jest ważnym czynnikiem ryzyka kredytowego. W Banku są wprowadzone odpowiednie wewnętrzne zasady i stosowane procedury w zakresie koncentracji zaangażowań, ze szczególnym

uwzględnieniem dużych zaangażowań w odniesieniu do pojedynczych klientów i grup klientów Banku. Koncentracja w portfelu poddawana jest monitoringowi w podziale na poszczególnych kredytobiorców, podmioty powiązane ze sobą kapitałowo lub organizacyjnie, branże itp. Zasady koncentracji wierzytelności odnoszą się do różnych obszarów działalności Banku (nie tylko działalności kredytowej, ale również inwestycyjnej czy transakcji na rynku pieniężnym).

Ryzyko częściowego lub całkowitego niewykonania zobowiązania

Ryzyko niewykonania zobowiązania oznacza sytuację, w której kontrahent nie wywiązuje się z umownych terminów spłaty zobowiązań lub całkowicie takiej spłaty zaniecha. Realizacja tego ryzyka wiąże się z podwyższeniem kosztów poprzez generowanie dodatkowych rezerw celowych, które w przypadku całkowitej niespłacalności przekładają się na zrealizowaną stratę.

Bank minimalizuje ryzyko niewykonania zobowiązania poprzez:

- ocenę zdolności kredytowej kontrahenta opierającą się na modelach finansowych, w tym modelach predykcyjnych skutkujących przyznaniem kontrahentowi ratingu adekwatnego do poziomu ryzyka z nim związanego,
- okresowy monitoring sytuacji ekonomiczno-finansowej kontrahenta.

Ryzyko zabezpieczenia

Ryzyko zabezpieczenia występuje w przypadku, gdy przyjęte zabezpieczenie ekspozycji jest nieadekwatne do wartości przyznanego finansowania lub gdy wartość zabezpieczenia podlega znacznym wahaniom.

Ryzyko zabezpieczenia minimalizowane jest poprzez:

- politykę przyjmowania prawnych zabezpieczeń, przyjętą uchwałą Zarządu Banku, określającą warunki brzegowe adekwatności zabezpieczenia dla danego typu ekspozycji, klienta i zabezpieczenia,
- monitoring wartości zabezpieczeń, w szczególności zabezpieczeń hipotecznych, poprzez okresową weryfikację wycen nieruchomości,
- testy warunków skrajnych, obejmujące m.in. symulacje zmian wartości zabezpieczeń i ich wpływ na poziom rezerw celowych.

Ryzyko stopy procentowej i kursu walutowego

Ryzyko stopy procentowej i kursu walutowego w ryzyku kredytowym wiąże się bezpośrednio z ryzykiem niewykonania zobowiązania, ponieważ realizacja pierwszego skutkuje znacznym podwyższeniem prawdopodobieństwa realizacji drugiego. Ryzyko to oznacza zwiększenie obciążeń kontrahenta poprzez wzrost stóp procentowych lub niekorzystną zmianę kursu walutowego niosące za sobą podwyższenie wysokości rat spłaty podjętego zobowiązania.

Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej i kursu walutowego poprzez:

- stosowanie odpowiednich procedur w zakresie udzielania finansowania w walutach obcych, w szczególności podczas weryfikacji źródeł spłaty należności,
- testy warunków skrajnych, obejmujące m.in. symulacje zmiany wartości stóp procentowych i kursu walutowego i ich wpływ na zdolność kredytową kontrahentów oraz poziom rezerw celowych.

14.3 ORGANIZACJA PROCESU ZARZĄDZANIA RYZYKIEM FINANSOWYM

W Banku funkcjonuje system monitorowania ryzyka finansowego, który umożliwia zarządzanie ryzykiem we wszystkich podstawowych obszarach. Dla każdego z wyodrębnionych rodzajów ryzyka wdrożone są procedury opisujące kompetencje i odpowiedzialność poszczególnych komórek organizacyjnych Banku włączonych w proces monitorowania ryzyka, a także przedstawiające sam proces i wykorzystywane w nim metodologie.

Obowiązujący w BGK system pomiaru ryzyka finansowego obejmuje w szczególności następujące metody i narzędzia:

- wskaźniki płynności, lukę płynności, analizy stabilności środków oraz dzienny monitoring bazy depozytowej – stosowane w odniesieniu do ryzyka płynności,

- miary wielkości pozycji (m.in. wysokość pozycji walutowej, luka stopy procentowej) – stosowane w zakresie ryzyka walutowego i stopy procentowej, miary wrażliwości służące do szczegółowych analiz (BPV, duration, wrażliwość wyniku odsetkowego na zmianę poziomu stóp procentowych) – stosowane w zakresie ryzyka stopy procentowej,
- wartość zagrożona (VaR) – stosowana w zakresie ryzyka rynkowego,
- wskaźniki adekwatności kapitałowej – wskaźniki wynikające z regulacji zewnętrznych określające dostosowanie wielkości funduszy własnych do poziomu i charakteru ryzyka, jakie Bank podejmuje, uwzględniając m.in. wielkość i strukturę aktywów ważonych ryzykiem,
- wskaźniki dźwigni – stosowane w zakresie ryzyka nadmiernej dźwigni,
- miary ryzyka w warunkach skrajnych (stress testy) – stosowane w zakresie ryzyka finansowego.

Głównym narzędziem zarządzania ryzykiem finansowym w BGK jest system limitów. W Banku stosowane są:

- w zakresie ryzyka płynności – limity i wartości progowe wskaźników płynności,
- w zakresie ryzyka stopy procentowej – limity i wartości progowe miar wrażliwości, limity wielkości pozycji i limity straty,
- w zakresie ryzyka walutowego – limity wielkości pozycji i limity straty,
- w zakresie adekwatności kapitałowej – limity dla wskaźników adekwatności kapitałowej i limity kapitałowe w poszczególnych obszarach działalności,
- w zakresie ryzyka nadmiernej dźwigni – limit wewnętrzny dla regulacyjnego wskaźnika dźwigni.

Proces monitorowania ryzyka polega na cyklicznej kontroli wielkości limitowanych parametrów i analizowaniu stopnia wykorzystania limitów. Raporty z zakresu ryzyka finansowego przekazywane są Komitetowi Finansowemu Banku, Zarządowi Banku, Komitetowi do spraw Ryzyka oraz Radzie Nadzorczej Banku. Procedury obejmują dodatkowo zasady postępowania w przypadku wystąpienia zwiększonego poziomu zagrożenia ryzykiem finansowym.

14.4 CHARAKTERYSTYKA GŁÓWNYCH RODZAJÓW RYZYKA FINANSOWEGO

Ryzyko płynności

Ryzyko płynności to zagrożenie wystąpienia utraty zdolności do terminowego regulowania zobowiązań, na skutek niekorzystnego ukształtowania się struktury aktywów i pasywów, transakcji pozabilansowych, niedopasowania terminowego bieżących strumieni pieniężnych, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest:

- zapewnienie i utrzymywanie zdolności Banku do wywiązywania się zarówno z bieżących, jak i z przyszłych planowanych zobowiązań, z uwzględnieniem kosztów pozyskania płynności i rentowności kapitałów własnych,
- zapobieganie wystąpieniu sytuacji kryzysowej,
- określenie rozwiązań umożliwiających przetrwanie sytuacji kryzysowej, w przypadku jej ewentualnego wystąpienia.

Poziom ryzyka płynności jest przedstawiany w cyklicznych raportach płynności zawierających w szczególności informacje o wykorzystaniu nadzorczych i wewnętrznych limitów płynności, poziomie stabilności środków obcych i wynikach stress testów oraz dodatkowych analizach dotyczących m.in. płynności długoterminowej.

Bank kontroluje ryzyko płynności przy zastosowaniu systemu limitów i wartości progowych wskaźników płynności. System limitowania obejmuje płynność bieżącą, krótko-, średnio- i długoterminową.

W całym 2016 roku płynność Banku była na bezpiecznym poziomie. Nadzorcze miary płynności określone w uchwale nr 386/2008 KNF z dnia 17 grudnia 2008r. w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności (z późn. zm.) oraz w Rozporządzeniu Delegowanym Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014r. uzupełniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto dla instytucji kredytowych (Dz. U. UE L 11 z dnia 17 stycznia 2015r., s. 1) nie były przekroczone.

Nadzorcze miary płynności Banku zaprezentowano w tabeli 39.

TABELA 39: Nadzorcze miary płynności

Wyszczególnienie	limit	wartość na 31.12.2015r.	wartość na 31.12.2016r.	Informacja dodatkowa – dane z wyłączeniem funduszy przepływowych	
				wartość na 31.12.2015r.	wartość na 31.12.2016r.
M1 – luka płynności krótkoterminowej (w mln zł)	0	6 095	15 504	5 481	14 465
M2 – współczynnik płynności krótkoterminowej	1,00	1,38	1,55	1,37	1,57
M3 – współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi	1,00	5,96	5,03	5,96	5,03
M4 – współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	1,00	1,18	1,24	1,52	1,64
LCR - wskaźnik pokrycia wypływów netto (ang. liquidity coverage ratio)	70%*	212%	252%	267%	328%

* limit obowiązujący na 31.12.2016r.

Wzrost miar płynności jest związany przede wszystkim z proporcjonalnie większym wzrostem długoterminowych źródeł finansowania w stosunku do wzrostu akcji kredytowej Banku oraz wzrostu inwestycji kapitałowych.

Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe rozumiane jest jako zagrożenie pogorszenia się wartości portfela instrumentów finansowych lub wyniku finansowego Banku na skutek niekorzystnych zmian parametrów rynkowych (kursów walut, stóp procentowych, cen instrumentów dłużnych, cen instrumentów kapitałowych).

Celami zarządzania ryzykiem rynkowym są:

- dla ryzyka stopy procentowej (w tym ryzyka zmiany cen dłużnych papierów wartościowych) – ograniczenie ryzyka utraty części dochodu odsetkowego lub poniesienia nadmiernych kosztów odsetkowych na skutek zmiany rynkowych stóp procentowych oraz ryzyka niekorzystnej zmiany wartości rynkowej portfela instrumentów finansowych Banku,
- dla ryzyka walutowego – ograniczenie ryzyka poniesienia strat na skutek zmian rynkowych kursów wymiany walut,
- dla ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych – ograniczenie ryzyka poniesienia strat na skutek zmian cen instrumentów kapitałowych.

Ryzyko stopy procentowej

Bank monitorował ryzyko stopy procentowej poprzez stosowanie:

- limitów BPV portfela handlowego i portfela bankowego,
- limitów straty,
- limitów ryzyka dochodu księgi bankowej,
- innych miar ryzyka, w tym m.in. VaR i duration.

System wewnętrznego raportowania w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmuje w szczególności informacje o wykorzystaniu limitów ryzyka stopy procentowej, wynikach z tytułu zmian stóp procentowych, miarach (VaR, BPV, duration, modified duration), analizach luki stopy procentowej, wrażliwości dochodu odsetkowego oraz wynikach przeprowadzanych testów warunków skrajnych.

W 2016 roku ryzyko dochodu odsetkowego w horyzoncie 12 miesięcy kształtowało się na poziomie umiarkowanym. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej była ograniczana poprzez bieżące zarządzanie portfelem aktywów płynnych.

Podstawowe miary ryzyka stopy procentowej zaprezentowano w tabeli 40.

TABELA 40: Podstawowe miary ryzyka stopy procentowej (w tys. zł)

Wyszczególnienie	wartość na 31.12.2015	wartość na 31.12.2016
BPV (portfel działalności skarbowej)	-774	-902
VAR (portfel działalności skarbowej)	2 429	3 931

W okresie sprawozdawczym nastąpił wzrost miar BPV i VaR na skutek zwiększenia sumy bilansowej Banku, w tym w szczególności wartości portfela dłużnych papierów wartościowych.

Ryzyko walutowe

W 2016 roku poziom ryzyka walutowego w Banku został oceniony jako niski. Pomiar ryzyka odbywał się zgodnie z obowiązującymi zasadami i był dokonywany m.in. poprzez badanie wielkości pozycji walutowych, poziomu VaR oraz wyniku z tytułu zmian kursów walutowych. Na bieżąco dokonywano również monitorowania wykorzystania limitów wewnętrznych: pozycji walutowej oraz straty.

Raporty ryzyka walutowego zawierają w szczególności informacje o wykorzystaniu limitów ryzyka walutowego, osiągniętych wynikach, wysokości VaR oraz wynikach przeprowadzanych testów warunków skrajnych.

Całkowita pozycja walutowa Banku na 31 grudnia 2016r. wyniosła 107,8 mln zł, natomiast VaR dla tej pozycji 1,6 mln zł.

Ryzyko zmiany cen instrumentów kapitałowych

W 2016 roku ryzyko cen instrumentów kapitałowych w Banku kształtowało się na poziomie umiarkowanym. W porównaniu do 2015 roku nie nastąpiły istotne zmiany wartości portfela akcji, natomiast nastąpił wzrost portfela certyfikatów inwestycyjnych.

Pomiar ryzyka cen instrumentów kapitałowych odbywał się zgodnie z obowiązującymi zasadami i był dokonywany poprzez badanie wartości portfela instrumentów kapitałowych oraz VaR. Na 31 grudnia 2016r. VaR dla portfela instrumentów kapitałowych wyniósł 43 mln zł.

14.5 ORGANIZACJA PROCESU ZARZĄDZANIA RYZYKIEM OPERACYJNYM

Ryzyko operacyjne obejmuje wszystkie istotne obszary działalności Banku oraz wszelkie nowe, istniejące i modyfikowane: produkty, procesy i systemy oraz uwzględnia czynniki wewnętrzne (takie jak: struktura organizacyjna, specyfika działalności, użytkowane systemy informatyczne, specyfikę klientów, skargi od klientów, jakość kadr, zmiany organizacyjne oraz rotację kadr) i czynniki zewnętrzne (otoczenie działania Banku).

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje wszystkie oddziały/komórki organizacyjne centrali Banku oraz podmioty zależne, które są nadzorowane przez właściwe komórki organizacyjne centrali Banku, zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Centrali oraz zakresem ich obowiązków.

Bank zarządza ryzykiem operacyjnym poprzez wprowadzenie:

- funkcji koordynatora ryzyka operacyjnego,
- podejścia procesowego do oceny linii biznesowych, produktów o podwyższonym ryzyku oraz ryzyka generowanego przez oddziały i komórki organizacyjne centrali Banku,
- wskaźników ryzyka operacyjnego.

W Banku funkcjonuje Komitet Ryzyka Operacyjnego, który pełni funkcje opiniodawcze i decyzyjne, umożliwiając Zarządowi Banku nadzór i kontrolę poziomu ryzyka operacyjnego w Banku oraz skuteczności systemu zarządzania tym rodzajem ryzyka.

Raportowanie ryzyka operacyjnego odbywa się w oparciu o informacje wprowadzane do aplikacji Rejestr Ryzyka Operacyjnego przez koordynatorów ryzyka operacyjnego ze wszystkich oddziałów/komórek organizacyjnych centrali Banku i podmiotów zależnych.

14.6 CHARAKTERYSTYKA RYZYKA OPERACYJNEGO

Wartość straty netto z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego w 2016 roku wyniosła 345 tys. zł. Poziom rezerw utworzonych na zdarzenia ryzyka operacyjnego na koniec 2016 roku wyniósł 3,3 mln zł.

14.7 INNE RYZYKA

Dodatkowo, Bank zarządza ryzykami trudnomierzalnymi, przede wszystkim ryzykiem braku zgodności i utraty reputacji, przyjmując zbliżone zasady jak w przypadku zarządzania ryzykiem operacyjnym, a także ryzykiem modeli zgodnie z przyjętymi w tym zakresie procedurami wewnętrznymi. W 2016 roku Bank dostosował proces zarządzania ryzykiem modeli do wymogów Rekomendacji W.

14.8 ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA BANKU

Bank monitoruje poziom adekwatności kapitałowej za pomocą wskaźników adekwatności kapitałowej wyznaczonych zgodnie z ustawą Prawo bankowe oraz rozporządzeniem CRR².

W 2016 roku normy adekwatności kapitałowej określone w art. 128 ust. 1 ustawy Prawo bankowe oraz określone w art. 92 ust. 1 CRR były zachowane (współczynnik CET1 na poziomie co najmniej 4,5%, współczynnik kapitału Tier1 na poziomie co najmniej 6%, współczynnik wypłacalności na poziomie co najmniej 8% oraz wskaźnik kapitału wewnętrznego na poziomie co najwyżej 100%).

Wskaźniki adekwatności kapitałowej zaprezentowano w tabeli 41.

TABELA 41: Wskaźniki adekwatności kapitałowej

Wyszczególnienie	wartość na 31.12.2015	wartość na 31.12.2016	zmiana mln zł / p.p.	Informacja dodatkowa – dane z wyłączeniem funduszy przepływowych		
				wartość na 31.12.2015	wartość na 31.12.2016	zmiana mln zł / p.p.
Całkowity wymóg kapitałowy (w mln zł)	2 343,1	3 205,2	862,1	2 342,7	3 204,8	862,1
Kapitał wewnętrzny (w mln zł)	3 008,3	3 811,8	803,5	3 007,9	3 811,5	803,6
Fundusze własne (w mln zł), w tym:	9 445,8	12 257,5	2 811,7	9 445,8	12 257,5	2 811,7
Kapitał Tier 1, w tym:	9 182,5	12 064,1	2 881,6	9 182,5	12 064,1	2 881,6
Kapitał podstawowy Tier 1	9 182,5	12 064,1	2 881,6	9 182,5	12 064,1	2 881,6
Kapitał Tier 2	263,4	193,5	-69,9	263,4	193,5	-69,9
Współczynnik CET1	31,4%	30,1%	-1,3	31,4%	30,1%	-1,3
Współczynnik Tier1	31,4%	30,1%	-1,3	31,4%	30,1%	-1,3
Współczynnik wypłacalności	32,3%	30,6%	-1,7	32,3%	30,6%	-1,7
Wskaźnik kapitału wewnętrznego	31,8%	31,1%	-0,7	31,8%	31,1%	-0,7

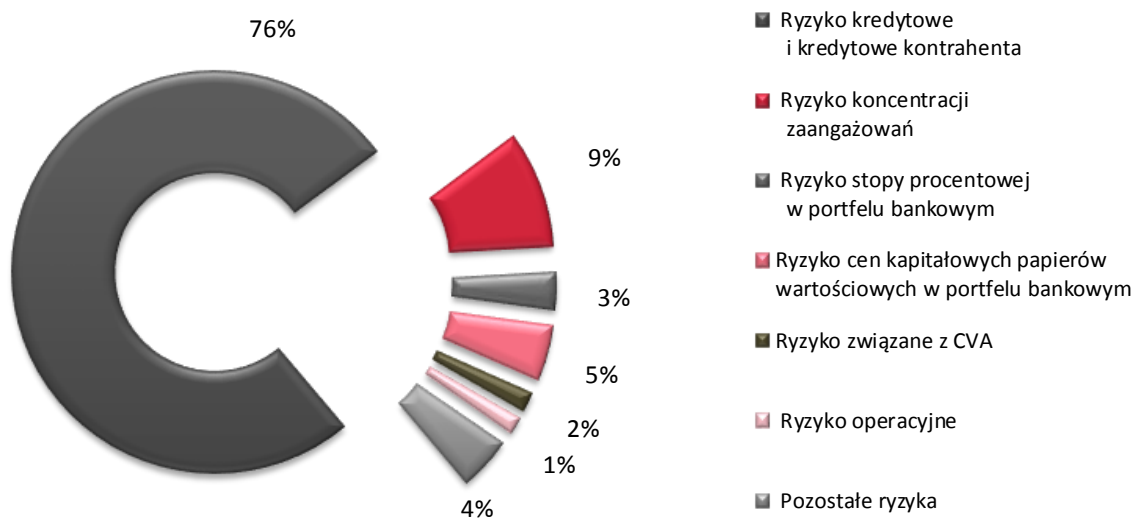
Wzrost całkowitego wymogu kapitałowego oraz kapitału wewnętrznego w 2016 roku związany był z rozwojem działalności Banku w obszarze finansowania przedsiębiorstw oraz z nabyciem certyfikatów inwestycyjnych Funduszy Inwestycyjnych Zamkniętych, natomiast wzrost funduszy własnych wynikał z podwyższenia funduszu statutowego BGK przez Skarb Państwa poprzez przekazanie papierów skarbowych.

Kapitał wewnętrzny wyznaczany jest z tytułu ryzyk uznanych przez Bank za istotne. Największą część stanowi kapitał wewnętrzny z tytułu ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta.

Strukturę kapitału wewnętrznego zaprezentowano na rys. 10.

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz. U. UE L 176 z dnia 27 czerwca 2013r., s. 1)

Rys. 10

15. KIERUNKI ROZWOJU BGK

W najbliższych latach na rozwój Banku istotny wpływ będzie miało zaangażowanie Banku we wsparcie działań rządu w realizacji planów społeczno-gospodarczych. Zgodnie z misją Bank wspiera rozwój społeczno-gospodarczy Polski oraz sektor finansów publicznych w realizacji jego zadań, w szczególności poprzez realizację programów rządowych. Strategia realizowana przez BGK zgodna jest z działaniami proponowanymi w przyjętej przez Radę Ministrów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR). Na początku roku 2017 Bank rozpoczął prace nad nową strategią, spójną z SOR.

Działania Banku w ramach strategii koncentrują się na zapewnieniu finansowania inicjatyw w obszarach reindustrializacji, rozwoju innowacyjnych firm, kapitału dla rozwoju, ekspansji zagranicznej, wspierania budownictwa mieszkaniowego oraz rozwoju społecznego.

Bank będzie wzmocniać swoją bazę kapitałową oraz finansowanie poprzez emisję obligacji własnych, w tym emisje na rynkach zagranicznych. Zmiany te pozwolą na realizację przez BGK dużych projektów inwestycyjnych w sektorze paliwowym, energetycznym i chemicznym, w których Bank napotyka na ograniczenia limitów koncentracji. W średnim horyzoncie dokapitalizowanie pozwoli na dłużne finansowanie inwestycji w wysokości blisko 6 mld zł, a do roku 2020 umożliwi wypełnienie luki dłużnego finansowania dużych przedsiębiorstw w wysokości 16 mld zł. Dokapitalizowanie Banku będzie również służyło zwiększeniu możliwości Banku angażowania się w duże projekty, a także realizacji projektów poprzez fundusze zarządzane przez TFI BGK, w których Bank będzie pełnił rolę inwestora.

Bank zakłada istotny wzrost finansowania dłużnego z dynamiką wyższą o blisko 10 p.p. od prognozowanej dla rynku kredytów w Polsce. Obok znacznego wzrostu finansowania strukturyzowanego i finansowania firm, motorem rozwoju działalności kredytowej Banku będzie finansowanie eksportu i ekspansji zagranicznej.

Drugim filarem działalności Banku w roku 2017 i następnych będzie zapewnienie finansowania dla funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez TFI BGK. Wartość nowych inwestycji w fundusze zarządzane przez TFI BGK (głównie obszar reindustrializacji i projekty infrastrukturalne samorządów) oraz zaangażowanie w fundusze inwestujące na rynku mieszkaniowym (promocja mobilności społecznej, mieszkania na wynajem oraz przystępne cenowo mieszkania w ramach programu Mieszkanie Plus) przekraczać będzie rocznie 3 mld zł.

Rok 2017 będzie pierwszym rokiem realizacji programów europejskich z Perspektywy Unijnej na lata 2014-2020. Programy w ramach nowej perspektywy będą wspierać w szczególności obszary rozwoju innowacyjnych firm oraz kapitału dla rozwoju. Obejmują one zarówno produkty dłużne (pożyczkowe), poręczeniowe, jak i kapitałowe (realizowane z Polskim Funduszem Rozwoju (PFR), Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP), Agencją Rozwoju Przemysłu (ARP), Korporacją Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych (KUKE), Polską Agencją Inwestycji i Handlu (PAIiH, d. PAIiIZ), Towarzystwem Funduszy Inwestycyjnych BGK (TFI BGK), PFR Ventures i BGK Nieruchomości (BGK N)). Bank zwiększy obszar swego działania w stosunku do poprzedniej perspektywy 2007-2013, gdzie realizował projekty w 6 województwach do poziomu 15 województw w roku 2017.

Poza realizacją projektów finansowanych z programów regionalnych, BGK będzie zarządzał środkami funduszy UE z programów krajowych, przeznaczonymi na wspieranie innowacyjności w sektorze MŚP oraz na rozwój infrastruktury szerokopasmowej. Poziom środków funduszy UE zarządzanych przez Bank na wspieranie rozwoju gospodarczego wyniesie około 9 mld zł – w porównaniu do około 2 mld zł w latach perspektywy finansowej 2007-2013.

Od roku 2018 Bank planuje wdrożenie nowego programu poręczeniowego w formule pomocy *de minimis* zastępującego rządowy program Gwarancji *de minimis*. Bank zakłada utrzymanie poziomu wsparcia dla podmiotów sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, ułatwiającego dostęp firm i przedsiębiorców do finansowania dłużnego w sektorze bankowym.

Od roku 2017 Bank będzie prezentował wyniki wg Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej.

BGK będzie kontynuował realizację projektów strategicznych, w szczególności w obszarach technologicznym jak wdrożenie nowego Centralnego Systemu Bankowego w celu dalszego usprawnienia obsługi klientów Banku.

ZARZĄD BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

Prezes Zarządu
Beata Daszyńska - Muzyczka

/ - /

.....

Pierwszy Wiceprezes Zarządu
Paweł Nierada

/ - /

.....

Wiceprezes Zarządu
Włodzimierz Kocon

/ - /

.....

Członek Zarządu
Przemysław Cieszyński

/ - /

.....

Członek Zarządu
Wojciech Hann

/ - /

.....

Członek Zarządu
Radosław Kwiecień

/ - /

.....

Warszawa, dnia 23 marca 2017r.